

A. Piirikimi

Tartu
Kirjanduse
Selts.

Saulud ja Salmid.

Rõõmu tunnil,
Leina suuil —
Ikka kõlab lauluhe;
Lauldes kumas meile koitu,
Lauldes lätkis lõuneloitu,
Lauldes haval lahkume.

Tartus. 1888.

A. Grenzsteini trükk ja kirjastus.

Isamaa on mehe ülem mõte,
Rahwa õnn ja kaunim eeskõite.

A. Piirihimel.

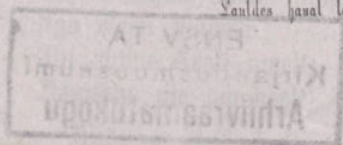
A. Piirikivi

N° 145

Eesti
Kirjanduse
Selts.

Laulud ja laulid.

Röömu tunnil,
Leina sunnil —
Ikka hõlab lauluke:
Lauldes humas meile loitu,
Lauldes laikus lõune loitu,
Lauldes haual lahkuu.

Tartus,

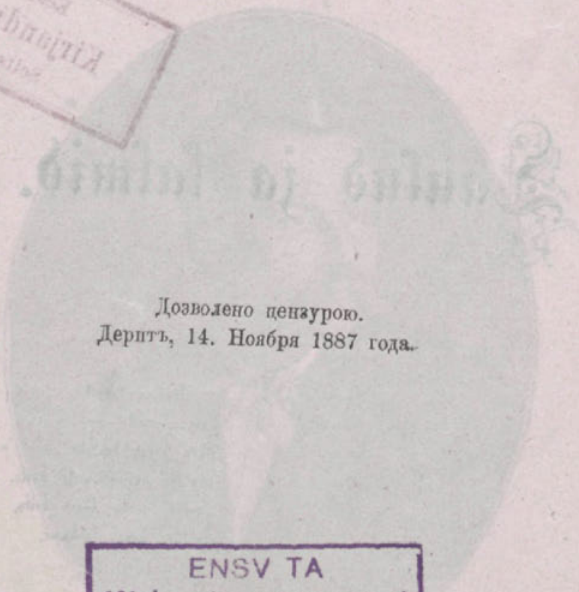
A. Grenzsteini trükk ja kirjastus.

1888.

24

W. P. ...

Kirjandusmuuseumi
Arhiiviraamatukogu

Дозволено цензурою.
Дерптъ, 14. Ноября 1887 года.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiiviraamatukogu

23598

Faint text at the bottom of the page, possibly bleed-through or a second stamp.

Teretus.

Rõla, kannel kaunikene,
Rõla sisse aasta uus!
Rõõmus oli inimene,
Hülgas küünal jõulupuus,
Jõulu rõõmul lahkuib ta
Manast aastast rahuga.

Lõbus jõululine mõnu
Saatku meid me häigi pääl,
Kaunistagu meie sõnu,
Kuni kostab meie hää,
Et meil oleks olemik
Ikka lõbus, rõõmulik.

Lõbu awagu meil lahti
Iga Eesti ukseksse,
Mõnu tehku meile mahti
Iga Eesti majasse.
Ilu ehtku Eesti meelt,
Kenadus me emakeelt!

Kudugu meil' kuldset siset
Rõne mõnus, südamik,
Jätka järel jäädwat pidet
Jutt nii lõbus, jumelik.
Kannel kauris! Rõla sa
Seda üle Eestimaa!

Päikse kiir.

Päikse kena kiireke
Lendab keisri majasse,
Lendab metsa, lendab maale,
Lendab pikse-pilwe raale,
Lendab wõersiks waejele.

Kõik ta paneb hiilgama
Kulla läike iluga:
Peiu riided walgets maalib,
Peiu jume julgets maalib,
Mängib lille-lainella.

Langegu ta lainesse,
Mingu musta mudaje:
Ütski teda mustaks muuda,
Teda rikkuda ei juuda,
Ta on puhas kiireke.

Laulik, lahke linnuke!
Oled kiire sarnane:
Taewast tood sa meile ilu,
Saadad walgust, kus on wilu,
Saadad soojust südame.

Õnneloow isamaale.

Sulle, julle, isamaa,
Tahan õ n n e soowida.
Koidu kuma kodudesse
Lõstan hõrdast' laulu häält;
Mis mul tungib südamesse,
Seda julle soowin säält.

Sulle, sulle, isamaa,
Lahan walguft soowida.
Paista talle, taewa walguſ,
Paista, kus on pimedus!
Saada öö, ja elu algus,
Saada ära hämarus!

Sulle, sulle, isamaa,
Lahan lōikufst soowida.
Lōikufst, lōikufst kõrgel kõrral
Lulgu ſinu külwidest!
Lōikufst ſaagu ſajal wōrral
Lgast kaunift ſeemneſeſt!

Sulle, sulle, isamaa,
Lahan a u u soowida.
Lehtwad lilled armsjal aafal
Sinu auuks õitſegu!
Walmid wiljad õitsme kaafal
Sinu auuks otfatu!

Sulle, sulle, isamaa,
Lahan i l u soowida.
Päitſe paiste, pilwe wilu,
Dōpif lahke lauluga:
Kōit ſee olgu ſinu ilu,
Kōit ſu ehe, isamaa!

Sulle, sulle, isamaa,
Lahan r a h u soowida.
Rahu olgu ſinu rajas,
Rahu merel, rahu maal,
Rahu maitſe omas majas
Rahulifu taewa all!

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan rõõmu soowida.
Rõõmu tulgu koidu läigist,
Rõõmu armsast eha aast!
Rõõmu tulgu pilwe käigist,
Rõõmu merest, rõõmu maast!

Sulle sulle, isamaa,
Tahan priidust soowida:
Priidust, jumalale annet,
Priidust, taewast tulewat,
Kustutama kurjus-wannet,
Muda sisse muljujat.

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan truudust soowida.
Ole truu, kui sinu päike,
Armastatud isamaa;
Ole truu, siis sinu käike
Tahab taewas õnnista'!

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan ühtmeelt soowida.
Olgu üksmeel sinu sibe,
Mis sind elus ühendab;
Olgu ühendus su pide,
Mis sind eluks pühendab.

Sulle, sulle, isamaa,
Tahan troosti soowida.
Ara nuta külma talwe,
Kullakallis kodumaa!
Sui on kuulnud sinu palwe,
Kaunike, sest rõõmusta!

Sulle, sulle, isamaa,
Lahan w ä g e soowida.
Wõtku wilja-wälja wägi
Dhak-orast lämmata,
Et wõiks nisu nurme mägi
Digeis õilmeis õitfeda.

Sulle, sulle, isamaa,
Lahan w a h w u s t soowida.
Ole wahwa! siis ja näed
Õnneõitsmeid küllaga;
Ole wahwa! siis su mäed
Wõiwad taewa tõuseda.

Sulle, sulle, isamaa,
Soowin sooja sõnaga:
Laewas, tuuled, maa ja meri:
Kaitske teda armuga!
Gesti süda, hing ja weri:
Isamaal ja rõõmusta!

* * *

Raswa nüüd, mu kallis kaimu,
Ilustatud isamaa!
Õitse nüüd, mu õnne aimu,
Kulda kuku kodumaa!
Kanna wilja, kaunifene,
Mu'su muru munake!
Saada lõikust, lõbusate,
Rohkest oma rahwale!

Uue aasta teretus.

Lere, Gesti wennad, õed,
Kulbakallis kodumaa!
Lere, Gesti järwed, jõed
Koidukenas kodusja!

Teretus Leid termeks tehku
Baenu walust waitseste!
Lootus saatku lillelehku
Uueaasta uksele!

Maitske õitswat õnne majas,
Armastusta armulla,
Kohket rahu laias rajas,
Õnnistusta õuesja!

Seda soowib süda soojalt,
Soowib tuskwalt, tungiwalt,
Palub teile heldelt Loojalt
Uueks-aastaks kõrgemalt!

Mus laul.

Looge lehtwaid tamme lehti,
Kantke kofku õitswaid puid:
Tsamaad nüüd wõtkem ehti,
Walmistada wanikuid!
Bangem uue jõuuga
Uued laulud lafsjuma!

Wanik saagu wapratele
Taara tamme lehtedest,
Saagu saagiks wahwusele
Gesti pinna ehtedest,
Et wõiks uue jõuuga
Uued laulud lafsjuda!

Taaralased, wahwad waimud :
Kuulge, tõuske, waadake!
Kalewide kanged kaimud :
Tõuske uue elule!
Pange uue jõuuga
Uued laulud lafsuma!

Waatke walendawat koitu,
Waatke, ta end lähendab!
Lõkendawat lõneloitu
Meile ette tähendab :
Sest siis uue jõuuga
Pangem laulud lafsuma!

Kuldne koit! -Kuis juba kumad
Tarretanud Taaramäel!
Arata kõik õnnetumad
Wande-unesi wahwal wäel!
Küll siis uue jõuuga
Laulud lähwad lafsuma!

Uneks aastaks.

Juba on ta mööda jõudnud,
Wana aasta tormine.
Palju on ta nõudnud, jõudnud,
Kaiund rada raskestel!
Lahingid ta wälja ladus,
Kuni ajamerde kadus,
Jättes jälgi järele.

Jäljed, jääge wilja kandma:
Kodumaale kauniste!
Jääge rikast lõikust andma

Dotwa, lootwa rahwale!
Lodge uued ajad ligi,
Makske meeste palehigi,
Mis läind ajameresse!

Jäljed, andke meile jõudu
Uusi jälgi walmista!
Saatke meie sõnal' sõudu,
Mida ootab isamaa!
Isamaa! Su wana ramnu
Ehtigu su poeg'e sammu
Uuel aastal wõiduga!

Kaunid warandused.

Oh Eesti isamaa!
Mul kõige kallim oled sa.
Ma kõnnin sinu pinnalla
Ja uinun sinu rinnalla,
Mu kaunis Eesti isamaa!

Mu Eesti emakeel!
Sind kuuldes rõõmsaks läheb meel.
Su kõla südant sulatab,
Su kõla taewa ulatab,
Mu kaunis Eesti emakeel!

Oh Eesti laulu waim!
Sa elad meel kui kena taim.
Sa hakkad wõsu ajama
Ja metsa piiri rajama,
Kus üksford ööpik pesitab.

Mu suurem õnn on isamaa.

Mu suurem õnn on isamaa,
Kus nägin päikest eesmalta,
Kus olin kättis tiikumas,
Kus film mul esmalt seletas.

Mu suurem rõõm on isamaa,
Kus õitswad lilled aasalla,
Kus paistab päike, tumab suu
Ja laulab lahkest' linnu suu.

Mu suurem wara isamaa,
Kus elan, suren rõõmuga;
Ja külgi süda kaswanud,
Mu rahu temas rajatud.

Mu isamaa, mu isamaa!
Kuis wõin ma sinust lahkuda!
Su põue heidan hingama,
Su põuest tõusen rõõmuga:

Siis elan jälle isamaal
Ja kõnnin õnnistuse raal,
Siis, armas, kallid isamaa,
Siis õitsed ilma lõpmata!

Ilus mõrsja.

Ilus mõrsja isamaa!
Laskutellen lauluga.
Wõta sina, keda tahad,
Ringi kindlad kihla-rahad:
Minu mõrsja isamaa!
Laskutellen lauluga.

Slus mõrsja isamaa!
Laksutellen lauluga.
Ta on ikka noores eas,
Ditseb ikka õite reas:
Slus mõrsja isamaa!
Laksutellen lauluga.

Slus mõrsja isamaa!
Laksutellen lauluga.
Taemas laeks laial nõlwil,
Päike küünlaks kõrgel wõlwil,
Slus mõrsja isamaa!
Laksutellen lauluga.

Slus mõrsja isamaa!
Laksutellen lauluga.
Keda armad, kaisus kanna,
Keda mõtled, mu'su anna:
Minu mõrsja isamaa!
Laksutellen lauluga.

Meie meri.

Kus laiad lained laksunewad,
Kus walges wahus mere pind;
Kus tuuled, tormid kõhisewad,
Kus karjub kajak, laine lind:
Sääl oled, meie Gesti meri,
Sääl kaswad, kaunis kalake;
Sääl rõõmustelleb Gesti weri,
Sääl lehwib priius lahkeste;
Sääl hüüan lakswaißt lainetest:
Ma näen Gesti rannatest!

Cestimaa ja Cesti meri.

Cestimaa ja Cesti meri,
Cesti hing ja Cesti meri:
Teile mina hõiskan kaunist loitu,
Teile löbust lõune loitu.

Cesti meel ja Cesti waimu,
Cesti keel ja Cesti aimu:
Teile mina hõiskan wõimu, wõitu,
Teile kõrget kõue-sõitu!

Taaralaste laul.

Kallis Kalewite fangelaste maa,
Meile oma wana waprust jaga sa,
Waprust Kaljumallast,
Raitŕda kodu kallast,
Argust halwama,
Waenlast walwama!

Kes on üles tärkand Taara wõsudest,
Hoidgu ennast eemal kõigist kõsudest!
Waprad alal jääwad,
Rõhnad hauda lääwad,
Sirge silduneb,
Ridur silduneb.

Nii kui Taara tamm ei iial wäriŕe,
Nii kui kalju meres iial kattene:
Taaralane fange,
Ei ta iial lange —
Rangust kaljust joob,
See ta uueks loob.

Tartu linn.

Tartu linn, Tartu linn,
Kuis sind kõigest kiidaksin!
Trallalla, rõõmuga,
Kuis sind kõigest kiidan ma!

Cesti linn, Cesti linn,
Minult sinus elaksin!
Trallalla, rõõmuga
Minult sinus elan ma.

Tartu piir, Tartu piir
Kena nii kui koidu viir.
Trallalla, koiduna
Siilgab Cesti pinnalla.

Tartu maa, Tartu maa,
Hüüdu üles helista:
Trallalla, Tartuga
Olen Cesti ehteks ma.

Kuulge nüüd, kuulge nüüd,
Mis mu viimne viis ja hüüd:
Trallalla, Tartuga
Elan Emajõella.

Kui koidud laulu ajavad.

Kui koidud laulu ajavad
Ja taevad vastu kajavad
Ning loodus peab pidu;
Kui pikne pilwist põrutab
Ja wihma wiljal' nõrutab
Ning tärfab elaw idu:

Siis kuuluks taja kaunimat
Me rinnust vastu kostewat:
Nüüd heljub wägew Looja!
Siis tunnuks looja ligidust,
Kes jagab ilmal' sigidust,
Kes kõige õnne tooja.

Kui koit kord kumab üle maa
Ja maailm ärkab unesta,
Siis käes päewa algus:
Ei kadu oö siis enam jaa
Maailma pilkselt pimesta',
Siis walitsemas walguš.

Nii, Cesti wennad, meile ka
Uus koit on hakand kumama
Ja waimul' walgušt andma:
Ei seegi koit wõi kustuda,
Ei tema hiilguš mustuda —
Koit loodud päikest kandma.

Maa kannab waikselt wanikuid
Ja taewas päikseid päratuid,
Täht hiilgab hiljufeste.
Ei õilmed maa päält otša jaa,
Ei tähed kustu taewasta,
Nad hiilgwad igaweste.

Ka findgi, hella Cesti pind,
Sind toidab rikas pilwe rind
Ja julle paistab päike.
Ka sinu lilled lehkawad
Ja sinu marjad maitsejad —
Kes kustutaks ju läike!

Sest seisku kuu Gesti põlw,
Kui seisab kõrges taewa wõlw,
Ja õnne maa pääl maitsku!
Kui sõtkub aga sõge sõim
Ja nõtkub inimese wõim —
Suur Jumal teda kaitsku!

Soowid.

Me ühendust teil soowime,
Oh Gesticahwa pojad,
Et wilja kannaks rahwale
Te palehigi ojad,
Et pääseksite wande wäest,
Mis wiib teil wiimse ande käest!

Me sulle priiust püüame,
Oh isamaa ja rahwas,
Ja sulle järgest hüüame:
Et ärka, ole wahwas
Ja sõtku maani maha see,
Kes ära rikub priidustee!

Me sulle õigust otsime,
Oh rahwa wõrsuw wõsu,
Ja ülekohut trotsime,
Et kauks ta kui kõsu!
Mis aastasajad teinud sull' —
Kõik kaub kaunil hommikul!

Sest, kui ju wilgub koidu wiir,
Siis hõiska kõrgel kõlal:
Nüüd jõuab päästja päitse kiir,
Nüüd lehw'gu lipud õlal,
Nüüd lõppend jäädmalt jäle õö
Ja algand waba walgustöö!

Kääpa jääminek.

Kaua kauni kalda katnud
Laiad lume lademed;
Kaua lahkeid laineid matnud
Külmad jääde sademed.
Sagest' sulatafid matte,
Astfid hange aiasse;
Aga kahelordse kätte
Said su tubli turjale.
Talu su priiust pigistanud,
Oh, kuis see sul vastu werd!
Asjata sa higistanud?
Asjata sa otsid merd?

Pikse pilwed tõuswad üles,
Katwad kauni päikese;
Muru tuul wiib tuisu süles
Pilwed kofku, laiale.
Kõrgel kõlab kõue kõmin,
Pikne pilwis pilluneb,
Kallast vastu põrkab põmin,
Koledaste kohiseb.
Kange torm teeb palju paha,
Wihma jookseb lainel maha.

Wäikeses ojas wesi woolab,
Tõttab mäest orusse;
Teest ja maast ta läbi hoolab,
Kallab Kääpa kaldale.
Tuule tuhin,
Wõsa wuhin,
Lume lobin,

Wete sobin
Laidab Kääpa laia lainega:
Wesi walgel wahul tõusema.

Kaugel kuuluks Kääpas kirin,
Wete wirin,
Lääde pagin,
Kalda pragin:
Lää nihkub — nihkub minema,
Waljust hüüan järel' rõõmuga:
Sõida, sõua!
Tõest jõua!
Mine! lahke laine mate,
Kau! kauni kalda kate.
Purustaja wälgu wäes,
Wõit ja wõimus Kääpa kääs.

Nii sind külma kütke küüsi
Päästis kena kewade:
Läksid läbi leina lüüsi,
Tõudsid pulmapeule.
Nüüd sa woolad suurel sammul,
Tõused wabaduse rammul.
Kalda kantsid kauwad,
Wetewahtu wauwad!
Tõuse, tõuse, tundma saa:
Kalda all su kaunis maa.

Kalda alla wesi wauw,
Lained jätwad laskumisi;
Tuule tuhina ära kaub,
Päike paistab rahulist'.

Waata, mis sääl laines liigub,
Kõrgel häälel kõliseb?
Kalewite mööka kiigub,
Waikses laines waleneb.

Laewamehe laul.

Oh lainekene, liigu,
Oh laewakene, kiigu,
Nüüd kaub rannale!
Laine liigub,
Laewa kiigub,
Tõttab rannast kaugele!

Oh lainekesed, tõtte
Ja terwituji wõtte
Ja kantke kaldale!
Küll ma sõuan,
Küll ma jõuan
Tagasi, kus koduse.

Kui jälle kodu-kallast
Siit laiaast laine-wallast
Ma näen sinawat:
Siis mu keeled,
Siis mu meeled
Laulwad laulu lahketat.

Terwitus.

Sõua, mu lauluke, koduse maale,
Jõua mu isamaa haljale raale,
Südame soojusel terwisid wii!

Mägede harjalt siit kõlise alla,
Pilwede piirilt mu koduje kalla,
Eüdame soojusel termisid wii!

Termisid, termisid kanna ja kaugelst,
Kurbdusi wauta kurbade laugelst!
Eüdame soojusel termisid wii!

Wõersil.

Üksinda

Bean wõersil rändama!
Pisar läigib leinalaugel:
Kaunis isamaa on kaugel!
Kaugel ilus isamaa!

Isamaa!

Millal saan ju pinnalla?
Millal paistwad sinu mäed,
Wõtwad kaisju sinu käed,
Kes sind ootab nutuga?

Nutuga

Bean wõersil rändama!
Ei siin emakeelt ma kuule,
Ei mu mõte lusti luule:
Kaugel helde ema keel!

Emakeel!

Minult finul finul ema meel!
Wõeral keelel pole wõimu,
Pole lõbust laulu lõimu:
Wõeras hää on armuta!

Armuta

Pea wõerfil rändama!
Ei mind föida wõeras ilu,
Wõeras päiksepaiste wilu:
Arm on ainult kodumaal!

Kodumaal!

Sääl ma reisin rõõmu raal!
Sääl mul lahked laulud liikwad,
Lillinupud nurmel liikwad,
Sääl ma pole üksinda!

Laine ladwal.

Sõua, jõua, laewufene,
Sinna kauni kaldale!
Lõika läbi laine ladwa!
Tuba pilkneb piirifene.

Oh, kui olen rõõmu rõõndul,
Tgatsuse istmetel,
Siis mu õnne hõiskamine
Kõlab kõrgel ülewel.

Lõmba, tõmba, tuulefene,
Laewa masti ladwalest!
Uika randa, huulefene,
Laksuwatest lainetest!

Maarjamaa! mu filmis sinad,
Waate wiirul walendad:
Rõõmurikas rinnafene,
Pea fina sinna saad.

Sõua, jõua, laewukene,
Sinna kalli kaldale!
Lõhu läbi laine ladma,
Tuba paistab piirike!

Priiuse kody.

Küll ma nutsin wõeral maal:
Oleksin ma koduraal!
Wõersil olen wangis ma:
Tahan kodu tõtata.
Aga kui ma kodumaal
Nägin sõda rahu aal,
Nägin wabadusel
Waesid mehi wangisja,
Siis ma hüüdsin südamest:
Priius kadund ilmadest!
Minult laulust leian ma
Diget priiust ilmasta.

Auenägu.

Ma nägin täna halba und,
Et wäljas sadas rasket lund
Ja tuulemaru lõõtsus.
Luiß mattis Gesti hallikad
Ja kattis lilled kallimad
Ja Laara tamm, see õõtsus.

Ei tunnud Pühajärwe ma,
Ei näinud Laaramäge ka,
Ei enam Gesti hiißi:

Kõik oli sadu sampinud
Ja ühe tafa tampinud —
Tuul hulus võerast wiisi.

Oh Taewaisa, waigista —
Nii palwetasin unes ma —
Sa kole-kurja ilma!
Ma ehmatades ärkasin
Ja näu mõtet märkasin
Ja piisar tuli silma.

Cesti sügis.

Külmad sajud saagenewad,
Puude ladwad lagenewad,
Päike kaub kaugele.
Kus oli enne heinalisi,
Säält nüüd leian leinalisi,
Leian nutjaid nukraste.

Tali, kes sa Cestimaada
Lahad oma alla saada,
Oma rüppe rusuda, —
Kuis on sinu weri wifu!
Kuis sa surmad suwe ilu,
Paned hinge ihkama!

Taewaisa uuest loogu,
Cestimaale jälle toogu
Kena, kauni kewade!
Saatku ära surmatuuled,
Päästku lahti luulu huuled,
Andku elu Cestile!

Kurb laul.

15. märtsiks 1882.

Cestimaa! Cestimaa!
Kurba laulu kuulata!
Mure muljutusel astsin
Üles Taaramäele,
Õhtu kastes jalgu kastsin,
Kastsin filmi nutusse.
Eha oli kustumas,
Süda waljust walutas.

Cestimaa! Cestimaa!
Kurba laulu kuulata!
Ah! Sää! teda hauda kanti,
Kanti kallist kalmule,
Cesti poega mulda panti
Wagufasse woodisse.
Haua awandusel
Puusärk panti puhkma.

Cestimaa! Cestimaa!
Kurba laulu kuulata!
Matjad seijid kahes jaus,
Ei nad eland sõbrana!
Saba tõrda päile waus,
Ükski neid wõind ühenda:
Waenu laene wahutas,
Cesti poegi lahutas.

Cestimaa! Cestimaa!
Kurba laulu kuulata!
Waata! Taara muistne wäraw

Awas ennast ülehel,
Wanemuse kannel särav
Ilmus päikse hiilgusel.
Laulujumal tõsiselt
Tuli alla ülewelt.

Cestimaa! Cestimaa!
Kurba laulu kuulata!
„Wanne walwab waenu rajal,
„Lapsed! Leinalaulu kaval
„Lehke sõbrust südamest!“
Laulujumal hüüdis nii,
Tõsis taewa tagasi.

Cestimaa! Cestimaa!
Kurba laulu kuulata!
„Wennad!“ kuuldi haualt hüüdmist,
„Samaale elage!
„Cestirahwa õnn te püüdmist
„Ühendagu täieste!
Minult siis te võidate,
„Kui te ühes sõidate!

Cestimaa! Cestimaa!
Kas ei hüüdmist kuule ja!
Matjad ühendasiid ennast
Sauda katma kauniste,
Lahkusiwad lahkund wennast,
Süda awas südame.
Cestimaa! Cestimaa!
Kas ja end ei ühenda?

Kuldne koidu kiir.

Kuldne koidu kiir,
Siilgaw eha wiir,
Seljute weel endsel helgil;
Päewa rajate,
Tuttu ajate
Taara taewalisel telgil;
Aga Taaramäel.
Lõppend wana wiis:
Uuel wäärwal wäel
Kohab Taara hiis.
Kuldne koidu kiir,
Siilgaw eha wiir:
Seljute weel endsel helgil!

Hüüan hiide ma
Taaralastega:
Mis sääl imet ilmunesa?
Kas sääl jumalad
Ennast näitawad?
Kas sääl fortšid filmunesa?
Aga metsa kaja,
Ei talt kostust saa:
Taara waike maja,
Minult kohab ta.
Hüüan hiide ma
Kostust kuulmata:
Mis sääl imet ilmunesa?

Kuldne koidu kiir,
Siilgaw eha wiir:
Kostke mulle uuel helgil!
Päewa rajage,

Tuttu ajage
Tulewikust Taara telgil!
Lõpku Taara mäel
Ütsford waenu wiis;
Uuel, wäärwal wäel
Ditsku Taara hiis.
Kuldne koidu kiir,
Siilgam eha wiir,
Kostke mulle uuel helgil!

Maari õhtul 1883.

Isamaa!

Isaga

Lõpetad ja wana aasta,
Ei ta find nüüd enam laasta.

Isamaa!

Sinuga

Nutan teda härdal meelel,
Kaeban teda kurwal keelel.

Isamaa!

Kuuluta,

Kuhu jäi su kuldne rahu?
Kes tõi sulle surma-lahu?

Isamaa!

Rauta

Kurjad tuuled oma pinnalt,
Kiulapsed oma rinnalt!

Isamaa!

Rõõmusta!

Lüli karastas ka jõudu,
Saatis rahusoowil' jõudu.

Isamaa!
Paranda
Uuel aastal wanad haamad,
Kofu, et nad terveks jaamad!

Isamaa!
Snnista
Uuel aastal rahu püüdjaid,
Wendadele wenna hüüdjaid!

Isamaa!
Looda ja:
Eulew aast' toob sulle rammu,
Kinnitab su elusammu!

Aasta lõpul.

Nüüd wanal aastal waikfesti
Ma waatan waimus tagasi:
Mis räägib ajalugu?
Ta räägib üht, mis walus on,
Mis halwa aja alus on,
Mis rõhub minu sugu.

Üks haab, nii hale, armetu,
Mis furnas liha, furnas luu —
Ei talle leitud rohtu!
Säält tuli wäljast wägew wõim,
Ja otša lõppis sõitlus, sõim,
Ei enam häda-ohu.

Sest nüüd, kus terwis jälle käes,
Nüüd uuel aastal uues wäes
Me tehkem jäädwat maja!
Oh Isa taewas, selleks Sa
Meid kõiki kõrgest õnnista
Sa maja alust raja!

Tõuse!

Kui mina tunnen talwe tuulta
Ukse taga siunuma,
Kui mina kuulen kurja huulta
Selja taga siunuma:
Siis mina kusun sinni kuue,
Et ei tuul saaks tubaje,
Kinda löön ma risti uue,
Et jääks kuri kaugele.

Siiski — külmad talwetuuled
Mind ei mulju mudasse,
Aga kurjad kiusuhuuled
Kurwastawad südame!
Kuhu jääb siis suurus, kõrgus,
Kui ei leita mehemeelt?
Need on juba maa pääl põrgus,
Kes siin kandwad kurja keelt!

Õestimaa! End uuest ehi
Wana kalju waimuga!
Sajata sa sante mehi,
Kurje huuli kustuta!
Tõuse uuest' unistustest:
Põlmed sõudwad taewa all;
Wabasta kõik rumalustest:
Wälf wõib tulla müriinal!

Süüd.

Isamaa!

Arka, tõuse wiibmata!
Anna uuel laulul jõudu,
Uuel waimustusel jõudu,
Et sa kaljuwaimulla
Glaks kõrgest, isamaa!

Isamaa!

Seisa tormis kõikmata!
Lõhu maha mustad mäed,
Kusu alla kurjad wäed,
Et sa wabadusella
Kaswaks kangeks, isamaa!

Isamaa!

Waat, kes käib su pinnalla!
Kes su lapsi lausa laidab,
Cesti elu raisku raidab —
Lõuka teda tõbena
Endast ära, isamaa!

Isamaa!

Arka, tõuse wiibmata!
Wõta uuest wõidurammu,
Kõnni Kalewite-sammu —
Wõit saab sinu lipulta
Paistma ilma, isamaa!

Wana aasta wiimne salm.

Wana aasta wiimne salm
Olgu teras, mürk ja malm!
Käsi püsti seisjan ma
Kõrgel Cesti kaljulla:
Püha kalju! Kangust anna,
Cesti rahwast ikka kannan!
Kui ka mäed wärisewad,
Kaljud katki kárisewad:
Cesti kalju kõikmata
Seistku üle ilmamaa,
Keda tuul ja torm ei puutu,
Kes ei iial, iial muutu!

Wana aasta wiimne salm
Olgu teras, mürk ja malm!
Ole julge, Cesti meel,
Kõla kõrgest, Cesti keel!
Kuni woolab Cesti weri,
Kohab Cesti rannas meri,
Kumab koitu taewa telgil,
Ditseb õie päikse helgil:
Seni seisab Cesti mees
Tga tuule, tormi ees
Nagu kange kalju müüri,
Tuhib Cesti elu tüüri!

Wana aasta wiimne salm
Olgu teras, mürk ja malm!
Maa ja taewa Tuhtija!
Sinu ette astun ma,
Põlwelele maha heidan,
Silmad pisarasse peidan:

Raitse Sina seda kalju,
Anna talle aastaid palju!
Raitse neid, kes kaljulla
Hüüdwad abi Sinulta:
Saada neile õnnekoitu,
Õnnepäikse lõune loitu!

Pää ja süda.

Pää ja süda mõlemad
Minul nagu põlevad:
Üks mul ülihästi teada,
Teist weel tuleb korda seada —
Cesti süda küll on hää,
Aga kuis on Cesti pää?

Pää ja süda mõlemad
Minul nagu põlevad:
Kas weel saame waenust lahti?
Leiab mõistus kord weel mahti?
Kas weel kaswab meie aal
Tarkus Taaralaste raal?

Pää ja süda mõlemad
Minul nagu põlevad:
Cesti isamaalik veri —
Laenetagu ta kui meri:
Kui ta jubist ilma jääb —
Hukka, hukka, hukka lääb!

Ühenduseks.

Wennad, wennad! Mis meid lahutab,
Meie wenna-armu jahutab?
Mis me sulasõbrust kahutab,
Oma olu wõeril' pahutab?
Miks me wäljal waenlus wahutab,
Wastaliste südant rahutab?
Kas ei wõi me endid ühenda,
Kahwa wõidu ootmist lühenda?
Wõi ei südant tülist tühenda,
Teda isamaale pühenda?
Wennad, sähke, siin on wenna-käsi,
Kes me Gesti lipu all ei wäsi!
Antkem käed, nagu Gesti mehed,
Näitkem Gesti ühenduse ehet!
Isamaa ja Gesti rahwa pärast
Tehkem ennast lahti tühjast kärast,
Tunnistagem wennal wenna truudust:
Siis meil pole iial wõimu puudust —
Siis me wabastame isamaa
Wana waremete warjusta!

Wanne.

Kas on mul luba wanduda,
Kui süda tõuseb tufsuma
Ja puna palgesse?
Ma wannuks waenu Gestimaalt,
Mis wiib meid kõrwa õigelt raalt,
Mis wiib meid wiimsele!

Ei waata waenu walaja,
Et see toob surma salaja,
Kui kuulid kukuwad!
Ja waenu walguſt wirwitab
Ja kahjuröömus hirwitab,
Kui mehed tükuwad.

Ma wannuks walu-wihaga
Kõik waenu luu ja lihaga
Siit ilmaſt igaweſt!
Ei seda keegi keelagu,
Waid wanne waenu neelagu
Siit ilmaſt igaweſt!

Õnnistus.

Kes ja tahad head püüda,
Baha ära kauta,
Kes ja julged tõde hüüda,
Walſtuſt alla wauta:
Õnnistuſt ma üleweſt
Palun sulle ſüdameſt.

Kes ja halbuſt andeks annud,
Kustutanud kurjuſe,
Kes ja waenlaſt palweſ kannud
Kõrge kohtu järjele:
Õnnistuſt ma üleweſt
Palun sulle ſüdameſt.

Kes ja soomid uueks luua
Kõite halba enda ſeeſt,
Kes ja wõikſid ohwriks tuua
Oma elu teiſe eeſt:
Õnnistuſt ma üleweſt
Palun sulle ſüdameſt.

Waele wanne.

Üks waene wandus minda
Ja koormas oma rinda
Just walewandega.
Ma talle andeks annan
Ja teda palwes kannan:
Oh taewas, teda õnnista!

Mis mul sest oleks kasu,
Kui tal ei oleks asu
Siin maa pääl elada,
Kui wanne teda waewaks
Ja talle haua kaewaks,
Ja kurjust kataks kalmulla?

Küll Sumal seda teab,
Kes ülekohtult neab
Ja süütaid sülitab,
Kes elustki ei hooli
Ja lasseb kihwtinooli
Ja tõsist tööda tülitab.

Oh mõtle, inimene,
Et nuhtlus igawene,
Kui hauda waume.
Ei unustada tohi:
Me haudadele rohi
Kord kaswab ühepikune.

Mu kannel.

Kui mu isamaa
Peaks närtfima,
Siis mu kannel katkeks puruks,
Põrmusse ma tema suruks,
Kodu mullasse,
Kalli kullasse!

Kallis kandleke!

Ei su häälele
Anna marumüra mahti
Südameida teha lahti:
Kui on tuisi ja tuul,
Waihib kandle huul.

Täna mängin sind,
Rõõmusta weel mind!
Tuulemaru tantfibi õues,
Hale süda põksu põues:
Tõsta wiimast häält —
Keeled puruks päält!

Mu ainus arm.

Mu ainus arm on isamaa,
Ei sest ma surma karta saa,
Sest wiib kord surm mind koduje,
Siis saan ma armu kaisusse.

Kuis minu mõnus mõrsjake
On kaswanud mul südame!
Ei teiste mõrsjad mõtteski
Wõi neid nii tõsta taewani.

Et elan sulle rahuta,
Siis kata mind lord rahuga,
Mind kata hauda waiksesse,
Et nooled ei saaks järele.

Ruid kihwtinooled kiireste
Ju ette lastud hauale!
Ju haul wandnud waenu suu,
Ma siiski olen sulle truu.

Rüll üksford katab sinu pind
Ka neid, kes sajatawad mind:
Su püha muld meid pühendab
Ja üksford sõbraks ühendab.

Troost.

Kodumaa,
Kosu ja,
Kosu kurjast kuulamata,
Waenuwõrgust waatamata;
Waenlane
Tiale
Ei wõi wõita meie rada,
Truudust armu nõrgestada.

Isamaa,
Hiilga ja,
Hiilga uduft hoolimata,
Mулjutustest muutumata:
Päifene
Sinule
Hiilgab igaweste alla,
Teeb su hiilge uduft walla.

Gestimaa,
Ela ja,
Ela tõbest tõrjumata,
Kurnamistest kustumata:
Kindlaks jää,
Tõsta pää
Üles Gluandja poole —
See viib mööda surma noole.

Ilus kewade.

Kui ju kewadine ilu
Luisu järel tulemas,
Kaub talve wiimne wilu
Päikse paistes palawas:
Kuuled ja siis kõrget kaja?
Kuis ta kostab wägewast
Üle maa ja mere raja
Looja kandlist kaunimast!

Kui ju päike pilwist pilgub,
Waikinemas maruwoog,
Wihmukest weel wähe tilgub,
Üle läinud raske hoog:
Kuis siis üliarmas päike,
Armas loodus, priske, uus,
Kuis siis rõõmus suur ja wäike,
Rõõmulaulud nende suus!

Mii — kui waikind walewaimud,
Sauda astund ahwitõug,
Lõpnud Gestilaste laimud,
Mehets kaswand piimalõug: —

Mii ka meil siis jälle käes
Kena Gesti kewade,
Mille uuendatud wäes
Kodu jõuab kosule.

Siis kõik ärkab, siis kõik märkab,
Siis on Gesti wainustust!
Uueste siis uhkest tärkab,
Mis on näinud närtsiwust.
Siis ei enam eksitajad
Meid wõi walel wangista:
Siis on wabad Gesti rajad,
Wabad Gesti wainud ka!

Kra fest, mu Gesti rahwas,
Lootust, juigust kauta:
Ole wapper, kindel, wahwas —
Parem tund saab tulema!
Tuba pimeduse piired
Lähinewad lõpule:
Kodumaase päikse kiired
Toowad uue kewade!

Isamaa.

Isamaa!

Sinuga

Rõnnin mina rõõmu rada,

Rui ka wiletsusi sada.

Isamaa!

Sinuta

Kadunud mul auu ja ilu,

On mul päike külmu ja wilmu.

Isamaa!

Kõõmuga
Kõnnin sinu kõrgel pinnal,
Uinun sinu rikkal rinnal.

Isamaa!

Rahuga
Lähem sinu künngastele
Sgawese hingusele.

Üliõpilase laul.

Wennad, nüüd astugem lauljate liiki,
Hääle riiki!
Tõsiselt tõusku me hääle
Kõrges Wanemuise muru pääl!
Süda lusti luuleb,
Kui ta laulu kuuleb:
Sõnade jõudu
Ja hääle jõudu
Küll kõrgeste kiidab mu keel!
Nasad ja arud on ilusas ehtes,
Metsad lehtes.
Mul kadunud wanadus, nooruse wäes
Ma hõiskan: Kõõmupäew on käes!
Küll oli talwe wilu
Surmanud juwe ilu —
Kadunud nüüd tuulede tuisk!
Õrnal õilmel õitseb mu maa,
Mu imeilus isamaa.

Wababus walitseb wahwade waimus,
Priidus aimus.
Nõnda fui kõmistab kõu,
Nõnda põksub meie põu!
Tuleleel ka tukub,
Tähti taewast kulub:
Kuid mehe meel jääb
Ja waba keel jääb,
Jääb igawest elama!
Isamaa, oh kallike, kauta nuttu
Kra ruttu,
Sest sul on wahwad pojad kaitsemas sind,
Et õnnes õitseks sinu püha pind.
Kui tuleb tuule hoogu,
Murrab kõik mehed loogu:
Wapper süda teeb wallale!
Õitse õnnes, haljenda nüüd!
Nii soowib sull' mu lauluhüüd.

Sõjamees.

Nüüd üles, üles wägewad wäed,
Me sõidame priiuse riiti!
Me tormame läbi metsad ja mäed
Ja näitame püssi ja piiki.
Waat, see on tubli ja mehine mees,
Kel wahwa ja wõitleja süda on sees!
Ei tunne me sulast, ei isandat,
Ei tunne me kurbjaste sundmist:
Me auustame wõitlejat,
Kel rindus on kõrgemat tundmist:
Kel keiser ja priidus ja isamaa
Ja elust ülem on otsata.

Me paneme surma mässama,
Ja waenlane waub kui wari;
Me laseme mõõgad mõllata,
Ja kaub kõik waenlaste kari.
Kes wahwad ja wägewad wõitlejad,
Neid kõrgemad wäed aitawad.

Palwe kapluse ajal.

Issand, ma hüüand find!
Surm mõllab mõõgaga woolawas meres,
Wägewad lõpewad mässawas meres;
Wägede Sumal, ma hüüan find!
Issand, sa saada mind!

Issand, sa saada mind!
Saada mind surma, saada mind hauda,
Pane mind istuma wõitjate lauda;
Issand, kuis tahad, nii saada mind!
Issand, ma kardan find!

Issand, ma kardan find!
Lähed ja päikesed käiwad su wäes,
Wõidud ja wõimud su wägewas käes,
Wägede Sumal, ma kardan find!
Õnnista, Issand, mind!

Õnnista, Issand, mind!
Õnnista, kui mina wõidule jõuan,
Õnnista, kui mina surmale sõuan:
Elus ja surmas õnnista mind!
Issand, ma kiidan find!

Issand, ma kiidan sind!
Kiites ma wõidan ja wõites ma kiidan,
Kiites ma waenlasi mõõgaga niidan;
Issand, ma kiidan sind!
Sumal, oh kuule mind!

Sumal, oh kuule mind!
Kui mina langen siin mäslawas meres,
Kui mina hüüan sind woolawas weres:
Sumal, siis kuule mind!
Issand, ma hüüan sind!

(Körneri järel.)

Wõit.

Nüüd waimustus wabastand wallale
Kõik meeled ja mõtted ja wäed,
Sest tormakem tormise ilmasse
Ja muljugem igawesti mudaje
Kõik kurnawad kurjuse käed!
Ja kui weel kumiseb ööde sõit:
Waata, waprall' jääb wiimane wõit!

Kui põrutab pikne sääl pilwella
Ja purustab kivi ja kalju;
Siis wõtame waimustust pikselta
Ja hüüame waprast ja walju:
Ja kui ka weel kumiseb ööde sõit:
Waata, waprall' jääb wiimane wõit!

Seft ülesse, ülesse, mehe meel,
Ja mõida kõik wõrgused ära!
Sul lehwitseb lipulla lootus eel,
Sa oled ju tõsisel wabastusteel,
Sa näed ju koitute sära!
Ja kui ka weel kumiseb ööde sõit:
Waata, wapralt' jääb wiimane wõit!

Laulu-isa Kreukwaldi hanal.

16. augustil 1882.

Maarjamaa! Sa awad ennast,
Dotad rändjat rahulist;
Nuttus lahkuw wend siin wennast,
Lahkwad lapsed wanemist:
Leinates paneme armsama põrnu su põue,
Saadame palawaid palwusi õndsate õue!

Kesje läikis luuletaewas:
Täna teda matame!
Kesje kulda wälja kaewas:
Kanname nüüd kalmule!
Päikene tõuseb ja paistab ja läheb siis looja,
Kui ta meil küllalte jaganud walgust ja sooja.

Kes sind kaua meeles kannud,
Kes sind ihkand, isamaa,
Kes sull' laulus lahkest annud,
Annud kandle kaunima:
Kata ta õitega, kaugele hoia taht kära,
Kuni ta äratab uueste koitute sära!

Oh! Mu süda surma=astelt
Surmani on haawatud :
Lauluisa oma lastelt
Igawest' nüüd lahkunud !
Aga Su waim, see jääb igawest' lauludes hüüdma:
Lapsed! Te peate lauluga ülesse püüdma !

Haua põhja annan Sulle
Tänu, tuhat tänu ma,
Kes Sa lapsest saadid mulle
Olid armas otsata !
Kui sinu luuletus ilutses isamaa pinnal:
Imelik waimustus walitses ikka mu rinnal.

Ei Sa wõinud Jumalaga
Oma rahwast jätta weel:
Dormist tulnud tuulehaga
Seisis eel Sul wiimsel teel —
Rahwas nüüd rändab Su lauludest laenatud saual,
Mõretab pisaraid lahkunud lauliku haul!

Jää siis süia, isakene,
Surm on ära wäärmata!
Haud ei ole igawene,
Mälestus on määrata.
Iha! Su nimi meil sätendab kustumata kullas,
Uinu ja maga Sa rahulift isamaa mullas.

Isamaa.

Isamaa!

Sinu tulewiku lootus,
Sinu uue põlwe ootus
On su laste õladel.
Sest su lapsi kätel kanna,
Sihti nende filmil anna,
Soojust nende südamel',
Isamaa!

Sällisaul.

Maga, maga, marjufe,
Tudu, tudu, tuwike!
Sälli hõllub õrnana,
Kätti ema käella.
Wäljas lehwib lehele
Õrna unda õiele,
Magust unda marjale:
Tudu, tudu, tuwike!

Päike kustub õhtulla,
Ema film jääb särama,
Ema filma säralla
Laps wõib rahus magada.
Kussu, kussu, kulda lind,
Ema ise walwab find,
Waatab lapse laugele,
Et jääks häda kaugele.

Emä walab pišaraid
Lapse häällil wagufaid,
Emä süda truuiks jääb
Kuni üksford hauda lääb!
Maga, maga, magufast',
Armu walwul wagufast',
Tähed paistwad ülewel,
Uinu emä süleksesel.

Emä arm find kaisutab,
Emä rind find paisutab,
Emä palwel palawal
Inglid laulwad taewa all
Orna unda öiele,
Magust unda marjale:
Maga, maga, marjufe,
Tudu, tudu, tuwike!

Emä lapse häälli juures.

Maga lapsufe!
Oh uinu hellaste!
Oh maga, maga mahedast'
Ja ärka, ärka lahedast'!
Maga, lapsufe!

Maga, marjufe!
Oh uinu hellaste!
Sind emä käsi kiigutab
Ja emä käsi liigutab,
Maga, marjufe!

Uinu magama
Ja maga rahuga!
Ei ema käsi seisma jää,
Ei filmad finni lää:
Maga rahuga!

Lapsele.

Laula, lahke lapsuke,
Glukoidul hellaste!
Kui su mõte laulus liigub,
Süda kaunis kättis liigub,
Kaswad juureks kauniste:
Laula, lahke lapsuke!

Laula, lahke lapsuke,
Hellaal eal rõõmsaste!
Lahked laulud noorel ajal
Heljumad weel hana-rajal,
Toowad troosti wanale:
Laula, lahke lapsuke!

Laula, lahke lapsuke,
Astu lauldes elusse!
Suuksed lähwad pea halliks,
Laul jääb südamele kalliks,
Laul teeb nooreks südame:
Laula, lahke lapsuke!

Lapse unenägu.

Em a.

Arka üles, lapsute!
Päew ju paistab lahkeste.
Ustu waikeft woodikeft,
Täna Isa südameft.

Laps.

Kui ma lätsin woodike,
Tuli lahke lapsute:
Kandlega me laulime,
Armas, kaunis kandleke!

Em a.

Ole waga, lapsute!
Siis saad ükskord taewasse,
Sääl saad kauni kandlike
Sgaweste omale.

Kasaka ema häällilaul.

Waga, magus sühtru-suuke,
Kussu, kullake,
Waikeft waatab kuldne kuuke
Sinu häällise.
Jutustan sull' jutukesi,
Laulan laulukse;
Minu, unund filmawesi,
Tu'du, tuwike.

Terek woolab waitfel wahul
Kalju kaisussa,
Ja Tschetschon — ta pole rahul:
Mööta ihub ta!
Ija käsiwarsti aga
Wõidus wõimune:
Maga, marja, ole waga,
Tu'du, tuwife.

Isegi sa ilmas näed
Sõda sõudema,
Püsil, piigil wõitma läed
Waenlast waprana.
Õmblen siidil filedamal
Sõja-sadula,
Sõidad hobul wiledamal;
Nii hällisfa.

Rehast kasmad kangel's kaljuks,
Meelest kasakaks.
Läheks nutt find saotes waljuks:
Sa mind waigistaks.
Kuis siis nutan wagusaste,
Kui just lahkun ma!
Maga, ingel, magusaste,
Uinu unella.

Sakkan find siis kodu ootma
Palwel palawel,
Sinu liginemist lootma
Lähel tähtsamal,

Mötlen, nutupisar laugel:
Böersil wõikane!
Maga, laps, weel mure laugel,
Maga, marjufe.

Anran sulle kaasa teele
Püha-pildi ma:
Tuleb Jumal sulle meele,
Bõta ette ta,
Ja siis mõtle ema pääle,
Lähed sõdima. . . .
Sulle tõstan lauluhääle:
Minu unella! (Vermontowi järele.)

Kewade ilul.

Uksed lahti lahkeste:
Õuue, wälja õuue!
Käes kena kewade,
Zuba kuuluks tõue.
Läti kurni pilduma
Üle õue õitsewa,
Üle walendawa wainu.

Wainul õitswal, ilusal
Kaswab meesi noori,
Et ta ajal tulewal
Sünniks suurde koori,
Suurde koori hüüdema,
Isamaale püüdema,
Isa ilusale maale.

Lilled, miks nii lehwite
Ornemates õites,
Uwatlete aasale,
Minu meeli wõites?
Küll ma märkan teie nõu —
Kõõmus põksub minu põu:
Lootu eluteele õisi!

Sied kostwad: Sitseme
Ijamaasel murul,
Ei me elu ehine
Üleilmisel turul.
Sest, kes elab isamaal,
Kelle arm on kodu raal:
See saab lillekeste pärja!

Mis mind pani laulemaie.

Mis mind pani laulemaie,
Luulemaie, laulemaie,
Suwelugu lufutama,
Kewadesta kopsu lööma?

Need olid Taara taimekesed,
Lindaniisa linnukesed,
Pärnu piiri pääsukesed,
Ludulinna tuwikesed:

Need mind panid laulemaie,
Laulemaie, luulemaie,
Suwelugu lufutama,
Kewadesta kopsu lööma.

Oh teie Taara taimikesed,
Lindanisa linnukesed,
Pärnu piiri pääsukesed,
Tudulinna tuwikesed:

Kui mina waikin, waatke jälle,
Kui mina turdan, kulmu tõstke,
Kui mina seisän, silmitsäge,
Kui mina pilwin, pilgutage!

Siis saab luule lumest lahti,
Kannel külma kütkeesta,
Siis saab sõna sõudu, jõudu,
Laulujoone joowastusta.

Ragu tuuli tulemassa.

Ragu tuuli tulemassa,
Õhku õrna võtsumassa,
Lilleõhna liikumassa,
Rõne kõmin kõndimassa.

Du mind õõpik ülendanud,
Künnilind mind liigutanud,
Kiriküüt mind kütendanud,
Sisast siidil sõlmestanud?

Ei ole õõpik ülendanud,
Künnilind mind liigutanud,
Kiriküüt mind kütendanud
Ega sisast siidil sõlmind:

Hüwäm hüüd mind ülendanud,
Lillem lind mind liigutanud,
Küüdem lindu kütendanud,
Sõstram filma sõlmeestanud.

Oh fina tuuli, tõuse tormiks,
Õhtu õrna, mine maruks,
Lilledõhna laksmaks laineks,
Kõne kõnin kõrgeks kõlaks:

Purustage puude putked,
Rattendage fanged kaljud,
Murdge maha muljutused,
Tallake kõik takistused, —

Et võib lindu ligineda,
Sinifilma süia saada,
Kudruskaela kaenelasse,
Inglifene uute ilma!

Küsimus ja kostus.

Ei mina tea ega mina mõista,
Mis minu mõttes mõlguneb,
Meeles minul kõwasti kõlguneb:
Mis minul ometi wõlguneb?

Noori meesi, mis sinul wiga?
Kas sind puutus putatus?
Oled fina joonud joowastust,
Wirutanud were hoowastust?

Minu veri nii fui meri
Mässab laines lajjuwas!
Minda tema tõstab, wautab,
Wahel nagu meele kautab!

Kuule, kulla wellekene:
Siis sul surm on tulemas!
Käed risti rinnale —
Lähebgi mulla pinnale.

Surm ei surwa minda meesta,
Walu ei minda wauta!
Südames mul veri keeb:
Surnud elawakski teeb!

Siis, oh weli wellekene:
Siis sind nõidus neiu film,
Siis aga filmalt särawalt,
Nõua armu nõidujalt!

Neiukene nägus, marjukene magus,
Nõiduswäe wääraja:
Kullakallis, imeilus inglise —
Dule, tule, tuwikene, minule!

Oh, kus ma oleksin.

Oh, kus ma oleksin
Ja kus ma elaksin:
Ei mina sinna saa,
Oh taewas, halasta!
Kus aga olen ma,
Kus pean elama:
Ei sääl ma rõõmu saa,
Oh halasta!

Oh kallis emake:
Ma lähen aasale!
Sääl öitseb dieke,
Sääl kaswab kannike:
Sääl uinub igawus
Ja kaub wigadus.
Ma lähen aasale,
Oh emake!

Oh leian aasalta
Ma öie öitfewa?
Oh leian linnukse,
Kes laulab lahkeste?
Oh kallis emake,
Siis toon ma temakse,
Siis kannan kannikse
Ma koduje!

Geitud lill.

Rõndsin metsas puude wilus,
Paistis lahkest' päikene;
Öitfes lilleke nii ilus,
Ah, nii armas minule.

Lilleke! ei find ma murra,
Sina pead kaswama;
Kannike! ei sa wõi jurra,
Suwi sul weel öitfeda.

Sieke! find wõtan ligi,
Wõtan ühes juurtega:
Mias kaswa, õitse, figi,
Mias kaunis kaswada.

Wõtsin juurtega siis üles
Õrnast' õitsja õiefese;
Kandsin kauni taimie süles
Mada auusa platsile.

Silleke! siin peendra pinnas
Armas ase haljenda;
Oled siin mul kõrges hinnas,
Mäen find siin rõõmuga.

Sille õitseb nüüd weel enam,
Zuurdub taim nüüd jumekam;
Peenar kõigiti on kenam,
Oled nüüd armsam, ilusam.

(Göthe järel.)

Diekene õrnakene.

Diekene õrnakene,
Mäguis niidu näälifene,
Masa armsam annifene,
Kenam kewadene lapsi!

Päike sulle punub pärja
Koidufuma tuuefese,
Lähesära särgifese,
Kaste kaelarätifese.

Sest ju lõhn toob lõbustusta,
Diesära õnnistusta,
Nägu neiuna naeratab,
Zumi teeb juttu jumalikku.

Mis mind käskis kätta anda,
Käewarta walmistada,
Sõrmi sinusse siruta,
Pihku finda pigistada?

See oli õie õnnelapsi,
Õite nägusam õeke,
See oli taime Taara kojast,
Ilma ilusam inglise!

See mind sundis finda murdma,
Sinda niidulta noppima: —
Õis nüüd ehiv õie rinda,
Õied — kuidas nii õesed!

Siwade igatsus.

Oh kewade, oh kenake!
Mil asud jälle aasale?
Mu nutan nukrast nurmella
Ja õhkan õnne õiesta:
Oh ilmu iluks ilmale,
Sa kõige kaunim kannike!

Oh kannike, oh kaunike:
Ma lendan sinu lehwile!
Ma waun waitfelt põlwili
Ja õhkan taewa wõlwini:
Sull' taatku wihma pilweke
Ja paistku lahke päikene!

Oh päikene! Mu diele
Sa saada, saada kewade!
Oh puista üle laia maa
Sa õnne rohke käega,
Et kõik maailm siis õitsma läeks,
Mu diekene õndsust näeks!

Kellel kena kewade.

Kellel kena kewade
Saatis õitsma diele:
Minult, sellel paistab päike,
Kui ka ähwardab tal äike.

Kellel taewas õilme löi,
Kauni kanni kodu tõi:
See on suure loofi mõitnud,
See on õnnemaale mõitnud.

Kessee diele ilma jäi,
Sel ei käsi hästi käi:
Kõik tal tühi, kõik tal kole,
Kewadet ta näinud pole.

Oh dieke!

Oh dieke, oh õnneke:
Mil awad õilmekse?
Su jumaliku jumella
Koit fertib kumama!
Oh dieke, oh õnneke
Mil awad õilmekse?

Oh diele, oh õnneke :
Mil awad õilmekse,
Et läheks laulma künnilind
Ja päike päästaks mind ?
Oh diele, oh õnneke
Mil awad õilmekse ?

Oh diele, oh õnneke :
Mil awad õilmekse ?
Sa awasid mu südame :
Ka ise awane !
Oh diele, oh õnneke :
Mu armul awane !

Õilmekesele.

Igatsus imelik, ilutse nüüd,
Glutse, ilusam inimlik hüüd!
Maru on waitind ja wagunud tuul:
Laula nüüd lafsudes, lustilik luul!

Lilleke! Lõsta nüüd rõõmsaste pääd,
Kuule mu sõnumit taewalisk hääd:
Tarretand tali nüüd tafaselt laub,
Waenulik wari nüüd wagusi waub.

Lilleke! Lehwi nüüd lahti su film,
Awa nüüd armsast su dielik ilm;
Waitlikus õhus on jumalik waim;
Wagufalt õilmitseb õnnelik taim.

Näen ma õilmetes õnnelikst õit:
Igauest tema on wagune wõit,
Igauest ilmas ma temale jään,
Kuni ma põrmusse puhkama lään!

Kaunim kannike.

Tere tulemast, kallis künnilindu!
Tõstad jälle häälta, tõstad meie rindu,
Tood meil laululõbu, tood meil kewade.
Oh kuis sinu helil kajab Gesti kaasik,
Lehwib niidul lille, kaswab metsas maasik,
Kaswab minu kaunim kannike.

Kaswa, kannikene, kaunis, kallis, hella,
Lehwi künnilinnu hõiske hääledella,
Ainult sulle laulab lahke künnilind.
Palaw päike paistab sulle õhu soojaks,
Pilwe piisad on sull jubatuse toojaks,
Kaste tuleb kastma ainult sind.

Künnilinnuksega laulan mina wõistu,
Hõiskan, hüüan, püüan, ütlen, mõtlen mõistu:
Awaks taewast ennast üksford ometi!
Õnneõite meri teda kinni katab,
Aga kesse taewast õite alla matab —
Dõpikuga laulan tema awali!

Hõiska!

Waata, koitu kõrgel sõidab,
Pimeduse ära wõidab —
Hõiska, hüppa, ilmamaa:
Koit toob päikse särawa!

Lille, hüppa, hüüa waljust:
Wikerkaar toob wihma kaljust!
Waat, kuis hiilgab taewa all
Pilwe rinnal rikkamal!

Süda, tufsu, süda, paisu:
Kallikene kallab kaisu!
Tufsu, paisu palawalt:
Söber söuab salamalt!

Põhja lillele.

Põhja lille, laululindu,
Lahke laene lagleke:
Laulsid mulle laulu rindu,
Laulsid sõnad südame!

Laul mu kõrwas alles heljub,
Sõna sõlmib südames,
Sära-silma peidus peljub
Põhja kalju warjudes.

Oh kui saaksin Saima randa,
Besijärwe weerele:
Küll siis ellake wõiks anda
Kahu jälle südame!

Magala-laul.

Magala, mu ingel, waga,
Künnilind musutab,
Suukene susutab:
Magala, ingliskene waga!

Tuulel on tiib,
Hääle su hälli wiib.
Hällis on lind,
Linnul on liikuw rind;
Liigu, rinnakene, liigu,
Kiigu hällikene kiigu!

Armukese akna all.

Armukene, aimukene,
Lõbus, lahke lilleke,
Taewaline taimukene:
Ihm on uimund unele!
Mõlkwad meeled,
Kuldjed keeled
Sulle palmiwad
Palwet palawat:
Ingel waga,
Rahus maga,
Õnne jaga
Tukswal südamel!
Oh wala waitust, inglise,
Mu õnnes tukswa südame!
Uinu sa unella,
Uinu unella, uinu!

Roidukaunis kannikene,
Walwamas sind süda truu;
Uinus taewa annikene,
Sulle õhlab õnnis suu:

Mõlkvad meeled,
Kuldseid keeled
Sulle palmivad
Palwet paremat:
Ingel waga,
Rahus maga,
Õnne jaga
Tukswal südamel!
Oh wala waikust, inglite,
Mu õnnes tukswa südame!
Minu ja unella,
Minu unella, uinu!

Sommikult, kui koitu wiirub.

Sommikult, kui koitu wiirub,
Päike tõuseb taewasse,
Siis mu mõte mõlkel kiirub
Sinu poole, diele.

Ta kui lõun: palawusel
Minub lahke linnuke,
Oh, kuis ma siis armastusel
Laulan lugu lillele!

Õhtult, kui ma woodil salmin,
Kõnnin mõttel kõrgele,
Siis ju armsa nime palmin
Õrnalt õhtu-palwesse.

Akua all.

Su koitu kumab taewa telgil,
Oh ärka ingel ilusam!
Su löu löörib hellal helgil,
Tee aken lahti, lahedam.

Kambrisse kallisse
Koitude tiir —
Kambrisse langegu
Laulude liir!

Su kalli kambriese rajal,
Kuis on sääl koit nii jumekas!
Su öndsä ärkamise ajal
Ihm ujub õnnes õitsewas!

Kambrisse kallisse
Koitude tiir —
Kambrisse langegu
Laulude liir.

Mu õis, kes kõigist õitest kenam
Sind Jumal ise kauniks löi:
Ei leia ilmast ilu enam,
Kui sind mu film ei näha wõi.

Kambrisse kallisse
Koitude tiir —
Kambrisse langegu
Laulude liir!

(Victor Hugo „Chanson“ järel.)

Tants.

Tu hüüab pillike,
Tule, mu lillike,
Tule nüüd tantsima
Rõõmsatega!
Rõõmu tuhin sadadel,
Died me radadel,
Tantsuford meie käes:
Hüppame wäes!

Hüppame nooruses,
Hõistame wooruses,
Maailm on paradiis,
Rõõmude hiis.
Tule, kulla loiduke,
Leekide loiduke,
Tule nüüd tantsima
Rõõmsatega!

Tütarlapse laul.

Toona lendas aknasse
Dieke mull' õrnaste.
Dis, kas terwitama mind
Saatis salaingel sind?

Toona heljus hellaste
Lahke laul mu lambrisse.
Kes sind saatis, lauluke,
Mull' nii juuša südamet?

Loona teel mind teretas
Silm, nii soojalt säramas.
Silmake, kas aiman ma,
Mis ja tahtsid ütelda?

Šis ja laul ja filmake —
Miks te ühes heljute?
Süda, süda juba teab,
Mis teid kõiki kokku seab!

Aed ja tamm.

(Tütarlapse laul.)

Mull on üks armas aiake,
Mii lõbus, lahke, laiake,
Kus õrnas õilmes hõlluvad
Kõik kaunikesed kaunimad.

Küll pani lootus lehwima
Sääl õhu õitswa loomuga:
Mii lahe, mahe, magusa,
Mii kiikwa, liikwa, wagusa.

Sääl festab kaua kewade,
Ei tuntagi, mis sügise;
Ja kui on kuhjas wiljasalw —
Ei fiiski tule wali talw.

Sääl piiskub wihma pilwedest,
Sääl naerab päike ülewest,
Sääl laululinnu hääleke
Ei lõpe ial otsjale.

Ma ise aeda torva seau
Ja teda waitjel walwul pean,
Et rikkuma ei tuleks tuul,
Ei kuri ega kade luul.

Ja fiiski aias tõusewad
Ka tuulemarud mäsfajad,
Kui oleks sõda jõudemas
Ja wiimne päew ju jõudemas.

Oh tuuled, marud, mäsfake
Kui kurjast iial tahate:
Ei minu aeda tormid saa
Ei iial ära häwita!

Seft aias kõige keskemas —
Sääl kaswab puude kuningas:
Üks tamm, mis taewa ulatab
Ja talwe suweks sulatab! —

„Kus on see aed? Mis on see tamm?“
Nii küsib sõna südikam.
See aed on minu tundew rind
Ja tamm on minu armu hind.

Ellerhein.

Kewade kenamal õitsmise ajal
Kaswis üks kannike karjamaa rajal,
Ehtis ja lehtis ja kaswis ja kosus ja
Ditses õrnaste.

Kui ta nii õilmitses kaskede warjus,
Luli ta poole üks laumaste karjus,
Oli nii lahke ja armas ja kallis ja
Kaunis karjane.

Kannike karjase kaisule püüdis,
Ihkas ja õhkas ja ohkas ja hüüdis:
„Kui ta mind kikkuks ja kui ka mind
Wõtaks ühes mind!“ kikkuks ja

Karjus ei waatnud, ei kanni ta näinud,
Karjus ei kannikest kikkuma läinud:
Istus ja astus ja kõndis ja sammus ja
Sõtkus kannike!

Kannike nuttis nüüd kahwatand palgel:
„Kui ma ka suren, siis suren ta jalgel,
Katkem ja kaun ja walus ma waun ja
Närtsin rõõmuga!“

Nõmme-roosikene.

Kaswis kaunis roosikene
Lehkwa lehte wilus.
Poisikene rutuste
Lõttas õitswa ilmele,
Õrnast' teda silus.
Roosi, roosi, roosike,
Roosikene ilus!

Poisji ütles: Roosike,
Sind ma murrar wilus!
Roosi kostis poisile:
Mul on o'kas terane,
Pilgub lehte pilus!
Roosi, roosi, roosike,
Roosikene ilus!

Mõlla-mõttel poisike
Murdis roosi wilus;
Si mõind oka hoidmine
Ubi anda roosile,
Pois ta õilmeid filus.
Roosi, roosi, roosike,
Roosikene ilus!   Gätthe järele.

Leinaja lind.

Lindu lendas lepinkusse,
Kukulindu kuusikusse
Leinalugu lukutama,
Kurbduft kukkuma.
Hommit ohkas, õhtu õhkas,
Kaasik kaebas, lepink leinas,
Kuusik kurtis, waarik waikis,
Nuttis nurmeke.

Lind ei laulnud lepinkussa,
Kukkund kägu kuusikussa,
Õhtas olid ohkamisjed
Kadund kaebdused.

Wait jäi waarik waatamaie,
Raasik kallis katsumaie,
Kuusif kurba kuulatama,
Mets jäi mõtlema.

Miks on waikind walu-wiisid,
Lõppend leina-laulukesed,
Otsa saanud ohkamised,
Kadund kaebdused?
Kaunikese külmal künkal
Mure mustal muljutusel
Lahkus leinas linnukene,
Singas igawest.

Kallikese kalmul.

Mu kallikene suri
Ja kadus kalmulla.
Surn armuta ja kuri:
Ja wõtab armsama!
Nüüd pean ärdast nutma,
Ja nutma nukraste
Ja talle järel rutma
Ja külma kalmule!
Nüüd leinab lillekene
Ja leinab linnuke:
See walu igawene,
Käib läbi looduse!
Sääl tõuseb päike taewa —
Ja särab leinamist
Ja toob mul ainult waewa,
Nii waarwat, walulist!

Oh kustu, päike kuldne,
Ja kau kalmule:
Rõik ilma õnn on muldne,
Ma langen mullasse!
Kui puhkan mulla põues
Mu kalli kaisulla:
Siis hiilga taewa õues
Sa uue järaga!

Juta igatsus.

Mil jõuan ülesse
Armsama sülesse:
Siis löpeb waew!
Jääks lord ma magama:
Rahu saaks jagama
Õnnistuskaew!
Selgi weel, ehake,
Ju terkib kehake:
Lenda, mu laew!

Kust sa tuled, inime.

Kust sa tuled, inime,
Kuhu lähed, kullake?
Sina sünnid, elad, sured,
Maitset läbi rõõmud, mured —
Kust sa siia ilma said?
Anna kostust sedamaid!

Seda kostust sa ei saa
Tial inimeselta;
Minult Jumalate vägi
Seda algust, otsa nägi:
Küsi seda Jumalalt,
Kes neid waatab kõrgemalt.

Looja tark ja taewane,
Tulen sinu palwele,
Kuni selles elus püsin,
Põlwitades Sinult küsin:
Miks Sa meile elamist
Andsid nõnda imelist?

Lapsukene, kostab hääl,
Kuni elad ilma pääl,
Kuni kurdad muldses majas,
Glad üürifeses ajas:
Seni kannad katet sa
Surelifel filmalla.

Alles siis, kui filmake
Uinub ükskord unele,
Siis sa päris tõde näed,
Siis sul kostwad teised wäed:
Siis ka tead, miks inime
Tulnud süia ilmale.

Näigus näitemaja.

Ilm on näigus näitemaja,
Kussa kõik on näitlejad;
Piletit säääl pole waja
Neil, kes sisse astuwad.
Wäljaastujatel' aga
Antaks kammer weike, waga.

Kümnefordsed küsimused
Jääwad meile kostmata,
Sajakordsed sõlmestused
Jääwad otsa ootama.
Oh, et waitse kambri rahu
Looiks neil' kostuse ja lahu!

Kambri oldaks waheajal,
Ja siis tuleb waatus uus.
On siis rõõmu mängu rajal,
Hõiskelaulud mängja suus?
Näitemängu toimetaja
Teab, mis ta mängul waja!

Mu esukäik.

Ma kaswin üles karjamaal.
Ja ülilahkel laaneraal,
Kus loodus lehwis iehkis.
Säääl ööpik hüüdis otsata,
Et taewas hakkas kajama.
Ja kiviigi end ehtis.

Ma panin laulu lahkuma, —
Ei keegi wõind mind eksita'
Ei sõnas ega wiisis.
Ma maitsefin sääal maafikaid
Ja leidfin lille tuhandaid —
Ma olin paradiisis.

Sääal paha ära salgasin
Ja armastama algasin
Ma — kõiki inimesi!
Kus iganes mu jalg siis täis —
Maailm mul oli wendi täis
Ja armsaid õekesi.

Kui ma siis kooli pugegin
Ja suurtest meestest lugegin —
Oh wennad taewalised!
Ma jätsin maha karjamaa
Ja istsin koolis mõne a'a —
Oh päewad waewalised!

Nüüd lõppis udu, lõppis õõ
Ja tuli elu, tuli töö,
Ma nägin — inimesi.
Sääal lahti läks mul mõni uks :
Ma ehmatajin kahwatuks,
Mul woolas filmawesi.

Kus on kõik wennad, kus kõik õed ?
Mul woolwad palgilt nutujõed,
Mu süda lurja aimab ;
Kust wennasüdant leian ma,
Et wõiksin teda usalda —
Wend wenda lausa laimab!

Oh lapse lootus, lapse aim,
Sa oled nii kui õitsew taim,
Mis langeb, närtfib, kaub.
Õnn sel, kes kaswab karjamaal.
Ja elab lahkel laaneraal:
See rahus hauda waub!

Tuju ja kuju.

Kelle elus heljub headus,
Kellel headus suurem seadus,
Selle lillelahkes filmas
Rõik on hea ja kaunis ilmas.
Eiimise elu tuju
Muudab wälimise kuju.

Aga halbust pole laugel.
Pea pilgub lahkel laugel:
See on halb ja see on paha!
Usalduse jätan maha:
Minult minu meele tuju
Tegi heaks paha kuju.

Isa sõnad.

Armas poeg! Nüüd lahkud isamajast
Vanemate palwe saatusel,
Astud wälja kitsast kodurajast,
Lapsepõlwe waitsest õnne-ajast
Tõuswa koidukuma waatusel.

Tahke lapsepõli on just mööda:
Pühitse ta lõbust lõpetust!
Isamaal sa tahad teha tööda,
Tahad walwas olla päewa, ööda:
Wõta selleks isalt õpetust!

Isamaa on mehe ülem mõte,
Wabadus ta armsam igatsus,
Rahwa õnn ta kallim ettewõte,
Haridus ta kaunim edastõte,
Kindlus tema parem omadus.

Tulewiku õnn sul tähtsab rinnast,
Kui sa hoiad ennast ekfiteelt;
Õnnetus sind leiab maalt ja linnast,
Kautab ju nime kodu pinnast,
Kui sa ekfiteled õiget meelt.

Kui sa hüüad Isa nime taewast:
Süüa lootjal, soojal südamel!
Wõid sa päästa kaljul katkend laewast,
Päästa wenda wiletsusest, waewast:
Ära wiibi orjamõtetel!

Tahad „isamaad“ sa suhu wõtta:
Poeg! siis omad huuled pühitse!
Tahad rahwa eest ja minna tõtta:
Minu armas laps! siis enne tõtta —
Oma püüd ja hüüd sa puhtaks tee.

Ära otji, et sind rahwa huuled
Tõstakswad pilwi ülesse:
Mis sa täna suureks kiiduks kuuled,
Wõiwad rikkuda ju homsed tuuled —
Üles tõstew auu on üürise.

Rahwa sündant omale ja püüa :
Süda saadab armsad hauani!
Soojast südamest ja südant hüüa :
Kurjal, külmal käel find siis lüüa
Pole võimu iial, ilmaski!

Lahku, poeg, siis armsast isamajast,
Ela rõõmsast' rõõmsal isamaal!
Ära kuula kurja-koori kajast,
Mis find eksiteleks õigest rajast:
Ole tões kindel igal a'al!

Mu esimene soov.

Mis soovin ma küll kõige päält,
Kui tohin tõsta soovi häält?

Et keegi oma rumalust

Ei kummardaks kui jumalust,

Ja et ta seda teisi ka

Ei avateleks tegema.

Kord tegi keegi hoolega

Suurt elumaja uudena.

Ja tegi müürid aluseks,

Et iganes ei laguneks,

Ja seinad kanged kõigiti,

Et tuul ei lükkaks põigiti.

Ruid ühes tülis effis ta,

Mis pidi maja hukkama:

Ja tegi ukse madala!

Ei ükski võinud sirgena

Siit saada uude majasse

Ja tema warju-rajasse.

Kes otsis siit nüüd maja hääd
Ja hoida tahtis oma pääd:
See kumrardelles madalt ust,
Me uskemeistri rumalust,
Mis uskemeister ise ka
Nüüd pidi järgest tegema.

Seepärast soovin kõige päält,
Kui tohin tõsta soowi häält,
Et keegi oma rumalust
Ei kumrardaks kui jumalust,
Ja et ta teisi seda ka
Ei iial sunniks tegema.

Yagu Saalomoni kohtuotsus.

Rikas naine suri ära,
Mehed tulid, tegid kára:
Tahtsid wara omale,
Läksid suurde kohtusse.

Asjast ei saand keegi jägu:
Mehed, täiest ühtenägu,
Ütlefiwad mõlemad
Kaise oma olewat.

Wiimaks pidi keiser ise
Lõpetama waidlemise.
Keiser sõnas targaste
Waidlejate meestele:

„Kutsun targa nõialauast,
See toob furnud naise hauast:
Naine ise minu ees
Ütleb, kes ta õige mees.“

Teine mees nüüd põlwil' langes,
Palus hingehädas kanges:

„Wõta wara omale —
Jäägu naine hauasse!

Enne kui ta hauda läinud
Dlen küll ju häda näinud:
Parem warast ilma jäen
Ennegu ma teda näen!

Reisri suust nüüd sõna tikkus:
„Sinule saab naise rikkus!
Sina olid tema mees
Tema abielu sees.“

Lootus.

Küll kuulukse rääkimist rahwaste feast
Ja soowimist paremast ajast;
Nad tormawad edasi palawast peast,
Et õnne saaks majast ja rajast.
Ihm wananeb, nooruneb lõpmatal lool,
Kuid parema lootus on rahwaste hool.

Kuis hõlluneb hällike lootuste sees,
Ei lastest nad lahku ja kau,
Kuis heljuwad noormehel lootused ees,

Ei wanaga hauda nad wau,
Sest kui ta kord hauasse hingama läab:
Weel haualgi lootus tal alale jääb.

Ei ole see ialgi tuhine tuul,
Mis kerkineb jõleda keeles;
Me süda ju räägib nii kõnekal suul:
Meil suuremad sihid on meeles!
Ja mis meile kuulutab südame hää, l
Ei see meid ei peta siin ilmagi pääl.

Schilleri järel.

Päris kodumaa.

Suur ja wägew ilmamaa,
Sinult tahan küsida:
Oled sina tõeste,
Jäädwaks koduks minule?

Kinnas tundwas, tuskwas
Armas aim on asumas,
Mis mind koidu wiirule
Lõmbab maa päält ülesse.

„Üles, üles!“ hüüab ta,
„Sääl on sinu kodumaa!“
Jah, mu süda, sääl, kus sa,
Sääl on ka mu kodumaa.

Palwe.

A.

Kui kurvastuse tunnilla
Kõik lootus närtšimas,
Siis sõudwad sõnad palwena
Mu rinnas palawas.

Kuis hoomab nendest sõnadest
Mul troosti südame!

Kuis kukub koorem südamest,
Wiib wiimse kahtluse!

Kõik kurvastused kauvad,
Mis muljusiwad mind,
Ja filmist jookswad pisarad —
Nii kerge, kerge rind.

* * *

B.

Kui elu tunnil tumedal
On walu südames,
Siis waitfel palwel palawal
Sing õhtab ihates.

Ses palwes hingab imejõud —
Ja walu waitfeks jääb,
Ja sõnus heljub elusõud —
Ja lootus loitma läab.

Kui koorem kukub südamest,
Mis muljus maha mind,
Ja wesi woolab filmadest —
Nii kerge, kerge rind.

Sermontowi järel.

Palve.

Sind, oh Jumal, palun ma:
Õnnista mind armuga!
Kes Sa mulle elu annud,
Mind Su armu kätel kannud:
Õnnista ja hoia mind,
Siis mu süda tänab sind.

Hommiku palve.

Tu otsa lõpnud pime öö
Ja pääle hakand päewa töö:
Oh helde Jumal, õnnista
Mind isaliku armuga!

Ma tänan, armas Jumal, sind,
Et sina õõsel hoidsid mind,
Et saatsid taewast ingli ja
Mu woodi juurde walwama.

Oh Jumal, kuule lapsukest,
Kes palub wagast südamest:
Mind õnnista ja hoia ja
Su isaliku armuga!

Hommikul.

Isfand, sinu armu süles
Singasin ma rahuga;
Rõõmuga nüüd ärgan üles
Südamest sind tänama.
Jumal, helde oled ja,
Armuline lõpmata.

Selde Jumal, sina huuled,
Waataid taemast armuga,
Kui su nõdra lapse huuled
Tulewad sind paluma:
Õnnista su lapsukest,
Soia teda igawest.

Palwetund looduses.

Päike weereb, õhk on õrn ja jabe,
Raste asub halja aasale;
Kostab kõrwu linnu-koor nii mahe,
Kummardab nii tasa lilleke.

Waikselt, waikselt woolab west ojas,
Hiilgwad tähed waatwad ülewest.
Süda, märka: Laewaija kijas
Loodus peab palwet tasakest!

Õnnis õu.

Tähtiga täidetud taewas end üleweel wõlwiib,
Igale poole ta waataja filmades nõlwiib;
Pilkane pimedus katab ja matab maailma,
Üksi säält ülewelt särab mull' walgust weel filma.
Waata ja tunne, mu süda — mis tufsub sa põues?
Sääl finu kuldene hommit sul õndsamas õues!

Karjase pühapäewa laul.

Jehowa päew on see!
Siit laia, waitse wälja päält
Ma kuulen kaugelt kella häält,
Jehowa päew on see!

Siin langen põlwili.
Jehowa auu, kuis tõstad mind!
Kuis kummardawad inglid sind
Ja kiitwad hulgani!

Jehowa päew on see!
Waat, taewas kaugel, ligidal
Mind hoiab oma tiima all:
Jehowa päew on see!

uhtland.

Singamise päewal.

Kuis üle ilma ilusa
Nii armsaste heliseb hüüe,
Kui tahaks taewa awada,
Kui tuleks nii püha püüe!

Meid kellad kenamad kutsuwad
Nii mahedast majasse suurde
Ja inimesed nii wagusad,
Nad tõttawad templi juurde.

Siin on see rahulik palwe paik,
Kus tõstame südamed taewa,
Siin paigas on süda nii waga ja wait,
Siin unustab häda ja waewa!

Siin hingab kaunis koidu kiir
Meil kõrgest taewa kojast,
Ja imeline walendam wiir
Meid kutsub maajest majast.

Jõulu laul.

Kuis heliseb armjaste kellade hää!:
Suur rahu on rajatud maailma pääl!
Kuis palawalt paisub mu pakitsew rind:
Nüüd kutsutaks taewase koorile sind.

Sääl heliseb kiriku kellade hüüd:
Oh Kristlased, tulge ja tõtate nüüd!
Ja kristlikku kogudust südamlis sund
Siis talutab templisse — taewalik tund!

Siin palwetab põlwili wana ja noor
Ja õndsaste heliseb jõululik koor:
Meil täna on tärpanud taewalik taim,
Sest hõiska ja rõõmusta, inimlik waim!

Jõulu õhtuks.

Wennad! Nüüd waifigu waenused keeled,
Waifigu walutaw süda me sees!
Õstkem nüüd ülesse mõtted ja meeled,
Palugem filmade palawas wees:

Issand! Meil armastust südame wala,
Wala me waimusse wennalist meelt!
Kauta waenu meilt heljumast jala,
Lõmba kõik tagasi eksiwalt teelt!

Inglite foorid! Oh kõlage maha,
Kõlage armsast ja wägewast nüüd!
Kõlage kaugele tüli ja paha,
Kaugele ära meist eksmise süüd!

Kristus on tulnud ja rahu meil toonud.
Wennad! Siis andkem nüüd rahule maad!
Sumal on ise meid uueste loonud:
Wennad! Siis olgu ka uued me raad.

Jõulupuu all.

Sära, jõulupuu,
Ragu kuldne kuu,
Jõulu-õõsine päike!
Rõigu ja kiigu,
Leegike, liigu,
Lehwi jõulust rõõmu.

Sära, jõulupuu,
Hõiska, lapse suu!
Hüüdke, Kristlased, fooris!
Taewane walgus,
Auguste algus,
See on täna meil sündind.

Sära, jõulupuu!
Taewa ingli suu
Meile kuulutab Kristust!
Nüüd kõiges waewas
Maa pääl on taewas —
Dnnis, õndsalik õhtu!

Rahumaa.

Rahumaa!

Saud mul awaneb armsa mulla pinnas

Rajamata rahuga.

Süda tussub tundwas rinnas:

Rahumaa!

Rahumaa!

Ei ja õilmitse selle mulla põues,

Ei ja õitse hauassa:

Rahumaa on Isa õues,

Rahumaa!

Rahumaa!

Kotka tiibadel lendan sinna üles

Rajamata rahuga,

Kus saan rahu sinu süles,

Rahumaa!

Eluõhtu.

Waat, waikeste päitene loodele waub

Ta mägede, metsade taga ta paub,

Küüd kaub kõik ilu ja elu ja waew

Ta awaneb armsaste waikeste kaew.

Rui Jumala loodus nii waikesteks jääb,

Siis süda mu rindades tussuma läab,

Ta tussub ja tunneb, et tuleb tal tund,

Mil magama läheb ta igawest und.

Ma palwetan põlvili wiimasel teel,
Mul heljub ju igawik imena eel,
Mul kumab ju jäädama kodumaa loit:
Sest lõppegu rahulist päikese loit.

Surnuaed.

Ristikesed seiswad mäel,
Waatwad waitfest' orusse.
Drus lapse röömu wäel
Laulab lahkest' karjane.

Kadund röömu, leina, walu
Saadab orgu kelluke.
Tasa laulud, argfelt, salu
Poisi pilkmed mäele.

Gauda pannak' külmal künkal
Neid, kes orus lauljivad.
Karjahoidja! sellel rünkal
Lahke laulu lõpetad.

Uhtland.

Jugel.

Üks ingliske lendas teskõõsesel a'al
Kest pimedada pilwede ra'al;
Küll kuulafid pilwed ja tähed ja kuu,
Mis laulis sääl ingliske suu.

Küll taewastest kodudest laulis ta hää
Ja uskjate õndsusest sääl
Ja wägewast Loojast weel laulis ta ka,
Kes teinud on taewa maa.

Noort hingekest süles ta ilmale wiis,
Kus mure ja filmawee seis ;
Kuid hääled, mis inglite häälitfes teel,
Need seiswad ta südames weel.

Ja kuu, kui wangis fiin ilmas ta käis,
Kind igawest igatsust täis :
Ei taewaseid hääli, mis kuulis ta siis,
Wõind anda tal maapäälne wiis.

Lermontowi järele P. Varedei.

* * *

Ja waata, kui lõppenud päikese loit,
Ja kui weel ei kumanud hommiku loit :
Sääl awanes taewas ja inglite hääli
Siis helises armsaste pilwede pääl :

„Nüüd rõdmusta meel ja nüüd rõdmusta keel :
Noor hingeke jälle on taewasel teel !
Säält tagasi tuleb üks lunastud hing,
Sest rõdmu nüüd hõiska, oh tähtede ring.“

Ja ingel, ta lennas, noor hingeke käes,
Ja tähed, need hõiskasid kõrgemas wäes.
Need õnnistushääled, mis kuulis ta nüüd,
Need olid tall tõsine lunastushüüd.

Seni.

Seni kui weel kumer taewas
Sinab üle ilmamaa,
Seni meie elulaemas

Wõime rõõmsast rännata:

Kui ka raske elupõlv —

Meile kumab taewapõlv.

Seni kui weel ingli tiivad

Lapsi kaisus kannavad,

Hingi toovad, hingi wiivad,

Hingel' kaitset annavad:

Seni meie wäetud

Pole maha jäetud.

Seni kui me maa weel kiigub

Keset kenaid taewasid,

Seni meie lootus liigub,

Waatab waitfelt waewasid:

Mustuks lootus mullalla —

Koit meil kumaks fullalla!

Ham

Wäike kewadelaul.

Kõla, wäike lauluke,

Kewadele kenaste!

Hüüa üle metsa, maa,

Üle ilma ilusa!

Kewade on kuuluis mees

Lahke laulukunsti sees:

Tal on hääled ilusad,

Hääle mõnud mõjujad.

Seft, mu wäike lauluke,

Kõla õige kenaste!

Tea, sind kuuleb kewade,

Kes sind kutsus ilmale!

Kewade käes.

Laula ja hõista ja rõõmusta, meel!
Hüüa ja uika ja helise, keel!
Dõpikud hüüawad,
Kaasikud kajawad,
Heinamaad helgivad:
Kewade käes!
Rõõmusta, meel!
Helise, keel!

Drub ja aasad ja metsad ja mäed,
Kuhu sa waatad, sääl rõõmu sa näed.
Hääled nüüd ärtawad,
Taimed nüüd tärtawad,
Mäed nüüd märgawad:
Kewade käes!
Rõõmusta, meel!
Helise, keel!

Kewade.

Oh lauluhääl, nüüd helise,
Oh süda, rõõmu hüüa!
Nüüd tulnud kena kewade,
Sest wälja, wälja püüa!

Nüüd heljub mahe tuuleke,
Nüüd jookswad jõudfäst' jöed;
Nüüd luuleb lusti huuleke,
Nüüd laulwad wennad, öed.

Ma uikan lehkwa lehtesse,
Kust kuulen kukulindu.
Oh kewade, oh kewade,
Kuis awad armjast rindu!

Kewade metsas.

Rannike, karnike laane lahus,
Silmitseb hellaste waikses rahus.

Tasakest' tuuleke metsas puhub,
Lahkeste laineke kallast uhub.

Dõpiku hääleke lehtes liigub,
Rõõmsaste linnuke oksal tiigub.

Ras mina, kallike, furta püüan?
Laulan ja rõõmustan, hüppan, hüüan.

Kewadine päike.

Maa ja meri magab lume all,
Paksud pilwed sõudwad ülewal;
Kaugel, kaugel käib meist päikene,
Loomus leinab lumes kurwaste.

Leina näeb kõrge kuningas,
Waata, ta on juba tulemas!
Mets ja maa, nüüd ehi, lehi sa,
Et wõid päikest lahkest tereta'.

Päike tõuseb üles taewasse,
Waatab kõrgest maha lahkestes;
Lõpmata see maale rõõmu teeb,
Tema süda päikse armust keeb.

Arm ja rõõm teeb talwe elawaks,
Lumi kaub, maa läab ilusaks;
Päike saanud rõõmu-jagajaks,
Jagades läab rõõm weel suuremaks.

Rõõmuhääl on paelust pääsenud,
Õhk on hõiskamisest täidetud;
Päike naerab weikse rõõmuga:
Tema on ju õnne jagaja.

Rui ta sõidab suures hiilguses,
Rõõm ta ees ja õnn ta jälgedes;
Tõuseb koidukumas üles ta:
Loomus talle vastu hõiskama.

Hõiska, loomus, nüüd on kewade!
Pea läheb jälle päikene;
Lehwitse nüüd lehtis, mulla-pind:
Pea katub talwe lumi sind.

Suwelaul.

Rui näed päikest palawat
Säält walgust maha walawat
Ja kõrges firendawat;
Rui näed puude tippusid,
Kus enne õied rippusid,
Nüüd wiljal wirendawat:

Siis läinud tali lumine
Ja tulnud sumi sumine,
Mil jõud me põuel paisub;
Siis inimese liikum rind
Ja õhuhõlmas kiikum lind —
Kõik kõrgel kõuel kaisub.

Lume teretus.

Lume hebemed
Nagu õieksed
Õhu hõlmas heljunesa,
Põõsa peitu peljunesa,
Kussa taimi nad
Lalweks katawad.

Lere tulemast
Kõrgest ülemast!
Külm ju küpsetas me juuri,
Ei see mõind nii enam tuuri!
Nüüd me warju all,
Waiksel walgemal.

Lalwe külm nad lõi,
Pilw nad siia tõi;
Ülemalt nad waatsid alla,
Legid endid pilwest walla:
Maas nüüd magawad,
Warju jagawad.

Nõnda taimessed,
Sume aimesed,
Teretavad talve lunda
Ja siis jäävad pikka unda
Waitselt magama
Walge waiballa.

Rändaja öölaul.

Mets ja maa nii waga
Ja wail,
Kõik loodus aga
Rahupait;
Si laula lind,
Ja weigi wailineb ojas.
Dota, ses kijas
Puhkad ka, rind.

Göthe järele.

Wana aasta õhtul.

Kõik, mis wana, hauda wau,
Wau hauda waluga;
Kõik, mis olem, üksford kaub,
Kaub üksford kahjuta.
Põrmust jälle idu tärkab,
Tärkab idu ilmale;
Tgast hauast elu ärkab,
Ärkab elu uueste.

See, kes maa ja mere loonud,
Pannud päikse paistema;
See, kes lähed ette toonud,
Leinud kuu nii lumava:
See on elu ette määrand,
Õöd ja päevad jautand;
See on surma ära wäärand,
Raduwiku kautand.

Sest, kui päew end mustaks muudab,
Muudab mustaks maa ja ilm,
Siis mu süda loota suudab,
Suudab loota surew film:
Pääl pool pilwi ilm on ilus —
Päike pilwi kaisutab!
Musta kurbduspilwe wilus —
Lootus südant paisutab!

Talwel.

Tuba tulnud tali,
Radunud kewade,
Tuul on külm ja wali,
Läinud suweke.

Lilleke nüüd magab
Lume katte all,
Kuni päike jagab
Soojust kõrgemal.

Lilleke siis tärkab
Mullast priskeste,
Sinu hääl siis ärkab,
Õdisekab sumele.

Külm ei lesta kaua,
Lali taganeb:
Päike teeb neil hana, —
Suvi õilmitseb.

Õeke ja Dieke.

Õeke:

Rannike,
Raunike!
Miks nii ajad õilmes lahti?
Kas sul ilus walgust wahti?

Dieke:

Õeke,
Õrnake!
Walgust ikka ilus wahti,
Sest ka sinul filmad lahti.

Laps ja Lõukene.

Lõukene, linnuke!
Miks nii tõused ülesse?
Mul nii armas sinu hääl:
Laula parem kivi pääl!

Karjapoisfi, kallike!
Kõõm mind tõstab ülesse,
Tõstab Loojal tänu andma,
Tänu taeva poole kandma.

Says ja ööpik.

Ööpik, lahke linnuke!
Mis sind sunnib laulule?
Rahus hingab mets ja maa —
Sina hüüab rõõmuga.

„Kandle kõla mõlgub meeles,
Sulatab mu südame:
Tälle liigub minu keeles
Vanemuise lauluke.“

Ööpik.

Ööpik, ööpik, lõbusam lind!
Wõjade wilus,
Õilmete ilus
Rõõmu, rõõmu, hüüab su rind.
Ööpik, ööpik, lõbusam lind!
Ilu su meeles,
Ilu su keeles:
Ööpik, ööpik, rõõmusta mind!
Ööpik, ööpik, lõbusam lind!
Rui ma sind kuulen,
Lusti ma luulen:
Kõrgest', kõrgest' kiidan ma sind!

Lilleke ja linnuke.

Koidu kaunis kannike
Kaswis mullast murule;
Lendas mesilinnuke
Õrna õie õilmele.

Säält ta maitawat magust õi,
Karastawat kastet jõi:
Lilleke ja linnuke
Loodud teine teisele.

(Õõthe järel.)

Lindu lilli.

Lähed hiilgwad taewa wõlwil,
Õha punab laial nõlwil,
Kadus päikene
Laiainessse,
Saatis aasad arud rahule.

Laiainel laewad liikwad,
Kaunid kased kaljul kiikwad,
Laulab linnuke
Õnne õhtule:
Ninu, lillekene, rahusse!

Lille uinub, lille ärtab,
Lindu mõtleb, lindu märkab:
Kõrge kuningas
Tuba tulemas,
Õidab koidu kullas särawas.

Kewadine õieke.

Kust ja teadsid, õieke,
Et meil tulnud kewade?
Kes sull' ütles mustas mullas,
Et nüüd päike hiilgab kullas?
„Päike ise teadust tõi,
„Mulle kuldse kuuve löi,
„Ütles: „Tõuse lehi sa!
„Nurm ja niit on ehita!““

Lillekesele.

Tere, armas lilleke,
Salja rohu süles!
Tälle unest kewade
Aratand sind üles.

Tälle armas Jumal löi
Sulle kuldse kuuve,
Päike sulle patši tõi,
Sidus fiidi uue.

Kewadesse ilulla
Hiilgab nüüd su jumi,
Kuni ilma armuta
Niitu katab lumi.

Tälle tuleb kewade,
Toob sull' suve rikka:
Dnne hõlmas õieke
Ditseb ifka, ifka.

Lilleke, linnuke, rinnake.

Raswa, kaunis kasekene,
Kuldakäälis kuuseke!
Chi, lehi, lillekene,
Ditse õrnast, dieke.

Ruku, kuulus käufene,
Hüüa, ööpik-linnuke!
Liiri, lõõri, lõufene,
Piiri, pääri, pääsuke!

Tuksu, püksu, südameke,
Kewade find kergitab!
Rõõmustele, rinnakene,
Lille lõhn find liigutab!

Lille unenägu.

Uinus kaunis kannike
Walgel waibal waitseste,
Ring ta mõte uneudus
Kauaid kujutusi kudus:

Päike kuldse kiirtega
Sõitis üle ilma maa,
Kadund oli külm ja lumi,
Mlus hiilgas päewa jumi.

Pilwed rõõmu pisaraid
Saatsid lastma õitswaid maid:
Kannikene õnne kaisus,
Päewast päewa paisus, paisus.

Kannike nii nägi und,
Ei ta tunnud külma lund,
Ja kui unest üles ärkas:
Sooja lõune tuult ta märkas.

Jõeke.

Jookse, jookse, jõeke,
Hä'llu, õ'llu õrnaste!
Siin sul kena keerelda,
Wõsa wilus weerelda.

Kui sa jõuad meresse,
Raub kaunis kaldake,
Tõuswad suured tuule-hood,
Käiwad kõrges wete-wood.

Kaunis aeg siis kadunud,
Lõbus elu lõpetud,
Ei siis enne rahu saa,
Kuni leiad kindla maa.

Jõeke, sest wiivita,
Sind ma palun lauluga,
Laulan sulle lõbust wiit,
Enne kui sa lahku siit:

Keerle, weerle, jõeke,
Lille = riigis rõõmsaste!
Metsas kena keerelda,
Wõsas ilus weerelda.

Jõe ääres.

Djakene, kuhu jõuad,
Kuhu langed, laineke?
Jõeke, kas pea jõuad
Mere lahke lainesse?

Mina jõuan, mina jõuan
Laia mere lainesse;
Kuhu jõuan, sinna jõuan,
Jõuan kauni kaljule.

Djake, siin kalda kaisul
Lõbus paik on puhata:
Wiibi veel mu palwe paisul
Diekeste hõlmalla!

Rüll on diekene ilus,
Rüll on kaunis kaldake,
Uga mere woode wilus
Lakswad lained lahkeste.

Meres kannan mina laewa,
Kannan kaunist kalakest;
Mereft tõusen üles taewa,
Hüppan maha pilwedeft.

Ei mul ole seisimist ojas,
Peatust ei mereski:
Ilma isa kaunis kijas
Liigub elu kõigiti.

Pilwe pisarad.

Soojad pilwe pisarad
Kõrgest alla langewad,
Snnistust nad toomad kaasa,
Nawad õitsma nurme aasa.

Taewaisa taimed lõi,
Meile sooja wihma tõi;
Taewaisa muret kannab,
Kõigile, mis tarwis, annab.

Kuldne päike.

Kuldne õhtu päike,
Ilus oled sa,
Kui sa wiimse läike
Saadad üle maa.

Aratad mu meeles
Palwe palawa:
Kuldses koidu keeles
Ilma tereta!

Ülem-järw.

Päike jõuab,
Õhtu jõuab,
Leina laulab linnuke
Waikestest;
Linda, nõrkend naine, nõuab
Abikaasa hauale.

Leske naene,
Wilets waene,
Kannab kiwi kalmule
Ülesse.
Laugelt läigib leina laene,
Suuas abikaasake.

Saud ju näha,
Maad weel wäha:
Linda astuks ülesse
Suuale,
Aga jalg ei enam läha,
Kiwi rõhub rängaste.

Rustub eha,
Nõrkeb teha,
Kutub käest kiwike
Põrmusse!

„Laewataat, mis nüüd wõin teha?
Tsa, aita heldeste!“

Uastuses,
Wiletsuses
Nutab Linda pisaraid
Kibedaid,
Nutab elu igawuses
Pisaraid nii walusaid!

Pisaraida
Walusaida
Wõtab wastu oruke
Kurwaste;
Ülemjärwe sedamaida
Sünnib musta murule.

Rõrges hinnas
Gesti pinnas
Seisab Ülemjärweke
Kauniste.
Kalewite kalvulinna
Leiad leina järwekse.

Pühajärv.

Rõrgel kaljul istub Linda,
Kuuleb mõõga mürinat;
Hirm ja kartus tema rinda,
Tema südant täidavad.

Drus tema kanged pojad
Wõitlemas on Sortsiga,
Lainetajad were ojad
Tookswad wõidu platsilta.

Tuba seitse päewa mööda,
Seitse ööda mööda läind;
Taplus kestab päewa, ööda,
Wõitu Linda film ei näind.

Surnutehad orgu katwad,
Tuhad Sortsi langewad;
Were lained rohtu matwad —
Sortsid wahwad wõitlejad.

Linda maatab kalju künkalt,
Dotab poegi ülesse.
Ei felt wõidurikkalt rünkalt
Pääsnud keegi waenlane!

Aga waata! oruhauast
Sortsi parwed ilmuwad!
Nende riided raskest rauast,
Teewad pörgu kärinat.

Wait ja hirmus seisab Linda,
Häda paistab tema seeft:
Ema süda maksaks hinda
Dna poja elu eest!

Sortsilaste wägi rõhub
Tõrkumata edasi;
Mõega tera hirmsast' lõhub,
Weri woolab põlwini.

Mõegad mõllul plagisewad,
Surma hüüdmist kuulukse:
Kaljud katti pragisewad,
Teewad hauda surmale.

Ema süda mõistab kaljul:
Nüüd mu poeg on langenud!
Annab ruumi leinal waljul,
Wõidu laulud lõpetud.

Aga orust kostab waljust'
Neli ford weel surma hääl:
Tuli purstab lõhkend kaljust,
Tammed langwad mäe pääl.

Pörguliste naerukisa
Surmaorust kuulukse:
„Wõitlemine oli wisa —
Kalewid! nüüd hingate!“

Linda ahastus ja walu
Keelab filmapijara:
Kuiwil filmil kurbdus salu
Kärib südant otsata!

Ona kallil' abikaasal'
Leinud ta ju wooditse,
Tema nutust armsal aasal
Saanud Ülem-Järweke.

Uga nüüd ei ole nuttu,
Nüüd ei ole pisaraid.
Walu teeb küll otja ruttu,
Surmab Linda sedamaid!

Siiski orgu astub Linda
Poegi saatma rahule,
Uwab üles mulla pinda,
Uinutab nad woodisse.

Wäsimata ema käed
Randwad mulda hauale:
Pea paistwad kõrgeid mäed,
Lõuswad hauast taewasse.

Linda lõpetanud tööda,
Saatnud pojad magama:
Uga walu pole mööda,
Walu wältab otsata!

Koitu kumab kurwas kujus,
Eha lõpeb leinalla;
Pilwed sõudwad tormi tujus,
Maru mängib õitega.

Tasa istub haul Linda,
Raebdus kadund südamest,
Surma waihus surub rinda:
Nüüd ta lahkeb igawest.

Seda näeb Isa taewast,
Saadab filmil pisaraid:
Nüüd ta nutab hinge waewast
Pisaraid, nii kibedaid!

Nüüd ta laugelt langwad ojad,
Langwad lained filmista:
Wõidetud ta wahwad pojad,
Pojad hingwad mullasfa.

Raua, kawa nutab Linda,
Laine hoomab orusse:
Pea musta mullapinda
Katab leinajärweke.

Järwest tõuswad kõrged künkad,
Seiswad ifka ilusad:
Need on Kalewite rünkad,
Kus nad rahus hingawad.

Halastaja taewa wägi
Saatis Linda mullasse:
Lindast mälestuse mägi
Kaswis järwe kaldale.

Uga ema filmawesi
Jookseb mäest alati,
Tuleb alla hiljukesi,
Woolab laste hauani.

Armastus see järve loonud :
Ta on Püha järweke!
Walu on ta ilma toonud :
Ta on püha rahwale!

Aga püha igaweste
Ema silmapisarad,
Mis ta filmist tasakeste
Laste pärast jooksewad!

Aleksander II.,

rahwaste Wabastaja.

Meil oli ilmas Isakene,
Taewa all meil Taadikene,
Isake ime-ilusa,
Taadikene taewaline!

Seda muret, mis ta muljus,
Seda häda, mis häwitas,
Seda piina, mis ta peitis,
Seda walu, mis wautas!

Taara, tule taewaasta,
Kõuetaati kõrgeesta,
Lase wabaks waesed lapsed,
Päästa põrgust põrmufesed!

Taarataat jäi tulemata,
Kõuetaati kõndimata :
Polnud mahti maada päästa,
Kurja kalmule kauta.

Kaljud, tulge kättemaie,
Mäed häda hävitama,
Merelained meida matma,
Lumehanged hauda katma!

Kaljudest ei saanud katjaid,
Mäest häda hävitajat,
Merelainist meie matjaid,
Lumehangist haua katjaid.

Surm, ja ainus armuandja,
Haud, oh ainus halastaja:
Kuulge, kuis teid kutsutakse,
Tõtte, wõtke waesed vastu!

Päik, kustu kurja paistmast,
Tähe hiilgus hirmu paistmast,
Roitu paistmast koledusta,
Chawalgus werewoole!

Sõjad olid sõudemaies,
Waenulased waritsemas,
Katkud rahwaid kalmutamas,
Käljahäda hävitamas.

Pärispõlw oli põhjamata,
Orjus otjata olemas,
Ulatas merest mereni,
Mäest mäe tippudeni.

Isamaa oli ikkemasja,
Rõdumaake kolletamas,
Kuulus riiki kustumasja,
Ilma-riiki rikkumasja.

Häda heljus hävitamas,
Surmaingel suigutamas
Kaukasusest Karjalani,
Afiast Harju rajani.

Häda hüd kais üle pilwe,
Waluhüüdu waateringist,
Ohkamine õhurajast
Taewataadi tare ette.

Hämarik läks häbis walgeks,
Koitu kohmetas punaseks,
Päike pilkus pilwe taha,
Tähti kufkus taewast maha.

Taara tarka taewakojast
Waatis Kurja walitsusta,
Nägi ilma närtsimista,
Dma rahwaste raugemist.

Taara kulmult paistis kurbdus,
Wanataadi waatelt walu:
Taara saatis taewakojast
Aleksandri Armulise —

Kurja katkut kautama,
Sõjawaenu waigistama,
Pärispõlwest päästemaie,
Wangistusest wabastama.

See oli ilmas Isakene,
Taewa alla Taadikene,
Isake imeilusa,
Taadikene taewaline!

Seda muret, mis ta muljus,
Seda häda, mis hävitas,
Seda piina, mis ta peitis,
Seda valu, mis wautas!

Sõda wafis Tema waatel,
Ratku kadus Tema käsul,
Wiletsus ei wiibind enam,
Pärispõlw põgenes põrmusse!
Rahwad saiwad jälle rahu,
Waesed waimud wabadusta,
Tsamaa sai jälle hinge,
Kodumaake kosumista.

Länu tõusis Laara poole,
Rõõmutõla Rõue poole:
Kuningas kumagu kuuni,
Keiser kestku igaweste!

Ea meid päästis pärispõlwest,
Wabastas meid wangipõlwest,
Pani waenu wailimaie,
Ratku toleda kaduma!

Dis nüüd hakkas õilmitsema,
Rägu kuulus kulkumaie,
Lõo lõbus lõõritama,
Dõpik imena hüüdema.

Kiik ju hakkas rikkaks saama,
Rahwad tubliks rajamata,
Tsamaa läks hiilgamaie,
Kodumaa ju koitunema.

Seda filmas Sortsi jugu
Märkas Mässu-märatseja:
Noppis nooled põrgu piirilt,
Rihwtinooled Kirivaselt.

Mis sääl kurja kuulunessa,
Paharetti paistunessa,
Ilmahäbi ilmunesa,
Põrgu tegu tehtanesa?

Sortsid sõudnud salamahiti,
Kurad tulnud kuulamata:
Surmanud Isa ilmasta,
Lapnud Laadi taewa alta!

Oh seda muret, mis meid muljub,
Seda häda, mis hävitab,
Seda piina, mis pigistab,
Seda valu, mis waitab!

Kiivid, kaljud kiskendavad,
Lehed puudest pudenewad,
Koit on hirmul kolletamas,
Hämarik häbis punane!

Baenlane on waritsenud,
Sortsi jugu sala sõitnud:
Wabastaja waitanud,
Kangelase kautanud!

Oh me Isa hirmust surma,
Wabastaja walust surma!
Ise waus, meid wabastas,
Ise langes, meid te'i lahti!

Nüüd on nurmed nuttemaies,
Diekesed õhkamaies,
Lehekeseid leinamaies,
Pilmed pisaraid walamas.

Waata! Mis sääl walgunesa,
Wolga äärest woolanesa,
Põhjapiirilt pilkunesa,
Läänelahelt lähenesa?

Isa lapsed ilmunesa,
Maesed lapsed walgunesa,
Leinalised liginesa,
Kohkund hinged kogunesa:

Isa saatma hingamaie,
Wabastajat warju wiima,
Kangelasta kalmutama,
Taati saatma Taara kotta.

Ellerheinad ehahelki,
Kullerkupud koiduhelki,
Õõbepärjad päewahelki,
Kullapärjad kuuhelki

Katfid Kangelase kalmu,
Wabastaja warjupaika,
Selde Iso hinguspaika,
Armukeisri hauaküngast.

Ei ole ilmas leina leitud,
Leina leitud, nuttu nähtud,
Ragu selle Armsa haul,
Kõigekallima kalmulla!

Mutt oli köitnud keeled kinni,
Mure matnud meeled kinni,
Palwed tõusid taewa poole,
Pisarad laenetel langesid.

Oh me Isa, imemeesi,
Taadifene taewaline!
Baatab nüüd õuest õndjamast
Oma laste leina laugeid.

Taara saada, Tema taewast,
Kõu, Ta saada kõrgeesta:
Sortsi sugu sajatama,
Õnnepõlwe pajatama!

Rahwad! Seiske raugemata,
Ilmariiki rikkumata,
Kiigi kuulsus kustumata,
Kiigi vägi väaramata!

Koit on istund kohut mõistma,
Hõbepäike õigust mõistma,
Et saaks tõde tõusemaie,
Wale igawest wauma!

Kohus kuulub kullallana,
Õigus õiskab hõbedana,
Taewast ilmub imehääli,
Kõrged koorid kostwad kõrwu:

Üksford, üksford algab aega,
Tuleb kaunis tunnikene,
Kuna Taara taewast waatab,
Kõue kõrgesta kõneleb:

Aleksander! Astu alla,
Läsu kätte Laara nimel:
Surma Sortsid suutumalta,
Tälestused jäädawalta!

Pane rahwad rammunema,
Kiigi piirid pikkenema,
Pane õitsma õnnepõlwed,
Waba päike walgust andma!

Siis ep ilmub Isakene,
Tuleb taewast Taadikene,
Isake ime-ilusa,
Taadikene taewaline!

Wabadus siis waarumata,
Lõbupõlwe lõppemata:
Diskame siis õnneajas,
Kiigiisa rikkas rajas!

Maa-jagamine.

Kalewala kaunist kaljust
Taewa-taat maailma lõi,
Hüüdis üle ilma walgust:
„Wõtke, mis teil isa tõi!“

Kõik nüüd tõttas suurel sammul
Isa andi pärima:
Laimed musta mulla rammul
Soowiswad kaswada.

Linnukesed lehte ilus
Ujupaika wõtšiwad,
Kalakesed woode wilus
Kodukohta tõtšiwad.

Sõbralikult inimesed
Iša andi jagawad:
Ühed wõtšiwad põllukesed,
Teised kaunid karjamaad.

Mõned sõitwad merda mööda,
Mõned metsad päriwad.
Suures rõõmus tähtsat tööda
Lõpetawad jagajad.

Küüd weel tuleb luuletaja
Oma jagu otsima,
Waatab iga maja raja,
Otsib aset asjata.

„Iša mu pääl halastagu!“
Õhtab laulit nutuga,
„Taewa taat, kus minu jagu?
Kus wõin mina asuda?“

„Kus sa olid jau ajal?
Käisid une-radadel?“
„Olin luuletuse rajal
Sinu juures ülewal.“

Wahtsin sinu auu-trooni
Wääramata wärawal,
Rägin sinu kõrget krooni
Siilgus-ehitel särawal.

Unustasin ilma kisa,
Põrmutare takistust:
Anna andeks, armas isa!
Kustuta mu kõverust!"

Maa on käest ära antud,
Meri ära jagatud,
Igal pool on piirid pantud:
Sinu jagu kadunud.

Maa pääl sul ei ole mahti,
Minu armsam pojuke!
Aga taewa teen sull' lahti:
Tule sagest ülesse!" (Schilleri järel.)

Male.

Taara löi kõik taewa maa
Smeliku ilusa,
Seadis Wanemuise hääle
Masadele asuma,
Pani Pitre pilve pääle
Tumaliku häälega:
Hääled waljud, mahedad
Kaunist' kofku kostsiwad.

Eali pani külmaga
Wanemuise waikima,
Pikker aga sõitis uhkest,
Naitas wälku ülewast,
Aratas kõik lauljad puhkest,
Magufaste magamast.
Wanemuine sellega
Ei wõind aga leppida.

Taara ette astus ta
Mandliku palwega:
„Taara suure taewa rajal!
Lase Pikker waitida,
Kui ma talwe külmal ajal
Pean laulust puhkama!
Anna Pikrele ka und
Siis, kui sadab pilwist lund.“
„Ei!“ nii kuuldi Taara häält
Siilgwa wikerkaari päält,
„Und sa soowid? See on hale!
Jumaliku sugule
Annan mina kauni male:
Talwel seda mängige!
Tätke maha unesäng,
Wõtke ette mõnus mäng.“
Kui nüüd helijumalad
Wagufaste waitiwad:
Siis nad kõrgel taewa telgil
Malemängu maitsewad,
Taewaliku mängu helgil
Unda kulmult kaitsewad.
„Kuningas“ kui tunneb „tuld“:
Siilgab wirmaliste kuld.

Paras pask.

Waras tuli Waabinalt,
Dtsis saaki salajalt;
Leidis hobu wantriga,
Pani pakilt putkama.

Enne kui ta Tartu jõudis
Talult ta veel saaki nõudis:
Wõttis kaasa suure sea,
Jõudis raudtee jaama pea.

Siit ta leidis koti raske,
Ei ta seda wõinud laske:
Ujas rattile, tuhknai!
Ja siis warsti Tartu sai.

Waras, mis sa kotis wiid,
See on hirmus tünamiit!
Aga wõi siis waras teab,
Mis ta wõera kotis weab!

Rodu jõudes pani ta
Saagi talli salaja;
Läks siis ise woodisse
Puruwäfind puhkele.

Siga koti mankrift tassis,
Dünamiit tal toiduks passis:
Enne veel kui paistis koit —
Seal tõhus tubli toit.

Rui ta wiimseid riismeid sõi,
Hobu teda hirmsast löi:
Siga lõhki plahwatas,
Maailm paugust kahwatas!

Siga, hobune ja waras —
See on margal otse paras!
Dünamiit nad puruks löi,
Meile suure surma tõi.

Oksa rainja.

Talumats läks kirmega
Metsa oksti raiuma ;
Kase otja ülesse
Kõnis tema kõrgele.

Oksa pääle istus ta
Kase poole seljaga
Ja siis raius oksakse
Kase küllest wallale.

„Kahju! hüüdis rainja,
Nii ma puud ei palju saa:
Tubli tüvi üles jäi,
Ei ma seda enam täi.“

Uue oksa otstis ta,
Hakkas teda raiuma:
Pööris kase poole suu,
Et ei läheks raisku puu.

Andis paugu, andis kaks,
Oks tal tegi vastu praks!
Sest et matsi kehake
Oksa rõhus tubliste.

Mats jääl hüüdma rõõmuga:
„Nii nüüd ikka raiun ma!“
Aga praksti! fuffus ta
Ulla ühes oksaga.

Kõis.

Sandid kõnnsid kahekesi
Teeda mööga edasi,
Dotsid heldeid inimesi,
Et saaks pala leibagi.
Tee päält õnneks leidsiwad
Wana kõie tüki nad.

Kõie kallal kahekesi
Sakkasiwad kisklema,
Kraawis ootas sopamehi:
Kõis mõis kergest katkeda.
Katkkeski! Ja mõlemad
Sopakraawi lang'jivad.

Talupoeg ja uss.

Madu ütles mehele:
„Wana kesta aasin maha:
Küüd ma enam ei tee paha —
Seitkem sõbraks, wennite!“
Mees tall' kostis, malga tõi:
„Eh küll ussil kest on uus,
Kuri kihwt tal siiski suus,
King siis ussi surnuks löi.

(Kõvisowi järele.)

Õöpik ja Taara.

Kui Taara maa ja taewa löi
Ja loomad, linnud ette tõi,
Siis oli paha lugu:
„Ei meie sulgist ilu saa,
Oh Taara, Taara, halasta!“
Kii hüüdis linnu sugu.

Kuid ööpik oli üksina
Nii rahul oma kuuega,
Et talle hüüdis Looja:
„Su häält ei kuulnud kãras ma,
Sest ole kõige kaunim sa,
Sa ole lõbu tooja!“

Sa'kk.

Sa'kk oli tuwil wõersil kãinud
Ja sääal palju toitu nãinud.
Kodu tulles ütles ta:
„Nüüd teen ennast tuwiks ma.“

Kui ta suled walgeks wõidund,
Nõgikikka tuwiks nõidund,
Lendas tema julgeste
Tuwikeste kambrisse.

Siin ta kõndis tuwi moodu,
Nõkkis teri ühtesoodu;
Teda tuwiks peeti:
Petkus oli walmiski.

Uga petjal polnud mahti:
Saki nõkk läks pea lahti —
„Kakak! Kakak! hüüdis ta
Kogemata korraga.

Tuwid petja ära tundsid,
Saki põgenema sundsid
Ja ta lendas hãbiga
Wana kodu tuwina.

Nüüd kõik haki kokku tõtsid,
Petja kohtu alla wõtsid :
Kihutasid häbiga
Ebahaki minema.

Nahkhiir.

Ükskord oli loomasugu
Linnusooga wõitlemas:
Üks ei pidand teisest lugu,
Igaüks end ülendas —
Sõda pidi näitama,
Kellel õigus elada.

Raua testid tapelused
Nende wahel edasi,
Sõja õnned, õnnetused
Kõikusiwad kõigiti:
Petlik oli sõjasõit —
Ühest teise waarus wõit.

Nahkhiir mõtles iseendas:
„Pean osaw olema!“
Ja ta ikka sinna lendas,
Kuhu wõit wõis kalduda:
Kord ta lendas linde seas,
Kord ta roomas loome reas.

Wiimaks tehti jälle rahu,
Jõud neil nähti lõppemat,
„Eks me kõik maailma mahu?“
Hüüdsid wahwad wõitlejad;
„Auu, kes wõitles wapraste,
Neid me kõiki kiidame.

Aga nahkhiir, wankum wari,
Tgaühel inetu!
Teda püüdku kassikari,
Kullid teda kiskugu!"
Dinnud, loomad hüüdsid nii —
Nahkhiir ära heideti.

(Krõilowi järel.)

Rebase saba lugu.

Reinuwader rebane
Koitis põdsast põdsasse.
Sätitselt sääl nägi ta
Koera järel hüppama.

Luhatnelja rebane
Tsooksis, jõudis augule,
Beitis ennast alla maa,
Kuhu koer ei järel' saa.

Chmatuse wärinal
Kalju künka warju all
Mõtles järel rebane,
Küsitelles targaste:

Kõrwad, kõrwad, ütelge,
Mis te hääd mul tegite!
„Kuulafime, kullake,
Et sa jääksid elusse.“

Silmad, filmad, ütelge,
Mis te hääd mul tegite!
„Kurja koera walwime,
Et sa jääksid elusse.“

Salad, salad, ütelge,
Mis te hääd mul tegite!
„Rõigest jõuust jookšime,
Et sa jääksid elusse.“

Saba, saba, ütle sa,
Mis siis tegid sina ka?
„Hoidsin kinni oksadest,
Mitfin weidi koerakest.“

Ruhtlust äraandjale!
Hüüdis vihas rebane,
Ja siis koera ette ta
Saba otša pistema.

Saba pidi koerake
Riskus august rebase,
Lõhtus reinuwaderi
Sabast pealaeni.

Lõwi ja eesel.

Rord kõndis päewal palawal
Suur lõwi milus metsa all.
Sääl tuli eesel koormaga
Ja hakkas teda pilkama:

„J—a! Et waaikse rumalat,
Kes juwel kannab kasukat!
Arg weri mehel südames,
Sest reisib raskeis riietes!“

Mis kostis metsa kuningas?
Ta natufene naeratas,
Sest lõvi vellest naeru saab,
Kui eesl teda teutab.

Lõvi päästmine.

Lõvi, metsa kuningas,
Oli koopas magamas.
Hunt ja rebane ja karu
Pidasivad tarka aru.

„Kuulge, ütles rebane,
Viime raikaid koopale:
Miatkem kuni lõvi lõksu,
Eiis lööb süda wabalt põksu!”

„Kuldne nõuu! Ta rikkust toob,
Meile waba põlwe loob!”
Toodi kokku koikaid, kaitaid,
Koopa ette roikaid, raikaid.

Enne weel, kui lõwike
Ärkas unest ülesse,
Oli wangipõli käes,
Wõimus seisib teiste wäes.

Küll nüüd lõwi koledast
Kuuldi koopas mõiramast,
Aga ta ei saanud lahti.
Teised loomad tegid jahti,

Kandsivad ka wangile
Mõne kuiwand kondikse,
Kuni lõwi paha lugu
Kuulda sai ka linnu fugu.

Linnud wangi waatfiwad,
Kulli päästjaks saatsiwad.
Ku'll nüüd koopal kawatsema,
Määratumalt mawatsema.

Kulli kära hirmsaste
Njäs lõwi wihale:
Lõwi oleks koopa lõhkund,
Oleks kaljud katti rõhkund!

Kära kuulis rebane,
Hüüdis waljust teistele:
„Sõbrad, kui saaks lõwi wabaks,
Ea meid kõiti kinni tabaks!“

Koopale nüüd kanneti
Koitaid puude ladmani.
Lõwi ranges, lõwi lõõtsus,
Lõwi waewalt hinge õõtsus.

Linnud tulid uueste
Kokku konverentsile,
Saatsid katseks weikseks-ajaks
Käu lõwi wabastajaks.

Käuke nüüd koopa suus
Wäsimata luffus puus.
Teda tähele ei pantud,
Kaikaid koopale ei kantud.

Waikselt, wapra hoolega
Hakkas lõwi kaapima,
Kaapis, kuni wälja jõudis,
Metsa walitsema jõudis.

Tuwikesed.

Ütle, weike tuwike,
Miks jääd kauaks pesasse?
Weitse õe pärast ma
Lahan pesas wiibida.
Temal pesas pehme saji,
Mina püüan tihulasi,
Loidan teda hoolega,
Kuni wõime lennata.

Parm ja sääsk.

„Miks lõune aal ei lenda sa?“
Nii küsis parm kord sääselta
Ja sääsk tall' kostis wastu:
„Ma olen väga raswane
Ja päike paistab soojaste —
Ei suuda sammu astu!“
„Miks aga mitte wihmaga
Ei lähe sina lendama?“
Sääsk nõnda parmult nõudis.
Parm kostis: „Puhas olen ma:
Wihm wõiks mind ära fopasta!“
Ja ise — foppa sõudis.

Lulik, haug ja wähk.

Lulik ja haug ja wähk kord tõtsid
Weikest koormat wedama,
Kärmest riistad, rakkud wõtsid,
Et end ette rakenda',
Ja siis ihu hingega
Weikest koormat wedama.

Luigekene luule-lindu
Ristus koormat taewasse.
Haug, see wõttis wõimu rindu,
Ristus wete woodele,
Wähl aga tassis tagasi —
Roorm ei liikund paigastki.

Kes neist kolmest süüdi kannab
Eh! kel õigus õigiti —
Kes meil' seda otsust annab?
Nad on mehed isegi!
Kuid see üks on selge ju:
Bedamine wõimatu!

(Krõilowi järel.)

Lõks.

Nurgas seisib lõksuke,
Lõksukene lõbus,
Nagu loodud hiirele:
Mauus toit nii maitsene,
Õigiti nii lõbus!
Hiire, hiire, hiireke,
Lõks ei ole lõbus!

Hiire jooksis lõksusse,
Mauusrooga puutus:
Lõks läks kinni hiireste,
Wõttis wangi hiireke:
Hiire mõte muutus.
Hiire, hiire, hiireke:
Lõks ei ole lõbus!

Tamme all kaswas õunapuu.

Nuttis tamme juurella
Õunapuuke õilmeta,
Oma elu nuttis ta
Walju tamme warjusja.

„Miks sa nutad, rumal puu!“
Hüüdis tamme uhke suu,
„Eks sa minust warju saa
Lormi wastu toeta’?“

„Sagad üksi warju ja,
Ei wõi kanda marju ma;
Arna õhku, walgust ka:
Kaswan, seisan warjuta.“

Mäe sünnitus.

(25. näärifuust 11. paastukuuni 1882.)

Mägi heitis nurgawoodi
Sünnitama mäekest,
Tuhat wanamoori toodi
Kokku kõigist nurkadest:
Kartus, lootus üle maa
Kõhus rindu otsata.

Rui nüüd kurwalt kella löödi,
Palweid taewa saadeti,
Wiimast wett ja leiba söödi,
Riia poole waadeti —
Mis sääl sündis ilmale?
Imeweike hiireke!

Vihma piisk.

Piiska kuffus ülemelt,
Küsis teistelt teraselt:
„Miks me nõnda kõwaste
Koputame afnasse?“
Teised kostsid koorina:
„Majas elab kerjaja,
Talle wiime sõnume:
Leib sul kaswab kauniste!“

(Wene keelest.)

Laine.

Laine ütles lahtelt laine wastu:
„Oh, mis rõõmuline aeg meil astu'!
Siilgaw kroon mul peas, tõusen üles,
Pea puhkan sügawuse süles.“

Maru ja laine.

Maru ütles wihast lainele:
„Sind ma rusun alla meresse!“
Aga marus kaswis laine waht:
Kattis wiimaks terwet merelaht.

Ringiskäik.

Marumüramäsjuga
Wõitleb laewa lainella.
„Pea, pea tuleb kallas!“
Süüdwad waesed häda wallas.
Aga tasa tüüriringis
Ütleb hääl: „Me käime ringis!“

Rändajad.

Kord metsas paksus, pimedas,
Kus polnud teed ei rada,
Sääl olid võerad rändamas,
Neid oli mitu sada.
Nad olid raskest rada käind
Ja palju viletsusi näind —
Ei suuda kuulutada!

Kord wara, puhte koidu a'al
Kui walguis tõusis taewa,
Nad jälle käisid lepi na'al
Ja tundsid tuhat waewa.
Sääl pillus ees neil lage maa,
Kuid jõgi woolas wihaga,
Ei leitud silda, laewa.

Ja tornist kõlam kella hüüd
Neil metsa vastu kajas.
Neil ärkas uuest kodupüüd
Siin raskes võeras rajas.
Kuid kuda jõest pääseda?
Kas sillaga, kas laewaga?
Sest tekkis tüli majas.

Üks katjus laewa lappida,
Üks silda kofku kõitles,
Üks hakkas appi hüüdema,
Üks ujus, teisi sõitles.
Ei olnud otša aru pääl,
Kõik sega söga seisis jäääl,
Mees mehe vastu wõitles.

Mis kuulutab see kella hüüd?
Kas surma, pidulauda?
Oh kuulge, kuulge kostust nüüd:
Ta hüüab pidulauda,
Kui Teie ühes püüate;
Kui aga waenu hüüate,
Siis otja, surma, hauda!

Slukroon.

Wanataat lõi ilmamaa
Slu poolest hiilgawa,
Siiski waatas kummal silmal:
„Slukroon weel puudub ilmal.“
Kring siis pani öied ta
Aasadele õitsema.

Öied aasal õitsewad,
Olid üliilusad;
Aga Taat weel nõudis enam:
„Slukroon, see olgu kenam.“
Kring siis pani tähed ta
Aewa külge särama.

Tähe särade jäi wõit,
Polnud näha enam õit!
Nii kui tõusid tähed üles —
Diekesed aasa süles
Silmel ära peitsiwad,
Eest et tähti nägid nad.

Uga Taemataadi häält
Kuuldi jälle pilve päält:
„Tähed, ei ka teie sõra
Täida minu nõudmist ära.“

Ta ta näitas käega:
Koit sääl kerkis kumama.

Koit maailma ilustas,
Kõik sääl oli ärkamas:
Kadund oli õõ ja wilu,
Üle ilma hiilgas ilu,
Tähed kustusid kumaste,
Wõidupärg jäi koidule.

Kõrgilt kerkis kumaw koit,
Taewast täitis iluloit;
Siiski Tsa hüüdis troonilt:
„Enam nõuan ilukroonilt.“
Ta siis pani päikse ta
Määratumalt sõrama.

Nii kui paistis päikse kiir,
Kadus kaunis koidu wiir,
Maa ja taewas ühes hüüdsid,
Päikse ilu kiita püüdsid,
Diekesed õrnemad
Päikest kummardasiwad.

„Loodus, loodus, kuule nüüd,
See on minu Looja hüüd:
Lilled, tähed, koit ja päike,
Teilt ma wotan suure läike!
Ilukrooni loon ma sest,
Et ta hiilgaks igawest.“

Taadi hää! nii pilwelta
Kostis üle taewa, maa.
Taewast nähti hiilgwat trooni —
Sääl siis sündis ilukrooni,
Sündis neiu nägusam,
Kõigest ilust hiilgawam.

„Isa!“ palus palawalt
Neiu Loojalt heldemalt,
„Ära mata päikse loitu,
Ära kata kaunist koitu,
Täta tähed, lilled ka
Mulle seltsiks särama!“

Isa kostis: „Slutaim!
Kenas kehas kena waim,
Armastus su rinda täitis,
Palwel armu üles näitis:
Särage siis igawest —
Arm sul paistku südamest!“

Nüüd mina lahkun lauludesta.

Nüüd mina lahkun lauludesta,
Sammun ära salmikestest,
Panen kandlekese kappi,
Luuletuse luku taha.

Nüüd tuleb tööda tüsemata,
Pää murdmist päästemata,
Olewiku orjamista,
Rahwa elu rawitjüsta.

Nüüd mina waatan, kust saan walu,
Kust saan hoope hoolimata,
Kuis mina olla äraandja,
Kõige kurjem karakandja.

Nüüd on kadund kaunifesed,
Mõttest läinud mõrsjakesed,
Kinnust kõik riimid riisutud,
Tunde-lained lahutatud —

Kuni tuleb tuulehoogu,
Õrna õhu hõllumine,
Kuni nähtub näalikene,
Ette astub ellerheina :

Laul siis hakkab jälle laji'ma,
Tuule kaunim kahisema,
Laululõke lakka lööma,
Kannel kõnena kõmama. —

Mii mina elan, ellakesed,
Laulan, lahed linnukesed,
Kuni mina kulun kalmu kaisu,
Astun haura awandusse.

Kannel waigistus.

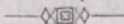
Kannel, waike nüüd,
Waikeid ju mu hüüd.
On ka sinu keeletõla
Maksnud minu eluwõla ?
Taewas seda teab,
Kes sind häälde seab.

Kui ka tuule hood,
Waljud wete wood
Waritšesid sinu telki,
Eind ei lastnud hästi helki' —
Minu muret ja
Wõisid muljuda.

Sest siis, kandlele,
Kõla endale.
Mis ka maailm sinust luuleb,
Kas ta sinu hääli kuuleb —
Kõla mureta,
Sest et kannel ja.

Salmid.

Geſti keel, kas jaksab ka
Salmitarkuſt kuuluta'?

1. Täemast kukkum täheſadu
Nätab hülgamuste kadu:
Minult ſee ei lähe tumeks,
Millel tõde juureks, jumeks.
2. Otsid tõſiduse rada,
Wõta mind ka endaga.
Lulgu ekſituſi ſada:
Suſt ei taſa lahkuda.
3. Mul hüüab ſüda ſüdiſte,
Ta hää, ſee tungib üdiſſe:
Sind ainult tõſtab tõde tiib,
Mis kõwer on, ſee kõrwa wiib!
4. Tõde olgu ſulle juhitäheks,
Et ſu waim ei wale wõrku läheks:
Kes ei iial lähe wale wõrku,
Selle auu ei iial ära nõrku.
5. Eluſtage oma tõdetundmiſt,
Saatke endast ära walesundmiſt.
Soojendage ſüda hääks ja iluks,
Ei te waim ſiis lähe iial wiluks.
6. Kui tõde maha ruſutaks
Ja walet hulgalt uſutaks —
Ma küſin: On ſee elumärk,
Wõi on ſee otſe ſurmasärk?

7. Kui sa tõe meelel finni katad,
Oma meele muda sisse matad.
8. Tahad õigest saada sihile:
Mine tõe juurde pihile.
9. Tõe tõstab rindu
Nagu tiivad lindu.
10. Mis seisukoht, mis kindel meel,
Kui ebatõtt sul räägib keel!
Kes tõega ei wennasta —
Meil ärgu näitku ennast ta!
11. „Sa oled minu vastane“,
Nii ütles tõe walele.
Kui wastne wale ära waub,
Siis tõusew tõe ära kaub.
12. Ei loodus wõi efsida wõltsmale teele,
Kui andis ta mehele wõltsiwa keele.
13. Wanne seda wautagu,
Külmad kalnud kautagu,
Kelle keel käib laimu teel!
Nitsew õnn neid kaisus kantku,
Keile eluehteid antku,
Kelle keel käib tõe teel!
14. Kadugu su kepp ja sau,
Aga jäägu järel auu:
Keppi wõib veel metsast tuua,
Auu ei wõi sa uueks luua.
15. Puutud asjata sa auusat meelt,
Astud ise kõrwa auusalt teelt.

16. Kesfe sellest auu ahmab,
Et ta teisi mustaks tahmab,
See teeb nõgikikka tööd,
Dtsib ussa päewad, ööd.
17. Kes süüta hinge sala sajab,
See teda patust lahti pajatab;
Kes tagaselja räägib teisest hääb,
See ehib lilledega oma pääb.
18. Ei jeda tohi sõtkuda,
Kes ise hakkab nõtkuma.
Kes haualistel appi lääb,
See ise hauast kangel jääb.
19. Hää on, häda arvitada,
Kaugend elu rawitada:
Eks me abi ise ka
Peagi wõi tarwita!
20. Suhtuwik riisub sult julguse ära,
Rikub su õnnistud õilmede sära.
Mis sinu südames, õitsma see lääb,
Mis sinu rindades, riismata jääb.
21. Mil minu süda palwes keeb?
Kui waenlane mul liiga teeb.
Mil minu süda hõrdaks läeb?
Kui waenlane ka waenu näeb.
Mil minu süda lõhkenud?
Kui waenlane on wõidetud.

22. On sul rinnus kambriks
Puhas, hele, wagune:
Siis sa ikka waitseks jäed,
Kui ka tormis kõikwad mäed.
23. Päike paistab hääd ja kurja
Ühewalgeil kiiretel:
Et läeks iga kurjus nurja,
Edu oleks häädusel.
24. Kui su teud pole truud,
Ei siis usta sinu suud.
25. Et sa sõbra ära andsid,
Truudust murdes, muljud:s,
Kurja keelta mu pääl kandsid:
Nüüd sul „öö on südames“!
See, kes truudust maha sõtkub,
Ise alla hauda nõtkub.
26. See usaldus, mis minule
Nüüd kingitakse rohkeste —
Küll minu elu hakkab ta
Nüüd kohustega koormama!
27. Kas mind raudne pael wangi weab?
Kiwimüür mind wangis wangis peab?
Kui mu rind ei ole wangifoda,
Ei mind lõita wõi siis piik, ei oda.
Kellel kindlust pole rinnus leida,
Seda kiwist wangifotta heida.

28. Kõik on laine ladimal kõikum laene,
Kõikwa meele pääle loota waene;
Ranged kaljud wõta elutoeks;
Et ei õnnetus ju õue poeks.
29. Kes wapper, truud ja õiglane,
Sel igawene kewade.
30. Wennad! kokku kanged käed,
Küll siis langwad muistsed mäed.
31. Mis minewik on halba pununud,
See olgu meie meelest ununud!
32. Wana Gesti ühendus
Olgu tüli lühendus.
Gesti truudus, tule seks:
Tee kõik wennad wendadeks!
33. Üles lipp! et wõidutuul
Teda näitaks wõitjatele.
Ühel käel, ühel suul
Tehkem kõitu kõitjatele!
34. Wana aasta, kuule nüüd,
Mis ju suurem surma süüd:
Sa ei surmand kodust tüli,
Mis on tühja kiusu tüli.
Tulew aast, ja mata maha,
Kes meist ühendust ei taha!
Elagu, kel Gesti waim!
Suregu, mis tülitaim!
Lõpe, aasta, lõpeta
Waenu kodupinnalta!

- Wii me keskest wõeras waim,
Jäta õitsma oma taim —
Siis ja meile rõõmu tõid,
Wanad waimud uueks löid.
35. Kodu, oh kodu! kas näed ja kadu,
Kui ja ei näe, kus kihwtine madu?
Kodu, mu kallis, kes täna weel tukub,
Sellest ma kardan: ta igawest kukub.
36. See, kes ajab waenupilli,
Kannab põlgtud partei-prilli,
Lõugakem ta isamaalt,
W'agem ära Eesti raalt!
37. Emajõgi, mine lahti,
Keela jandajate jahti.
Wii nad ära tühja randa,
Kus neid wõidakse mulda panda.
Lase lained laskuda,
Päästa, päästa isamaa!
38. Kui rahu tulemata jääb,
Siis Eesti lootus luhta läab.
39. Ma sõnumeid küll kuulen ju,
Kuid usk on mul weel jõuetu.
40. Werelained, tuhamaed
Katnud on mu isamaad:
Müüd ta pinnast eluwäed
Smelikult tõusewad.

41. Kes karastand end sellest weest,
Mis hoowab Taara kalju seeft:
Sest kaswab tamme Taaralas,
Mis seisab marus mässawas.
42. Gesti elust awalikust
Wõta osa, suguwend!
Siis wõid loota tulewikust,
Et ta sulle paranend.
43. Gi kaswa kulda Gesti raal,
Gi mirri-marju Maarjamaal:
Mis teda mulle armsaks teeb,
Du puhas arm, mis rinnus keeb.
Kust puhast armu leiad sa,
Sääl palweta, sääl püha maa!
44. Gi ma istu röömulauda
Ega astu alla hauda,
Enne kui ma tangelast
Näen meile tulemast,
Kes mu hella Gestia
Paneb jälle õitsema,
Kes mu rahwa wigadest
Päästab wabaks igawest.
45. Kas Kalew Sortsilt luba tõi,
Kui tema Sortsi maha löi!
46. Kadodus ju Raini aal
Kandis wannet oma raal.
47. Kodumaa, sulst küsiksin:
Kus on sinu Gesti linn?

48. Üks tunnikene tuffumist
Loob eluks ajaks tuffumist.
49. Kui peaks kuni maenlane
Kord tiff'ma kodu pinnale:
Hurra! Siin elab Gesticimees —
Kes raudseks müüriks temal ees!
50. Maarik warjus puude taga,
Wald on warjus meeste taga.
51. Küll läks juba mõnigi
Wilistates Wiljandi,
Aga tuli tagasi —
Oli liialt magasi.
52. Küll igamees ju näinud:
Ka täiskuu looja läinud.
53. Mis sa tuhnid tõise õues,
Seda peidad omas põues.
54. Sõnast „fole“ tulla „foole“,
Sõnast „suure“ tulla „sure“:
Wõru wend, oh mõtle sa,
Et sa mõiksid sureda!
55. Kain rada ajaloole,
Anna õnne Gesti soole.
56. Ole julge, Gestimaa:
Sind ei keegi kalmuta.
Kohisegu läänes meri,
Lusugu su pinnal weri:
Wene Kottkas faitseb sind,
Et mõiks õitsta sinu pind.

57. Benemaa!
Oled ja
Ju nii tubli noorena:
Küll siis ja
Mehena
Oled maade juhtija.
58. Pahandus ei paigastki
Wii find iial edasi.
Mis find kõigest üle wiib,
See on kannatuse tiib.
59. Minult sääl on puhas wesi,
Kus ta woolab tasakesi.
60. Kellel weri wagane,
Selt ei mõistus tagane.
61. Wõida ära pahad sunnid,
Siis sul rahulised tunnid.
62. Mis ja ülemäära ihkad,
Seda peagi ja wihkad.
63. Lähed fina sahaga
Põldu kündma pahaga:
Salakiwid lõhumad su saha,
Teewad kümme korda enam paha.
64. Kesse sooja werega
Lähed wette suplema,
Ei see ennast puhtaks saa:
Krampidesse sureb ta.
65. Üle-aru lõhub waru.

66. Ara ülearu palu,
Ara ühelgi tee walu!
Ole otsekohe mees, —
Siis wõid seista ilma ees.
67. Kes käib keset kuldset teed,
Keisib läbi maad ja weed;
Kes aga kõigub kõrwale,
Kukkub kohe kraawisse.
68. Kui tahad wabaks jääda sa,
Siis pead piiri pidama :
Kes pidu piirist üle aab,
See teise woli alla saab.
69. Taseanduse kandja astus hauda:
Istutagem taseandus nüüd lauda!
70. Kui saaksid aegsast aru sa,
Et torm ju hakkab tulema :
Ei sadamast sa jõuaks.
Kui aga surm ju ootab sind,
Siis awatleb sind merepind,
Et laintele sa jõuaks.
71. Kes end ikka wihastab,
Selle termis pihastab.
72. Rikkus rikub,
Waesus wautab ;
Kus nemad aga faklemad,
Sääl fina aega astu' saad.

73. See oli sinu rikkus,
Mis find nii ära rikkus.
74. Paljud pahma tallajad
Härgadeks end tegewad,
Sest et sidumotal suul
Maitseb teri nende huul.
75. Töö on rikkuse alus
Linnas ja lossis ja talus.
80. Baese jäädaw warandus
On ta käte osawus.
81. Terwis on su kapitaal
Roorel kui ka wanal aal.
82. Iga asja algusel
Oled koidu walgusel:
Ole koidu walgusel
Iga asja algusel!
83. Wara tööle, hilja woodi,
Nõnda rikkus tuppä toodi.
84. Kaunil koidu-kastel
Kaswab kuld su astel.
85. Mis ei jõua osawus,
Seda jõuab usinus.
86. Jõudsid kord ja omast wäest
Üle suurest kõrgest mäest:
Kohu uut, weel kõrgemat
Reisimiseks himustad.

87. Kui olewik sul hoolelik, .87
Siis tulewik sul tululik.
88. Astu wäsimatal sammul, .84
See toob priskust sinu rammul.
89. Sõlmeta ei kaswa tõrs, .85
Weeta kuiwab ära tõrs,
Soojata ei tärka taim —
Tõõta roidub sinu waim. .80
90. Tõud ei kaswa kallis kaijus .18
Ega põnewuste paisus:
Paras päike, wihm ja tuul,
Siis on kaswu kangel puul. .81
91. Ütski find wõi rõõmu randa .82
Minult oma kullal kanda:
Ise pead hoolega
Sinna poole tõttama. .83
92. Rõige armsam emakeel, .88
Rõige selgem tema meel;
Ema keel on keelte ema, .84
Sest nii mõlgub meeles tema.
93. Ema keel, isa meel. .85
94. Kui sa räägid südamest .86
Heldet Gesti keelekest,
Siis sa oled minuse
Rõige armsam Gestlane.

95. Waim end keeles awalbab,
Waimu keeles tunda saab,
Waim on keele tuum ja taim,
Keel on ise elaw waim.
96. Špetagem Gesti noorust
Lundma truudust, priidust, woorust,
Šsamaad ja emakeelt!
Zehkem selgeks tema filmad,
Awagem tal waimuilmad,
Kaunistagem tema meelt!
97. Kesse murrab oma pead,
Dšib enesele head.
98. Šoitke kõrges kõrge aate lippu,
Et ei madalus te pääle kippu!
Kõrges aates elab jumalus,
Madaluses toorus, rumalus.
99. Siis ainult elu wõita wõid,
Kui fina elu pandiks tõid.
100. Kannatus sul kanni loob,
Wisadus sul wilja toob.
101. Kui sa halwal' annad maad,
Siis sa ise hukka saad.
102. Tahad õppimises saada korda:
Wäsimata korda, korda, korda!
103. Kaamat, hariduse andja,
Waimu-waranduse kandja:
Šeljud üle ilma maa,
Litad waimu lennata.

104. Pühaks pea waimufangelased,
Nimedele ära anna aset;
Minult waim on mehe tuum ja fisu,
Terast tunned ära õiget nisu.
105. Kas nägid waimuleeki sa
Sääl wägewaste wälkuma?
Just jumalik on wägi tal,
Kui filmad lahti waatajal.
106. Waimuriik on kõikidele lahti,
Aga kõik ei mõista sinna wahti.
107. Ei ühtki halbust leia ma,
Mis oleks ilma heata,
Ei aga ühtki head ka,
Mis oleks ilma weata.
108. Kõrge mõtte kotka-läigid,
Lõpsiduse leegi-läigid
Lõstwad waimu põrmu-põuest,
Randwad kõrgemale kõuest.
109. Kottas lendas kõrgesse,
Kuhu tiiwad teda kannud;
Maast ma waatan järele:
„Sul on loodus tiiwad annud!“
110. Mis on loodus seadnud mäele,
Seda ära oota orusse.
111. Wärv ja paber igamehe käes,
Maalimine ainult meistri wäes.

112. Mehi ehitagu kõrge waim,
Naist igawene ilu-aim.
113. Meestest tulgu seadused,
Naistest eluheadused.
114. Ole rõõmus, inimene:
Sinu waim on igawene.
115. Sel pole kartust ilma pääl,
Kel ütleb sifimine hää:
Meil särab üksford jõulupuu
Ja hosianna laulab suu.
116. Kaks mõistatust mu mõtte ees,
Mis ma ei mõista elu sees:
Mu tussuw süda rinnassa
Ja hiilgaw tähti taewalla.
Üks, on mul liiga ligidal
Ja tõine kaugel taewa all:
Nad küll mu mõtteid täidawad —
Kuid rajamataks jääwad nad.
117. Ehk küll õõ on piff ja pime,
Siiski teda jõuluime
Paneb üle ilmamaa
Smelikult särama,
Aga kaunis jõulusära
Kustuks kõigest ilmast ära,
Kui ei paistaks heledast
Kaunim Küünal Petlemast.

118. Kõik me hauda astume,
Haudki kaub aegsaste ;
Aga rist küll seisma jääb,
Kuni haud ford lahti läab.
119. Kui inimesed lahkuwad,
Siis hüiab suu neil Jumalat.
Oh et neil Jumal südames
Ka oleks ühes elades !
120. Olewik lennates kaugele tõttab,
Kõõmu ja kurvastust tiivule mõtab.
Kiifugu taewad ja liifugu maad :
Liifmata jääwad me armastus' raad !
121. Sõlmeta ei kaswa kõrs,
Witsata ei seisa tõrs,
Walgeta ei näe film,
Armuta ei seisa ilm.
122. Kõik tühi ja kole,
Kus armastust pole.
123. Kui leiaks inimene,
Et arm läind kautsi,
Siis teadgu sõbrakene :
Sääl armu polnudgi !
124. Arm on küllalt rääkind walet —
Põlgdus näitab tõsist palet.
125. Lehekuu on armumu'sufe,
Mida taewas annab maale ;
Maa, kas pole kena mõrsja tema ?
Oh kas ei saa temast wiimaks ema ?

126. Üksainus paha pill —
Arm heitib hauani;
Üksainus sihvitiitil —
Ja surm on käeski.
127. Kui ei süda soojust anna —
Luld ei maksa ahju panna.
128. Millest süda tuikab,
Sellest suu uitab.
129. Meiu patši pandanessa
Diefesi õitsemaid,
Kui ei neid neid kandanessa:
Närtsivad nad sedamaid.
130. Meiu läheb mainule,
Armastus läab ainule —
Oh et pilved, pisarad
Teilgi päikest katawad!
131. Ära õielt iga küsi,
Dieke ei kaua püsi:
Dit aga õnnes silmitse,
Kuni närtsib nurmele.
132. Maalitud lilledele lõhna ei ole,
Sunnitud sõbrus on südamele kole.
133. Silmast ära kõnele,
Kui ta waatab südame:
Silmal pole mitte sõnu —
Aga taewaline mõnu!

134. Ara kätt ja firuta
Künnilindu püüdema!
Selle mõttega ja wilu:
Künnilind on kõigi ilu.
135. Ehk küll põhjas külm ja ka'lk on ilm,
Siiski särab säälgi kauni film.
Hää, et walgust andmas säraw film,
Muidu oleks pine kõik maailm.
136. Paikse pahutus
On ka meele lahutus.
137. Saarepiiga langes lainesse,
Kalew tangus Kääpa kaldale:
Astus torra eksmaid rada ta —
Pidi Cesti pinnalt kaduma!
138. Süda, süüda süüta!
139. Keske tallab tolmust pahmast,
Ei wõi jääda puhtaks tahmast.
140. Düna koor, ja oled väga ilus,
Waaatan päikse paistel sind ehk wilus.
Salwan sest sind suure ifuga,
Aga — oh! ma wistan ussi süuga!
141. Kui koputatakse kепiga,
Siis wõetakse wastu malgalla.
142. Kes on saanud ülekohtu maitsta,
Sel on õigus, kohus ennast kaitsta.
143. Harrid laitwad,
Largad aitwad.

144. Laud on liimist lahti läinud,
Nag on arust lollits läinud.
145. Ronn tõsta kullast toolile —
Ja hüppab jälle porisse.
146. Mis sisuga ei jaksand sa,
Nüüd katsud seda koorega.
147. Kui lõppeks rumaluse kära,
Siis kauks inimesed ära.
148. Oh hoia, et su mälestus
Ei oleks mitte jälestus!
149. Kes wapper, truu ja õiglane,
Sell igawene kewade.
150. On üks mees, kes tüli otsib,
Kes mu töösid järgest trotsib:
Uskitesel õuna waja,
Dun on ussi elataja.
151. Kussa inimeste õelus
Inimeste woorust õelus,
Sääl ta ainult haganaid
Inimesed näha said.
152. Kas tunned sa üht naljameest,
Kel pää weel paistab Setuweest,
Kes kõiki tahaks uputa,
Kui poleks ise uppuja?
Ja ise hüüab: „Õdasi!“
Ja — waub, waub põhjani.

153. Väikesed suuri tüssavad
Nagu põua sitikad:
Lendwad kõrgel kõninal —
Elukoht neil mulla all.
154. Sa räägid waimu suurusest
Ja kiitled kõrgeist mõtetest:
Oh kui sa kord nüüd tummaks jäeks,
Et ma su juurest neid ka näeks!
155. Alati on sinu weskel
Lulus jahu muutmata;
Aga weske kiwi keskel
Jääwad terad puutmata.
156. Üsna kaunid kestad,
Aga sees on lestad.
157. Säääl, kus lõpeb mõte ära,
Hakkab pääle jõna lära.
158. Puid ja näed ilma tundmata,
Aga mets sul mehel tundmata.
159. Mõned mehed hüüdwad walju:
„Rahwa armastust meil palju!“
Kui on lugu tõest nii,
Siis ma tean selgesti:
Rahwa liikmed pole nad,
Sest et üksteist wihkawad.
160. Kuis wõid sa rahwast armasta,
Kui rahwa liikmeid põlgad sa?

161. See, kes moondab rahwa pimedaks,
Heidab ise rahwa imejaks.
162. Igat istet ilmas usku,
See toob fagedaste tuskku.
163. Wend, kui see sind tusal dab,
Et mind rahwas usal dab —
Siis ju paistab teadupäike,
Et su wäärtus wäga wäike.
164. Pane tint ja paber kappi!
Jahuta weel wähe sappi!
Määri pipra pääle wõid:
Siis sa näitab, mis sa wõid.
165. Kes on harjund pagelema,
Sest saab pea jageleja:
Suu teeb suuri linnasi,
Käsi ei kärbse pesagi.
166. See, kes jätab asja maha,
Et wõiks mehel teha paha:
See on meeste seas lapsik,
Putukate seas — wapsik.
167. Kulla mees, sa oled weidi ninatark,
Söögi lauale ei kõlba ahjuhark.
„On mul nina tark, siis pääd
wõid imestada;
Ahjuhargiga wõin liha küpsutada.“

168. Nina peab ainult haisutama,
Pää hääst ja pahast aru saama;
Sattab nina nendest aru saama —
Peab pää jälle haisu a'ama.
169. Keelel warjuts hambad, huuled,
Et ei tuleks kurjad tuuled.
170. Kõwer puu on õigeks käända,
Aga käändes mitte wäända.
171. Ah sa oled „erapooletu“?
Ei, sa oled ainult hooletu.
Leiaksid sa endas sübidust,
Erapool ei teeks sull' tüdimust.
172. Ara põlga erakonda,
Kui aga auusameelne on ta!
On ta tarbe oma kasu —
Siis ta maa tasa kasu!

173.

Küsimus

Emajõe ööpikule.

Oh ööpik, Emajõe lind:
Ei iial unusta ma sind!
Ei enne hing mul rahu saa,
Kui trööstid mind weel lauluga.

Oh ööpik, ööpik — hõiska weel!
Mind rõõmustab su taewa keel.
Miks koidu süles kurdad nüüd,
Kui kõigil armas finu hüüd?

S. S. (Sakalas.)

Kostus.

Sa, söber, oma salmiga
Mind sunnid asja wastama,
Mis termel ilmal isegi
On teada päewaselgesti:

Me a e g, nii halv ja armetu,
On kurtma pannud ööpiku!
Kui hääks ei lähe kuri ilm:
Ei enam näe lindu film.

174. Öpi elust enesest,
Ea on tõsi igawest.
175. Wõsikus ei kaswa tala,
Wihmalombis walaskala.
Tahad talaks kosuda:
Pead laanes asuma.
176. Wäikel wäljal wäike filmaring,
Suures ilmas suurduub sinu hing.
177. Maailm on kaalu sarnane:
Mis kerge, tõuseb ülesse.
178. Mesilane linnuke,
Lendas iga õiesse,
Aga ainult mõni õis
Talle magust anda wõis.
179. Kes ei ilmast lugu pea,
See ei ilmast tühja tea.

180. Kesse ilmas ümber käis,
Pidi wistist ütlema:
Ihm on mõistatusi täis,
Sest ma tohin mõistata.
181. „Kes kannatab, see kaua elab“.
Kes kaua elab, see kannatab.
182. Mis on wana — langegu!
Mis on uus, see kangegu!
Edendus ju nõuab muutmist,
Wana elu külge puutmist.
183. Kuule hüüdu, kes ja walwad:
Ajad aruldaselt halwad!
Kui sa ihkad waigistust:
Dtsi hoolstast paremust!
184. Poeg, et waata, kuhu läed,
Kuhu ilmas istma jäed.
Palju pole seda maad,
Kus sul died õitsewad;
Dtsi, kus wõid ise sa
Õisi panna õitsema!
185. Dtsi õiget õnne rada,
Armastatud aimuke!
Neid on mitu, mitu sada,
Kõik ei kõlba sinule.
186. Ära oma elumaja
Tial õnne pääle raja:
Õnn ei ole kindel alus
Sinu tares ega talus.

- 187 Seda, mis olewat kindel kui kalju,
Seda just katsu ja kanguta palju.
Peaks mu isamaa vähemalt tõeks,
Vähem ta wältawaid haigusi põeks.
188. Ära kahtle, ainult walwa:
Siis sa leiad hää ja halwa.
189. Teed sa tuhat korda hääd —
Ühe korra wiltu lääd:
Hää siis unustataks ära,
Bahast tehaiks palju kära.
190. Kui sa leiad kuskilt mõtte,
Teed tast tubli ettemõtte:
Siis sa wii ta truuisi läbi,
Muidu teed sa endal häbi.
191. Kes härgi hästi juhatab,
See nende jõuust abi saab.
Kes härgadega ühes weab,
See nende sarwi tundma peab.
192. Kel süda sündind süsimust,
Selt ära küsi küsimust,
Mis walguses on waalinud:
Must on kõik mustaks maalinud!
193. Kest ei kesta kuskil kaua,
Tuulgi wäsi kandemast:
Kergel lennul leiab hana —
Ihm ei ela haganast.
194. Mis ka sünnib pimeduse süles:
Üksford tuleb tema ifka üles.

195. Kus iial tuli kustus,
Jäi järel söe mustus;
Kuid söe mustusest
Saab jälle tulukest.
196. Ei nii palju tarkust iial leita,
Et kõik rumalust võiks ära peita;
Kui ka pääd sa julgest kõrgestad —
Eeslil kõrwad pääst on kõrgemad.
197. Narril süda ikka sõnas, suus,
Larga südant warjab wagus puus.
198. Igal kündjal oma saht,
Igal narril oma nahk.
199. Edew annab elu ordu eest,
Ordud ei wõi tublistada meest.
200. Igal koeral oma kont,
Igal total oma tont.
201. Waprast waimu mõõgaga
Paha wastu wõidelda —
Kus on töö, mis mehise?
Teda hoolast otfigem!
202. Ei sind hellitada taha waenlane,
Ei sind hellitada tohi sõbrake:
Tülis ja tules sa kaswatad jõudu,
Saad oma sõnadel' suuremat sõudu.
203. Warjus küll wainne on tormisi waata,
Kaskusi tergeste kõrwale saata;
Aga kes mehele wõitusi jagab,
Kui tema wõitluses uinub ja magab?

204. Iga wõidu süli peidab
Eneses üht seemnetest,
Mis kord wõitja alla heidab,
Kui ta puhkab wõitudest.
205. Wastane, kas seda tead?
Sinu puudused ja wead,
Need mul wõidu rajawad,
Sinu auku ajawad.
206. Wihm oskab ainult tuffuda
Ja weena järwes tuffuda;
Kui soowid jälle wihmufest,
Siis paistku päike ülewest.
207. Kui lausa tuli lakke lööb
Ja maja seinad maha sööb,
Siis näen hädaohtu ma
Ja wõin ta wastu wõidelda.
Kui aga salatuluke
Mül hakkab ööse majasse:
Siis tema suits mull' surma toob,
Mind lausa tule roaks loob.
208. Küll tõuseb tõde wägewalt
Kord wälja iga koore alt:
Kuid koore ussid koledad —
Nad teda hirmsast näriwad!
209. Päike paistab head ja kurja
Ühel walgel kiiretel:
Et lääts iga kurjus nurja,
Edu oleks headusel.

210. Waiksed waimud, walmage,
Kui ma istun lauale!
Matke maha pahad meeled,
Kaitske kadeduse keeled,
Et nad jääksid kaugele —
Waiksed waimud, walmage!
211. Sää! kus möllab maru tuul,
Pole kaswu kaunil puul;
Sää! kus kurjus jahwatab,
Häädus ära kahwatab.
Siiski, tuul toob puule juuri,
Kangeid, sügawaid ja suuri:
Kurjus hääduse teeb kangeks,
Et ta igawest ei langeks.
212. Ise mees, ise meheke,
Ise leht, ise leheke,
Ise puu, ise puuke
Nagu päike ja kuuke.
213. Kes ei naljast naerata,
See ei tõest aru saa.
214. Isa istutab puud,
Poeg maigutab suud.
215. Kõige suurem kawalus
On just otsekohesus;
Mga otsekohesus
Pole mitte kawalus.
216. Mis ma pean armastama,
Sest ka pean aru saama.

217. Tahad asja määrada,
Pead jaud määrama.
218. Mis oleks minul järel mõelda,
Kui keegi poleks ette mõtelnud?
Kas pean aga järel ütleva,
Mis iganes on ette üteldud?
219. Luule kõige kaunim viis
Laulab: „Maa on paradiis!“
Tühi kõik! Kus waprad mehed
Langewad kui puude lehed:
Sääal on surmal suurem wõim,
Kulla paradiisi-õim.
220. Taewast ja ta põrgut peidab
Inimene südames.
Kui ta meele ära heidab,
Siis tal põrgu leegitses;
Kui ta aga rõõmus ujub,
Siis tal rinnus taewas kujuk.
221. Et inime seepärast ju
Ei ole suur ja määratu,
Et taewas, maa ja põrgu ka
On teda hakkand püüdema.
222. Sõber, kui sa oma hädaohust
Ütled teisel ühe ainsama,
Siis ta täidab kohe oma kohust:
Ütleb sulle warsti üheksa.

223. Lai ja lahke laewater
Wiib meid üle merewee;
Aga mere suu on ammul:
Nõuab saaki igal sammul.
224. Küll meil inimestel fiin pool hauda
Kaetakse mitmesugust lauda;
Aga pärast iga hauale
Kaswab rohi ühepitune.
225. Kõige suurem kõnemees,
See on surm fiin elu sees;
Kui teeb tema lahti suu:
Waihib jäädwalt liha, luu.
226. Kuida pea wait jääb kena kagu,
Nõnda lõpeb iga ilus nägu.
227. Mii kui mustas mulla pinnas
Died hellad õitsemad,
Nõnda rõõmurikkas rinnas
Lootus'luuled lõbusad.
228. Kui su elu halwaks läab,
Süda rinnus kitsaks jääb:
Astu tähtis taewa alla —
Siis saad igast murest walla!
Tähesära ülewest
Erööstib igat inimest.
229. Hällis hää on naadikesel,
Hauas wainne taadikesel;
Aga hälli, hawa wahel
Pikk on hädaohu ahel.

230. Tulewased tundemata tunnid
Wiitwad waitfelt waiba warjulla:
Kuida fina olewiku sunnid,
Nii sul tulewif saab tulema.
231. Tulewif ei tule mitte wastu,
Tema kaswab olewiku feest.
Tahad õnnelikult talle astu,
Ara lahku õigest õnnetest.
232. Ajal antud aruldane tiib,
Mis meilt tundeleegid tuulde wiib;
Aga aeg meil uusi tundeid toob,
Uuest rõõmu, kurbdust kokku koob.
233. Kes ei tunne aja juhtijat,
Tunneb ennast tuules kõikumat.
234. Kui ka wanad armsad ajad
Kadusiwad kiiresti:
Nende mälestuse kajakad
Kostwad kõrwu surmani!
235. Held ja ehtiw mõrsja uju:
Kata wana aasta kaju
Mähedaste magama!
Uus ei ole enam laugel:
Läwele ju lahkel laugel
Tulnud õnne jagama!
236. Lahti filma ees sul loodus talitseb,
Waata, õpi, kuidas tema walitseb.

237. Kui tahad taimi uurida,
Siis võta üles juurida.
238. Kui õunad õnnestavad suud,
Siis ära salga õunapuud.
239. Kui vihm ja soojus ühes nõus,
Sii laabub ruttu taime tõus.
240. Päike küll pilvedes müristab valjust,
Vihm aga äratab taimesi kaljust.
241. Rahe, oh sula sa sadades piiskeks!
Siis sina sigitab, siis teed sa niiskeks.
242. Rahe pole üksi raske
Ea on külm ka ütlasti;
Sest ei või ta kasva laste,
Kikub taime kõigiti.
243. Miks sa hiilgab, täheke,
Ülehel nii kenaste?
Et su pilku pilweta
Hakkaks üles vaatama.
244. Ilus idu
Kuulutab
Lõikuse pidu.
245. Kevade kaisutab,
Suveke paisutab,
Sügisel sülesse,
Talvel kõik tarbele.

246. Rõik, mis minewiku süli
Pani mulda magama,
Seda tulewiku süli
Saab meil' ütsford jagama.
247. Tahad tublit tuuma ja,
Pead nurme nuumama.
248. Peab tera tuumendama,
Peab päike tuumendama.
249. Kui õilmed ära rifutud,
Siis lõikus' lootus kadunud.
250. Puu kasvab pikaks teiste õhinal,
Lühikeseks, kängu jääb ta lagedal.
251. Ei kaswa kala weeta,
Mesilind ilma meeta.
252. Kui tahad kaemu kuiwata,
Pead soone finni toppima.
253. Kus jõud on näitnud pakistust,
Sääl on ta näinud takistust:
Kui suur, ta takistuse löi,
Kui väike, takistus ta sõi.
254. Jõud ei kaswa kallis kaisus,
Ega põnewuste paisus.
255. Paras päike, wihm ja tuul —
Siis on kaswu kangel puul.
256. Kus walgust, sääl warju,
Kus õilmeid, sääl marju.

257. Madalamast kõrgele
Leegib tuli ülesse,
Aga suits ta kannul sõuab,
Zemast ettegi veel jõuab.
258. Kõrkus köidab hädaõie,
Hooplemine saadab hukka.
259. Kui mardikale andsid maad,
Siis mardikatekt surma jaad.
260. Miks armastan ma lapsuteft
Nii väga soojast südamest?
Seepärast, et üks Lapsute
On õnne toonud ilmale.
261. Lahke, süüta lapsute
Üliarmas minule:
Kes on paha wanas eas,
Pole olnud laste reas.
262. Kui inime ei wanaks läaks,
Waid ikka lahteks lapses jäaks:
Küll meie maailm oleks siis
Üks imeline paradiis!
263. Nii kui priske puu end ehib,
Wiibimata kaswab, lehib
Kõõmu päiwil kewadel:
Õpi wara tundma headust,
Enese ja teiste seadust,
Kogu wara enesel'!

264. Mis tahab talaks kasmada,
See peab wara firguma.
265. Mis ja külwad kewade,
Seda lõikad sügise:
Mis ja õpid noores eas,
Seisab eluaeg sul peas.
266. Su higi kewadel
Toob lõikust sügisel:
Su lapse põlwe waem
On pärast rikkus-kaem.
267. Kel kehwa oli lõikus,
See talwel näljäs lõikus:
Kes kooliajal magas,
Sell' elu puudust jagas.
268. Mitas sügis täidab salwed,
Loidab üle pifad talwed:
Noore ea wirkus, hool
Mitab elus igal pool.
269. Minult see, mis ja mõid anda,
Mõib sul „oma“ nime kanda!
270. Õpetaja, sinu headus
Enam wäärt kui kõik su teadus.
271. Õpetuse terakene!
Sust saab puu, mis igawene.
272. Wara jooksku mehe higi,
Muidu nisu nurm ei figi,
Sest et sügise on ligi.

273. Terwes kehās terme waim,
See on kaswatuse aim.
274. Kooliaeg on kewade,
Millaal õilmeid nähakse;
Aga õitse, õrnake,
Tahab hoidmist hoolfaste.
275. Westel on jahwatamist,
Aral inimesel kahwatamist.
276. Kaul on tuffumist;
Laisal on tuffumist.
277. Mida pikem künnimagu,
Seda suurem kündja jagu.
278. Puud on noorelt painutada,
Zuhan Zukuma juhata;
Pa'lk läab katki painutades,
Zuhan jampsiks juhataades.
279. Oh nõua wara laste käest,
Et õpiksid kõigest mäest!
Kes tööle harjund lapsena,
See pärast laiselda ei saa.
280. Harjutus küll wältab kaua,
Kaewab mõnel mehel haua.
Ole truu! ja murrad raua,
Zema katab sulle laua.
281. Andke oma lastele keelt,
Sest keel äratab meelt.

282. Rautage laste nutu pisarad!
Wihm on kahjulik, kui lilled õitsewad.
283. Ribuwits on paha laste rohi,
Häid ei seega pahastada tohi.
284. Ära lapsi ähwarda,
Kui ei täna täida sa.
285. Lapsed õpp'wad lahkest' laste käest,
Suured sundwad seda suurest wäest.
286. Tahad õppimises saada korda:
Tubliste siis korda, korda, korda.
287. Ei laps nii ruttu unusta,
Mis ise totku punus ta.
288. Kui sa ainult õpid pähä,
Ei sa tohe siis ei lähä;
Wõta see ka südamesse,
Siis lääd õige radadesse.
289. Mis küünlal tah't, see lapsel tahtmine,
Oh sütita neid ikka aegsaste!
290. Mõttele! et sa pead lugema,
Loe! et sa wõiksid mõtelda.
291. Teadus on tahtmise käsi;
Õnn, kellel kumbgi ei wäsi!
292. „Tahtmised peawad murretud saama!“
Ütle, kas kael peab terweks weel jääma?

293. „Mii armastad ja õpeta?“
Kui sina hakkad küsima.
294. „Mii hakkad mina küsima?“
Kui mõte hakkab püüma.
295. Õpetades õpi ja,
Kuis ja pead õppima.
296. Kaswatus läab perekonnast laiali,
Perekonda pöörab jälle tagasi.
297. Ühed tahtwad lastel hambaid kas-
watada,
Et nad pärast toidust wõiwad jagu saada;
Teised tahtwad neile nämmu walmis
teha,
Et neil ferge finnitada oma teha.
Minu pärast! hää, mis andis isa meel,
Aga hammasteta poisil puidi keel.
298. Teadus nägus noorele,
Teadust waja wanale:
Õnnes tema elu ehib,
Õnnetuses lootust lehib;
Kodus tema kullakaew,
Wõersil kindel reisilaew.
Üle ilma maal ja linnas
Teadus seisab kõrges hinnas
Somonossowi järele.
299. Teadmine, tahtmine, wõimine koos:
Liigub siis laewuke lõbusas woos.

300. Luguja! Müüd ära nuta:
Liniku mul laenas Juta —
Müüd ma imeasju näen,
Taewastesse lendma läen.
301. Laulik, sina oled looja,
Oled ilu ilmal'-tooja:
Spi loodusest, su emast!
Kõik sind jubib, mis on temast.
302. Laulik, sina avaldab mull' ilu,
Bäsimata ja siis sui ja filu!
Mõtted olgu sinul tublid tammed,
Miska ja neid katad — selge siid ja
sammet.
303. Laulik, lugusi ja loo!
Siilgwaid tähti ette too!
Kõnni kõrgel, waata maha,
Oh, kes kuulda sind ei taha!
304. Su töö, see õitseb iseeneses,
Su elu on su oma rindades.
305. Muusika mõnu sul juhtigu sõnu!
Kannelde kähinad kandgu neid süles,
Tõstku neid tiibadel täht'eni üles.
Juhtigu sõnu sul muusika mõnu!
306. Koidukaunis kannike
Kukkunud su kaenlasse:
See su luulehallita
Pangu uuest woolama!

307. Rõrgel kõue-piiridel
Lustib luule ülehel:
Reha luu-lennu najal
Lunneb ennast taewa rajal.
308. Wii mind, lusti-luuleke,
Põrmu-põuest ülesse!
309. Keele tiimul tõuseb laulik üles,
Kiigub, liigub taewa tähte' süles.
Kaunis lind! siis kaswata neid tiibe!
Siruta ja silu oma fiibe!
310. Kui sind luuletuse tiimad
Üle maa ja mere wiivad:
Ära mõtle kodu pääl!
Muidu oled warsti säääl.
311. Olaw luuletuse wägi
Tõstab kõik, kas olgu mägi.
312. Rõla rifastaja riimiga
Armastawad sõnad mängida;
Aga nende mäng on ime ilus,
Wiidab mõnus mõte felle wilus.
313. Ilu teeb imet mu südame sees,
Seisab ta selgeste filmade ees.
314. Laulikul mõte ta mõõtmata riif,
Sõna ta teraw ja pistaja piif.
315. Sõna on mõtete wäraw,
Sagedast' hiilgaw ja säraw.

316. Mõnus mõte, see on peiu,
Sõna sõlm — kui kena neiu;
Kui nad käse annavad,
Siis on pulmad ilusad.
317. Tahkes laulus puhas riim
Maitseb nii kui rõõsalt piim;
Aga mõtte selge siisu
Minult kustutab mu isu.
318. Ütle hääd ja ütle wähä,
Ma ta õpin kohe pähä;
Kui sa palju juttu aad,
Waewalt kuuljat minust saad.
319. Palju on sul tarwis teada,
Palju rohkem mõtelda;
Tahad aga kirja seada:
Pead wähä ütleva.
320. Sakkam laulu liimima,
Sõnu kokku riimima:
Liim lääb warsti jahedaks,
Aga riim jääb mahedaks.
321. Sa tegid riimi kena, puhta,
Ja siiski — sinu laul läks luhta;
Sa seadsid riimi õrrele
Ja jätsid mõtte kõrrele.
322. „Kuh' ta läks?“
Luhta läks.

323. Kus wõim ja waim on ühes koos,
Sääl wiis ja wägi laulu loos.
324. Lapsed! Kas ju waikind tuuled:
Wõite kannelt kuulata?
Mul on lauluks walmis huuled:
Lulete mind kuulama?
325. Kui hääduft äratafin ma,
Siis õhkus luule lustiga;
Kui katfin furja waipaga,
Ta tahtis leegis lõkenda.
326. Kus pilwed paksud, pimedad,
Sääl wikerkaari näha saad;
Kus elu tunnid tumedad,
Sääl tõuswad laulud jumedad.
327. Mõttelejal kui poleks teha,
Wõiks ta ilmas imet teha;
Aga ainult kehake
Sunnib teda ilmasse.
328. Kui kõrged Isa mäed,
Ei mõõda sinu käed,
Kuid aga seda näed,
Et nõdrad sinu wäed.
329. „Mitte tera pole sinu nisu,“
Ütleb kohus ilma armuta,
„Aga luba on sul oma isu
Kustuta see wõera toiduga.“

330. „Kes laidab lahtet laulumeesft,
Ei leita head selle seeft.“
Ei laida iial laulumeesft,
Waid, mis ma leian laulu seeft.
331. Salmi mõtte saladus,
Tukswa rinna palamus:
Kes ei teie järel ihkaks,
See kõik lõbudusi wihtaks.
332. Salmike! kui leiad ja
Mõne mõtte mõistija:
Siis ta mõttes sünnita
Sada salmi korraga!
333. Kui mul mõte walmineb,
Salmiks kokku palmineb:
Salmid tõstwad rõõmutäsa,
Mina noore salmiisa.
334. Kui salm ei hästi kokku käi,
Ja mõni mõte wiltu jäi,
Siis mõte tutwat teeda käis:
Maailm on efsitufi täis.
335. Noor ja nägus näarikuu,
Härdast palub minu suu:
Alga päiwi õnnerohkeid!
Saada ära hädaoõkeid!
336. Küünlakuu, ja külm ja wali,
Lõpku su'ga surm ja tali,
Lõpku külmus Gestiimaalt,
Gesti rinnalt, Gesti raalt!

337. Lumemehed, sulage,
Tuba paistab päene.
Päike, ühes lumega
Ebamehed sulata!
338. Mis aga tärkab,
Elusse ärkab:
Närtsib kord ära,
Rautab sära.
339. Päike! Sära lehekuul,
Et saaks sooja taimel, puul!
Pane õied paisuma,
Et mõiks wili walmida!
340. Rui jaanituled põlewad
Ja walgustawad Gestimaad,
Siis meeldub mulle muinasjutt,
Siis tuleb pääle nufur nutt!
341. Rui kuulen aasal luiskajaid,
Siis tuleb mõte sedamaid:
Üks luiskamine hambaid sööb
Ja teine uusi hambaid lööb!
342. Rui sa wäljal wilja lõikab,
Tänus Täewataati hõikab:
Siis sul laabub lahkest sammu,
Siis saad lõikusest ka rammu.
343. Kõik, mis nullapinda waub,
Meie filmist ära kaub,
Ärkab ükskord ülesse
Uue noore elule.

344. Wiinakuu —
Wiinakuu!
Wältad mõnel mehel kuu,
Kaevad talle kurwa haua!
345. Tuba maha langend lehed,
Päewakorral lumemehe; —
Ühe lumemehe eest:
Sada jaterkuue meest!
346. Tuba käes jõulukuu,
Pea särab jõulupuu.
Mis toob Jõululapsute?
Uue aasta armsaste.

W e n e k e e l e f t.

347. Sõnal olgu usaldus,
Leiwa mõõdul parajus,
Raha armul arutus.
348. Ei kahte surma keegi näe,
Ei ühest ükski mööda läe.
349. Inimene mõtleb nii,
Sumal saadab teisiti.
350. Silmad olgu vaatmas,
Käed korda saatmas.
351. Ainult Sumalal
Kõik on saadawal.

352. Pale lahkust pajatab,
Süda sala sajatab.
353. Seda isegi sa tead:
Lollist ära oota head.
354. Jumalaga alga sa,
Issandaga lõpeta.
355. Kes salgab Looja kartuse,
Ei see ka looma häbene.
356. Wolga hea hobune —
Kõik ta mõtab sõidule
357. Kes mere lainil pole käind,
Ei see veel häda pole näind.
358. Rui perekond kõik ühes koos,
Siis süda tussub rahu woos.
359. Seep küll ise finine,
Aga peseb puhtaste.
360. Ära kõrwa usu sa:
Silm sul olgu waataja.
361. Kus jõud,
Sääl mõistusel pöud.
362. Kes kaemu ära sülitab,
See janu pea tunda saab.
363. Ei halwast seemmeterast sa
Mõit head mõsu oodata.

364. Effi, aga tunnista,
Et ja oled effija.
365. Ei Jumal seda awita,
Kes ise halb ja laiskleja.
366. Hää kuugi walguš ülewalt,
Kui päike kadund taewa alt.
367. Kes tasamine sõidab,
See mõidujooksu mõidab.
368. Millest rikas ja,
Sellest rõõmus ka.
369. Parema kurja keelt ja kanna —
Rätel ära woli anna!
370. Ei aeg siis lähe igawaks,
Kui töö teeb käed kärmemaks.
371. See poisitene hoolikas:
Etš endal head ta otšimas.
372. Sipelgas küll wäikene —
Mäed kaewab õõnele.
373. Rehašt tehwaše,
Teušt hiiglane.
374. Kuni wärawani jõuab —
Söögiaeg ju kätte jõuab.
375. On tegu jõudnud lõpule,
Mõid jalutada julgeste.

376. Ruffis ütleb: Ujan päid,
Põllumees: Saan teri häid.
377. Sied õnnestavad kewadet,
Wiljamihud aga sügiset.
378. Ai, ai, kallis mai —
Oled küll soe, kuid kõhtu toe.
379. Oleks aga seakest,
Poleks puudus harjastest.
380. Seal meelel annad sa,
Mis ei ise tarwita.
381. Habe nagu Abrahamil,
Tegu aga nagu Samil.

Lendawad sõnad.

Saksakeelest.

382. Wiendamal rattal, see on selge,
Pole wanfri külles kuskil telge. 1200 a.
383. Kes maitseb marju igalt puult,
See põõrab hõlma peri tuult. 1265.
384. Kes kõige enne ette saab,
See kõige enne jahwatab. 1220.
385. Tee, mis ei wõi jätta, lasta,
Aga teu eest ja wasta! 1548.

386. Kus find ei ole, organist,
Sääl pole pillihüüdemist. 1750.
387. Kui ei mõnes asjas ja
Mõistust ära kauta,
Siis on teada selgesti:
Mõistust sul ei olegi. 1775.
388. Wiirastus, mis nagu õnne toob,
Sulle ifka kurja mõrgu loob. 1800.
389. Suured mehed iialgi
Lööd ei jäta pooleli. 1800.
390. Rändad ifka kaugemale?
Sõber, hea on lähemal:
Pööra kodu poole pale,
Waata, õnn on ligidal. 1800.
391. Ära andmast iia! wäsi,
Kui sa tahad wõtta ka:
Rätt ju peseb ainult käsi,
Sest siis andma tõtta ja. 1800.
392. See kõik teeb mind nii rumalaks,
Kui wesse peas mul jahwataks. 1790.
393. Kulda püüab,
Kulda hüüab
Kõik maailm. 1790.
394. See ammu kurwastab ju mind,
Et selles seltsis näen find. 1790.

395. Mis mööda läinud otsani,
Ei tule enam tagasi,
Kuid läks ta mööda hiilgades,
Siis seisab kaua südames. 1850.

Ingliskeelest.

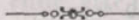
396. Mu kindlus on mu maja,
Muud kindlust pole waja. 1630.

397. Kui igamees saaks kätte, mis ta palk,
Siis oleks tala odavam kui malk. 1760

398. Oleks põhjused nii odamad
Nagu soos ja rabas jõhwikad! 1760.

399. Kui mustad tunnid tulewad,
Siis warju ette saatwad nad. 1840.

400. Karda päikse pimedust,
Karda tähe kadumust;
Et mu arm mõiks kaduda:
Seda ära karda sa! 1600.

Kolm laulu¹⁾

witnakuu 17. päewa mälestuseks 1888.

Põline Tamm.

Kui armulik Jumal maailma lõi,
Lõi päikse ja hiilgawa tähe,
Siis awara Ma ta ette ta tõi,
Kus tuuled ja marud ei mäsata wõi,
Kus päikene looja ei lähe:
Et taimedel oleks sääl kaswada maad,
Kui tulewad kurjad ja koledad aad.

Need ajad küll tulivad kiireste,
Maailm tahtis hukka minna.
Sääl Jumal siis kuulutas Tammemele:
„Su sugu, see kaswagu taewasse
Ja paistugu üle maa pinna,
Et warjaks sa oleksid marude ees
Ja Kottkad wõiks pesita oksade sees.“

Kas tunned sa warju, mu isamaa,
Kui huluwad tormid ja tuuled,
Kas tunned sa warju sest Tammesta,
Kes kaswanud üle pilwede raa,
Kui pikset sa karkimas kuuled?
See Tamm on me Keiser, oh isamaa,
Ja Kottkas, see lendab ta wõimuna.

---

¹⁾ Järgmised laulud pealksiwad „Salmibe“ ees seisma, aga et nad alles siis saiwad kirjutatud, kui „Salmid“ ju osalt trükitud oliwad, siis pidiwad nad siin aset leidma.

Europa ju tarretab püsside all,
Kõik mered täis raskemat rauda ;
Niik waritseb riigi ligidal
Ja rahwused turtsuwad tuhinal :
Üks kaewaks sääl teisele hauda —
Et saagu siis sõudema sõdade sõit :
Me Tsaaril on wõimus, me Tsaaril on wõit!

Site Kroon.

Kui õnnerikkal diekuul
Maa hõiskab taewa mu'susuul,
Siis tuleb helde Jumal
Ja waatab alla ülewelt
King saadab wihma pilwedelt
Ja kastet koidukumal.

Kui Jumal mõne aja eest
Nii tuli jälle taewa seeft,
Siis sündis imelugu :
Ja leidis Die ilusa
Ja Kõnnikese kaunima —
Oh hõiska, õie sugu!

Ka'nn kaswis kangel wõeral maal
Ja õitfes kuulsal mere raal,
Ka'nn kaswis kaunist juurest :
Kes õitfeks nõnda õrnasti —
Ei seda poldud poolegi
Weel leitud ilmast juurest.

Ja Jumal võttis heldeste
See Kanni oma kaitsele,
Suurt armu talle andis:
Ja otsis Mia amara
Ja võttis Die õitsewa
Ning sinna Aeda kandis.

Siin õitseb Dis nüüd õnnella
Ja paistab Dite Kroonina
Küll üle maa ja linna.
Oh hõiska, hõiska, isamaa:
See Dis on sinu pinnalla —
Ja sinu Keiserinna!

Noor Tamm.

Dis kasvab suures Mias,
Nii armsas, lahkes, laias,
Kus õisi otsata;
Ja tammed, maru matjad,
Ja külma hoode katjad
Suurt Aeda hoidsid müürina.

Dis kuulsa Mia rajal,
Ja õitset Tamme najal,
Tamm Taara kojasta,
Kui oksad hiiglasuured
Ja kaljukindlad juured,
Tõob otsatumast ojasta.

Kui taewas määratumas
Kord roosikoitu kumas —
Aed hakkas hõiskama,
Sest Die iluehtel
Ja Tamme lehkmail lehtel
Taim tärtas maa seejt Tammena.

Sääl laulis kumaw koitu
Ja päikse lõunaloitu,
Dõl tähed hүүüdsiwad:
„Moor Tamm toob tuulewarju,
Aed kannab kaunid marju!“
Ja pilwist pillsid pisarad.

Tamm tõusis taewa kaval
Ja kaswis suurel ajal,
Dõis pilwi pilluta'.
Mu isamaa, oh tea:
Sest Tammešt kinni pea —
Ja Wene Kroonipärija!

Tuletorn.

Merel mäsšab tuulemaru,
Nõuab ohwrid tuhandaid:
Maru mäsšul pole aru,
Lõhub lainid lastuwaid,
Awab haura sügawa,
Saadab hukka rändaja.

Lapsukesel wainne weri,
Ei ta aima kaugekfi,
Kuidas mäsab elumeri,
Mäsab hällist hauani,
Awab hawa sügawa,
Saadab alla rändaja.

Aga hirmsal maruajal,
Kuna wabutawad weed,
Tuletorn on õigel rajal,
Näitab rändajale teed:
Kõrgeft saadab walgust ta,
Näitab, kus on kindel maa.

Kuis on elumeri õel
Ilma tuletornita!
Önn sel wennal, önn sel õel,
Kes wõib hüüda rõõmuga:
Tuletorn mul taewa raal,
Annab walgust igal a'al!

Linnukesele.

Linnuke, linnuke!
Kuule, kuis hüüan sind ülesse!
Kallike, kallike!
Urka, sest käes on kewade!

Uneft küll olen ju ärganud,
Kewadet lenat ka märganud!
Aga mul armas weel pesa nii wait,
Önnelik pait!

Linnuke, linnuke!
Ei jää sa elama pesale!
Kallite, kallite!
Tiivad ju tikuvad tuulesse!

Tiivad küll tikuvad tuulesse,
Lõbusad laulud ka huulesse:
Aga veel arglik on süda ja film —
Bõeras kõik ilm!

Linnuke, linnuke:
Sumi toob julguse südame!
Kallite, kallite:
Eilm seub filma nii armsaste! — —

Silm sidus filma sääl südiga,
Tuul tõstis tiivad tal lendama.
Ditswale oksale lendas siis lind —
Helise, rind!

Mõistujutud.

Kui Laara maa ja taewa löi
Ja inimese ette tõi,
Siis oli kõik nii ilus!
Kuid inimene peagi
Läks üle käte koguni
Ja kurjusega wilus.

Sääl saatis Taara wihaga
Maa pääle kohtumõistija,
Kes nuhtles eksituji.
Kuid eksitused enam weel
Siin käisid inimeste teel —
Weel enam rumalusi!

Siis saatis Taara prohveti.
See manifes neid nutuni,
Et jätaks halbust maha.
Kuid ebatarkus, ülbe meel
Ja pettus, uhkus, kade keel
Weel enam tegid paha.

Nüüd tuli laulik ülewest
Ja meeliteles inimest,
Et wõtaks mõistust paha.
Kuid asjata ta laulmas käis:
Kõik olid oma tarkust täis
Ja kuulsid laulu wäha.

Nüüd pani Taara targana
Kõik linnud, loomad rääkima:
Need westsid mõistujuttu.
Kui seda kuulis inime,
Siis oli häbißt punane
Ja parandas end ruttu.

Melekas ja mesilane.

Mesilane korjas mett,
Jões oli palju wett;
Kuffus waene linnuke
Laia jõe lahkmesse.

Seda nägi melekas,
Oli kohe aitamas:
Saatis laia lehekse
Laewaks mesilinnule.

Lehe pääle ronis lind:
„Melekas, ma tänan sind!“
Nii ta hüüdis rõõmuga
Ja siis kodu lendama.

Teisel päewal tuli ta
Mett ja waha korjama,
Nägi kütti sihtimat
Dma päästjat meležat.

Silmapilkmel lennas ta,
Pistis kütti nõelaga:
Pauk läks mööda paraste,
Melekas jäi elusse.

Siir ja lõwi.

Lõwi magas koopa suus,
Draw hüppas okaspuus,
Kaljul taras hiireke,
Linnud laulsid lahkeste.

Hiirel juhtus õnnetus,
Maesel wilksas wiperus:
Lõwi pääle kukkus ta
Kaljult maha matsuga.

Lõwi ärkas. Rāpaga
Wõttis hiire kinni ta.
Hiirekene hirmuga
Sakkas lõwi paluma:

„Armuline funingas!
Olin kaljul mängimas,
Komistasin wähekest,
Palun andeks südamest!

„Kui mind lased eluga,
Tahan tänu awalda!“
„Tānu mulle awalda?“
Ütles lõwi naeruga.

„Kuis küll weike hiireke
Tānu näitab lõwile?!“
Siiski lastis hiire ta
Ara minna eluga.

Mõne aja pärast hiir
Jooksis säääl, kus küti piir.
Ütitselt säääl kuulis ta
Lõwi wihas mõirama.

„See on hädas!“ hüüdis hiir,
Jooksis sinna nagu kiir.
Lõwi oli jahil käind,
Kurja küti wõrku läind.

„Dota, heategija,
Siin ma võin sind aidata
Hüüdis hiir ja rutuste
Näris fatti filmuse:

Päästis väitse väega
Võimsa lövi võrgusta.
Kuis nüüd metsakuningas
Hiire abi imestas!

Kaks hobust.

Hobu ohkas koorma ees,
Üle keha wahus, wees;
Tõud ju hakkas lõppema.
Naabri vastu ütles ta:

„Armas sõiduhobune,
Sina sõidad kergeste,
Kuule minu palwe häält:
Wõta muist mu koorma päält!”

Aga sõiduhobune
Kostis talle uhkeste:
„Wea aga, wennite,
Koorm ei kõlba minule.”

Wilets wiimse jõuuga
Pidi koormat wedama,
Wedas, langes wiimati —
Ei ta enam tõusnudgi.

Hobu auku aeti,
Nulla alla maeti,
Nahk aga wankri wisati,
Roorma juurde lisati

Ja siis sõiduhobune
Pandi ette koormale:
„Uhte hobu, wea nüüd,
See on sinu oma süüd!“

Pöder.

Pöder aasal rohtu sõi
Ja siis selgest ojast jõi.
Oma kaju nägi ta
Jõest vastu paistuma.

„Wäga kena!“ hüüdis ta,
„Sarwed nagu kroonina
Taewa poole tõusewad —
Kuulutawad kuningat.

Minult jalad mõiksid
Olla wähe tublimad:
Siis ma oleks tõeste
Tlu poolest imene.“

Korraga sääl äkitselt
Pöder otse lähidelt
Kuulis püssi paukumist,
Tahikoerte haukumist.

Pöder warsti walama!
Halwaks peetud jalaga
Jõudis tema kaugele
Suure, paksu metsasse.

Siia sarwed okstesse
Jäiwad finni lõwaste:
Roerad järel' tõtsiwad,
Põdra finni wõtsiwad.

Kaupmees ja madrus.

Kord küsis kaupmees madruselt,
Kes tuli kodu meredelt:

„Kus sinu isa furi?“
Ja madrus kostis temale:

„Mu isa uppus meresse,
Kui maru oli furi.“

Ja kaupmees nõudis uueste:

„Kus sinu wanaisake
On leidnud endal haua?“

Tal kostis wastu laewamees:

„Ka tema puhkab laine sees
Su kaua, wäga kaua.“

„Kuis sa ei karda, kallike,
Siis weelgi minna merele!“

Nii kaupmees waljust hüüdis.

Ja madrus, mõistlik, mõnus mees,

Kes palju näinud ilma sees,

Ka weidi wastust püüdis:

„Kus sinu esiwanemad,
Mu sõber, ära surivad?“
Nii tema kaupmeest küsis.
Ja kaupmees walmis wastamas:
„Kad surid woodis wagusas,
Kus waike rahu püsis.“

Sääl kostab madrus mahedast
Ja naerateleb lähedast,
Ei eksita' end lase:
„Kuis julged sa siis, kallike,
Weel maha heita woodisse?
Ta on ju surma ase!“

Hea ja liikmed.

Üksford jalad, käed, pea
Käälisivad targaste:
„See ei ole mitte hea,
Et me kõhtu orjame —
Tema tahab ainult süia,
Aga tööd ei teha püia.“

Käed jäiwad koke seisma,
Pea hakkas laisklema,
Jalad ei läind enam reisma,
Hüüdsid kahjuröömuga:
„Kõht, me enam sind ei toida —
Katsu ise ennast hoida!“

Uga mis nad saidad näha?
Jõud neil hakkas kaduma.
Nüüd neil tuli aru päha:
„Rõht on meie orjaja,
Sellepärast kõik tall' antkem,
Kõik tall' rohkest kätte kantkem!”

Mees ja surm.

Rord tuli metsast mees
Ja kandis seljas hagu.
Ta raske higi sees
Sai koormast waewalt jagu.

Sääl õhtas tema rind:
„Ei jõud mul enam kanna,
Surm, tule, võta mind
Ja mulle rahu anna!”

Surm tuli, küsis talt:
„Miks kutsud? Mind ei pelga?”
Mees vastas wagusalt:
„Oh aita koorm mul selga!”

Jänes ja rohutirts.

Jänes hüppas, jänes hüüdis,
Jänes kargas ja karjatas:
„Uhti, uhti! ullikesed,
Tulge jooksema, juhmikesed!”

Walgume üle wäljade,
Kargame üle kaljude!
Wõitja saab wallawanemaks,
Rihelkonna kohtumehets,
Sooletumad orjadesja.
Tulge kangust katsumaie,
Wägewust wälja proowima!"

Rõik, kes fuulsid, kõrwa läffid,
Põõsastesse põgenesid,
Sakand ei wõitu ajama,
Jänesega jägelema.
Rohutirts aga, tillufene,
Range kargaja loomake,
Andis julgust jooksu pääle,
Taltsutas arab tagasi:
„Mis siis ollnes, onufesed,
Arge werda wennifesed?
Ega jänes üksi hüppa,
Karu ei kangust awalda.
Wõin ehk minagi wõidelda,
Oma kangust järel katsu.“

Jänes hakkas haigutama,
Kolmel mokal moperdama:
„Oh sa jõe jõmpfikene,
Kuuel koival komberdaja!
Wõi siis sina wõitu jooksed,
Minu wastu waidlust hakkad!
Waata, kus see kuusik jääb kasvab,
Ladwaga pilwi lautab:"

See on wõidujooksu fihti,
Auuhinna asupaika.
Sakka aga pääle, pöialpoisfi,
Mul weel aega aigutada."

Tirts nüüd wöttis wõidu ette,
Sakkas agarast hüppama;
Jänes aga heitis heina pääle:
„Mul weel aega aigutada,
Sirgeid koimi sirutada —
Teie tirtsu tillufese
Wõidan fiiski wiie wõrra.“
Lõhkmokk naeris, tegi nalja,
Argpüks ajas halpi juttu,
Heitis maha kui magaja —
Uinuski une sülesse!

Tirts aga hüppas ühtesoodu,
Lõttas tõsiselt edasi,
Jõudis kõrge kuuse alla,
Ettemääratud mäele.
Kõik nüüd tõstsid rõõmukõla,
Wõiduhüüdmist ülespoole —
Jänes ärkas ja häbenes,
Jänes tundis tulist tuskat:
Wäeti oli wõidu wõitnud,
Auu pärjaksse pärinud!

Säbiga ta ära jooksis,
Karas hüüdes kaasikusse:
„Sullul olgu hooplemine,
Kõwerpeal kõrklemine!

Ei mina elueas enam
Tühja auu ei ahnitse,
Rõrgil sõnal ei kõnele
Ega hooletust ei orja!

Tüdruk ja kukk.

Pereaine pidas kuke,
Tüdruk kudus palju kuke.
Nii kui laulis kuke —
Tüdruk woodist ülesse.

„Kuke laul nii wara tajab,
Enneaegu tööle ajab.“
Tüdrukuke mõtles nii,
Lappis kuke wiimati.

Aga pereidete
Oli hoolas inime:
Waremine ajas ta
Laiša sukka kuduma.

Seitse keppi.

Üksford elas wana isa
Oma seitsme pojaga.
Pojad tegid palju kisa,
Riueliwad armuta.

Tüli tegi neile kurja,
Lahutus kõik lautas,
Ujas nende asjad nurja,
Kallist wara lautas.

Seega ei võind isa leppi,
Sakkas abi otsima;
Sidus koku seitse leppi,
Poegadele ütles ta:

„Kes teist selle kimbukese
Jõuab murda purule,
Sellel' annan esimese
Pärandaja õiguse.“

Päranduse õigus ammu
Tuli tegi lastele,
Igamees nüüd katsus rammu,
Et saaks endal' õiguse.

„Ija, jeda ära nõua!“
Hüüdsid pojad koorina,
„Seda ükfigi ei jõua,
Meie waew on asjata!“

Pärast jeda võidujahti
Ija ise katsus ka:
Päästis lepid kimbust lahti,
Murdis katti waewata.

„Nu ja!“ nõnda pojad hüüdsid,
„Nii neid murdwad lapsed ka,
Aga kimbus murda püüdsid
Mehe käed neid asjata.“

„Waatke,“ ütles isakene,
„Nii ka lugu teiega:
Ühenduses inimene
Wastastel on wõitmata.“

Lahutuses mõerad mõimud
Mati teid mõidamad,
Teie töö- ja waewapõimud
Oma kätte tõidamad."

Reisijad ja karu.

Wändra metsast reisijad
Ükskord läbi läksivad.
Sääl nad nägid häliste
Karude jooksmata kallale.

Teine jõudis maewaga
Kuuse otsa ronida,
Aga teine hädaga
Seitis maha surruna.

Karu nuustis läbi ta
Ja läks jälle minema.
Ega karu surrunusse
Poolegi ei puutune.

Seltsimees nüüd kuuselta
Tuli maha küsima:
„Mis sull' karu ütles ta
Kõrwa fisse salaja?"

Kohe talle kosteti:
„Karude mulle ütles nii:
Kes ei hädas awita,
Lase sõbrast lahki ja!"

Sundi wanne.

Sunt oli hullu moodu hädas,
Susi suures kimbatuses,
Oli lõuga pidi lõfsu,
Kaela pidi kapla läinud.

Talumees tuli tappemaie,
Sunti ära hukkamaie.
Sunt aga põlwili paluma,
Lõel sõnal tõutama:

„Ära tapa, taadifene,
Ära hukka hundikesta:
Ei ma eladeski enam
Laha sinu tallekesta!

Werewalamise wannun,
Lihaföömise lõpetan:
Taimed on mu ainus toidus,
Kalakest ehk katsun hädas!”

Wanne tõi tall' wabaduse,
Tõutus tall' tõise elu:
Sunt sai lahti hullust hädast,
Susi suurest kimbatuslest.

Metsa minnes mehekene,
Soode sõites susikene
Nägi oma päästja peres
Põrsaid poris püherdamat.

„Waata, waata, wennikene!
Katsu, katsu, kallikene!
Waata, kus wesi wirwendab,
Katsu, kus kalad ujuwad!“

Nii jääb hooples hundikene,
Wassis wana waderike —
Tõmbas seakese selga,
Pistis põue pörjakese.

Tark harakas.

Sarak astus aeda mööda,
Kõndis wilja kõrta mööda.
Wett ei olnud ojadessa,
Keelekastet kaemudessa.

Wiimaks leidis lähkrikese,
Weikse weewaadikese,
Milles wett oli weidikene,
Niisutusta natukene.

Aga nokka nosikene,
Saraka paha patraja,
August ei alla ulatand,
Wee külge küünitanud.

Sarak katsus keha kangust
Lähkrit lünga lükatesa,
Aga rammu oli raugend —
Lähkrike ei läinud lünga.

Müüd oli häda härja suuru,
Sukatus oli hundi suuru!
Sarak aga hakkas arvamaie,
Tarlust weidi tarwitama.

Korjas kiwikillukefi,
Wiskas weewaadi fisse:
Wesi tõusis weere taja —
Sarak jõi awaral hallikal.

Aednik ja mesilind.

Ükskord öiest öiesse
Lennas mesilinnuke.
Aednik waatas seda pealt,
Lõstis hoiatuse healt:

„Kuule, weike mesilind,
Mina hoiataffin sind:
Waata ette walwaste —
Mõni õis on kihwtine!”

Lindu kostis mehele:
„Tean, tean, wennite —
Mõni õis on kihwtine!
Kihwti jätan õilmesse!”

Kärbeste kool.

Kärbes pidas üksford kooli
Dma noorte lastega,
Istus ise õpetooli,
Pani lapsed kuulama;
Lapsed kuulasiwad päält,
Wana kärbes tõstis häält:

„Kolm on asja kohutajat
Meie sugu surmamas,
Hirmsad elu ohutajad
Selles ilmas hiilgawas:
Kes neid õieti ei tea,
Sellel toowad surma pea!

Wõrk on üks, nii ülikawal,
Nagematalt peenike!
Igalpool ta seisab awal,
Kuhu lendab kärblane.
Waatku ette igamees,
Muidu sipleb wõrgu sees!

Teine petja on meil mesi,
Magus ilmaotsata!
Awateleb ahnekesi
Dma armsa haisuga,
Kuid siis jalgupidi nad
Lema pinnal siplewad!

K o l m a s, see on tulufene,
Üliilus hiilgaja!
Selle paneb inimene

Meie surmaks põlema.
Lähed teda vaatama —
Siibadeta siplid sa! —

Sellepäraft ennast hoitke,
Armsad lapsed, alati!
Parem weega ennast toitke
Dma elu otsani
Ennegu te surmasse
Lõbutujul tormate!”

Lapsed kõik nüüd ette võtsid
Ennast hoida hoolega,
Koolipingilt ära tõtsid
Suurde ilma elama.
Riisatus säääl oli suur,
Kurjal kaswab kange juur!

Üks läks wõrku teine wette,
Kolmas tuiskas tulesse!
Reegi neist ei waatnud ette,
Tuli tund neil tujune:
Tänapäewanigi weel
Räiwad kärbsed tuju teel.

Metsa muinasjutt.

Reinuwader rebane,
Sultus põõsast põõsasse,
Rõht kui kõlgus tühi tal',
Kange häda kawalal.

Wiimaks leidis sitifa,
Sitif palmel paluma:
„Täta elusse mind weel,
Dlen pikal, raskel teel.“

Eulen kaugelt karjalast,
Dtsin oma kadund last,
Pöllupüwi wist ta söi,
Res säääl fenat keeru löi.“

„Mörtsufal on surma süi!
Dtsi üles põllupüi,
Wii see kiri temale,
Et ta tuleks kohtusse.“

Sedamaid säääl sitifas
Kirjaga on rändamas,
Ja wiib süüta linnule,
Kirja kätte kärmeste:

Kirjas ütleb rebane:
„Armas, kallis kanake!
Eule laande tantsule
Täna õhtu aegfaste.“

Kanake ju laanes käind,
Pidu rõõmu weidi näind:
Tõttab õhtu jällegi
Keerutama tantsufi.

Uga waewalt jõudis ta
Piduplatfi filmama:
Kase tagant rebane
Süppas, murdis kanakse!

Kooremardikad ja kuusk.

Raks weikest mutukat
Kord kõndsid metsas juures,
Kad olid jutukad
Ja rääksid kuuse juures:

„Tere, kuuske, kullakene,
Must sul olgu mullakene!
Tere, söber, suurekene,
Kuis sul kasvab juurekene?
Oh me waesed wanderdajad,
Sawal sõudjad sandikesed!
Ülekohus aas meid kodust,
Wägimuld meid omast wallast!
Kuusekene, kullakene,
Sul on rammus rajakene,
Anna meile majakene,
Koores alla weike korter!
Üuri tasume tänuga,
Majad maksud muretseme!“

Kuusk mõtles: „See on hea,
Saan ükskord weidi raha,
Ma pikalt neid ei pea,
Kui teevad mulle paha.“

Ja palus mutukaid,
Et tikussivad fiske,
Ja wõerad sedamaid
Nüüd astjid ametisse.

Oh häda! ütfigi
Ei täitnud nende kere,
Ja otse hirmsaste
Nüüd kaswis nende pere!

Kuust maa ja taewale
Nüüd kaebas oma lugu,
Kuid seni kurjaste
Weel kaswis usfisugu.

Kuust nägi närtfides,
Et oli teinud paha,
Koor ümber kobises:
Kuust kuivas, langes maha.

Isa, laps ja kaste.

Isa.

Lapsute,
Wagune,
Miks nii wahid kastesse?
Silja ja,
Wara ka
Lähed aasale.

Laps.

Isake,
Minule
On see arusaamata,
Kuidas nii
Döfiti
Died kasteaga.

J f a.

Lapsute,
Wagune:
Sied walgust nutawad:
Pisarad
Walusad,
Kasteks muut'wad nad.

Meeliskill.

Kui diekesed õrnemad
Maailma algul sündiswad,
Siis igaüks sai nime.
Kuis nad siis endid ehtiswad
Ja lõbusaste lehtiswad —
See oli otse ime.

Üksainus weike dieke
Ei tulnud teiste rõõmule,
Waid nuttis waiselt salus:
Eal oli nimi ununud,
Mis talle omaks annetud,
Ea Eadilt andeks palus.

Eaat ütles: „Oma nime ja
Wõid ifka ära unusta,
Kuid mind ja pea meeles!
Sind aga Meeliskilliks ma
Nüüd tahan uuesti ristida,
Et seisaks kergest keeles.“

Roosi õie sündimine.

Talleke
Tasane
Noppis roosi lehelesi,
Loodusiapse ehelesi.

Roosite
Rutuste
Silmas talle kleiditese:
Katsas willu weiditese.

Rünnilind,
Lõbu hind,
Böttis willa ehmetese,
Tegi pesa pehmetese.

Ja siis ta
Rõõmuga
Lõbust laulu ajamaie,
Kaasit vastu kajamaie.

Raja sees
Pesa ees
Sündis lille imeline,
Roosi õie nimeline.

Roos ja lays.

Piiga kaswis nagu kanni,
Ditfes nagu õiekene;
Ked oli tema armsam paita,
Lilleõhn lõbusam lahutus.

Isa talle istutama,
Aia nurka asutama
Roosipuud rohkekalist,
Kaunimata kannikandjat.

Neiukene nuttemaie,
Piigake pisaraid walama:
„Isa istutab mull' ofke,
Balmistab mull' walupuuda!“

Isa koke kostemaie,
Lapse walu waigistama:
„Ara nuta, noorukene,
Ara leina, lapsukene!“

Roosil rohked öiekesed,
Kugisfilma nupukesed.
Kannata, kuni kaswawad,
Baata, kuni walminewad.“

Laps nüüd waatas walwjal filmal,
Kannateles kawa aega,
Aga ainult ofkad olid
Kannatusta kattendamad.

Neiukene jälle nutma,
Piigake pisaraid walama:
„Ofk toob ainult ohkamisi,
Kare koor toob kaebamisi!“

Taat sääl jälle taltjutama,
Lapse walu waigistama:
„Kannata, roosid kaswawad,
Baata, öied walminewad!“

Laps weel ootas palju päivi,
Kannatas kahed nädalad,
Siis aga, siis aga tupest tulid
Koidukaunid kannikesed.

Laps nüüd hüppas üli rõõmus,
Ja ilusast kõneles:
„Kannatus kannab roosid,
Bisadus toob wiljakesta.“

Veike puu.

Mias kaswis weike puu,
Särdast palus tema suu:
„Armas aednik! Tee mind lahti,
Anna mulle kaswa mahti!
Kui ma teibast lahti saan,
Küll siis õilmed wälja aan.“

Aednik andis järele,
Päästis lahti sideme.
Aga nüüd tuli tuulehoogu,
Murdis weikse puu loogu,
Murdis puruks weikse puu —
Surma kaebas nüüd ta suu.

Lõwi, eesel ja rebane.

Lõwi, eesel, rebane
Läksid ükstele jahile.
Peagi saäl püüdsiwad
Noore põdra kiini nad.

Lõwi ütles eeslile:
"Jaga ära saagife!"
Eesel osaw lihunik:
Igale sai kolmandit.

Alga lõwi malga tõi,
Baese eesli furnuks lõi
Ja siis kästis rebast ta
Olla saagi jagaja.

Targaks saanud rebane —
Kõik ta andis lõwile.
Lõwi küsis hebamaid:

"Kein, kust sa nii targaks said?"

Reinuwader rebane
Kostis kohe lõwile:
"Eesli elu lõpetus
Oli minu õpetus."

Tamm ja paju.

Õues kaswis tubli tamm.
Temast eemal mõni samm
Kena paju pakatas,
Oli pikk ja widujas.

Ükskord õõsel pimel a'al
Mässas maru merel, maal,
Metsad murdis maha ta,
Pani palgid painuma.

Isa tõttas pojaga
Wara wälja waatama:
Tamm oli langend tormiga,
Paju kaswis kahjuta.

Poeg sääl wäga imetles,
Kuis see tulnud iganes:
Range puu oli katkestud,
Nõrk ei olnud nõtkemud.

Isa näitas näpuga:
„Paju mõistis painuda;
Tamm aga tahtis trotsida —
Pidi maha murduma.“

Saks sikk.

Sifud läksid silla pääle,
Puust tehtud purde pääle.
Uu oli jõgi jõudsast jocksmas,
Sügam laine lafsu löömas.

Sifufesed silla päälla,
Ritsa palgiparwe päälla
Ei mahtund mööda minema
Teine teista tõrjumata.

Üks sääl hüüdis: „Kasi kõrwa!
Ästu aegjaste tagasi,
Sild tee walla wanemale,
Purre puhtaks puutumata!“

Teine kostis: „Mis sul mõttes!
Seisin enne sind sillalla,
Peatafin purde päälla:
Mul on õigus õigest käia!“

Tülist tõusis taplemine,
Sarme kokku kompsimine:
Situb sillalt kukkusivad,
Ulla wette weeresivad!

Hiir ja konn.

Hiirekene igatses
Üle jõe minna:
„Tuleks abi iganes,
Wiiks mind üle sinna!“

Tuleb jõeest tubli konn,
Konn ei ole kuri,
Küsih: „Laewa tarwis on?“
Laewaks minu turi.“

Hiir nüüd istub iluste
Konnal' koormaks selga,
Sõudwad jõudwad jõeale,
Häda nad ei pelga.

Keset jõe tahab konn
Sõitjat uputada.
Hiir sääl hirmsas hädas on,
Pole teed ei rada.

Muudgu kangeft rabeleb
Jõe woode wallas,
Wesi ainult muliseb —
Kaugel, kaugel kallas.

Tüli näeb kullike —
Nüüd nad waesed nokas!
Lendab jõest ülesse:
Tülitsejad nokas.

Firwed ja puud.

Sepp läks seljapäiega
Mööda maada marsfima;
Kirwed paela otsa pandis,
Kaludesse müia kandis.

Uued firwed kenamad
Seljas ainult läikswad.
Metsas seisid kuused, kased,
Andsid suurel hirmul aset:

„Waatke firweid kiirgawaid,
Meeletumaid mõrtsukaid!
Nüüd me aimame ju paha —
Need meid ükskord wõtwad maha.“

Seda kuulis tammepuu,
Largast ütles tema suu:
„Puul ei ole firwest karta,
Ainult — ärge antke warta.“

Saja.

Rord jooksis Jutu aasale
Ja noppis lillefi.
Ta hüüdis, hüppas rõõmsaste,
Hääl helkis metsani:
Kõik, mis ta hüüdis, kuulis ta
Säält metsast vastu fajama
Nii selgesti.

See Jukku väga pahandas,
Ta hakkas mõtlema:
„Üks rumal pois on sääl olemas,
Kes waidleb minuga!“
Ja sõitlemise sõnu ta
Nüüd hakkas metsa hüüdema —
Mets sõitles ta.

Nüüd jooksis Jutu nutuga
Ja kaebas emale.
Kuid ema mõistis rutuga
Ja kostis: „Bojake!
Sa ise ennast sõidelsid
Ja enesega wõidelsid:
Mets fajane.“

Siil ja mütt.

Metsas kuuse juure all
Glas müttas sügawal,
Weilse maja oli ta
Sinna teinud waewaga.

Siil tall' tuli mõerfile,
Palus teda härdaste:
„Las' mind oma majasse
Weikseks ajaks warjule.“

Mütt ei mõistnud mõtelda
Ega halbust aimata:
Andis siilil' aseme
Oma weikse majasse.

Uga siil oli okane:
Torkis mütti hirmsaste!
Wiimaks waene mütime
Ütles häbas siilile:

„Weikseks ajaks tulid ja —
Sakka jälle minema.
Mul on kitsas isegi,
Luba täis on otsani.“

Siil aga kostis: „Mul siin hea,
Minelist ei mina tea;
Kellel kitsas, mingi see —
Uks on lahti laiali.“

Tuwid, kukk ja ku'li.

Kord kõndsid tuwid õues,
Neil polnud teri põues,
Nad nälga nägivad.
Sääl leidsiwad nad nisu,
Et kustuta võiks isu —
Kuid kurja kulle nägid nad.

Ruff tuli suurel sammul
Ja ajas toorel rammul
Kõik tuwid minema.
Ku'U kõrges õhus ujus
Ja tuwid hüüdsid tujus:
„Ku'U, kufke karista!“

Ku'U lendas alla õuue
Ja pani kufe põuue:
Kõõm oli tuwidel.
Kuid kullike nüüd tõttis
Ja tuwid finni wõttis
Ja pruukis toiduks enesel'.

Mees, tuwi ja warblane.

Tuwi püünis
Seifis küünis.
Läksid tui ja warblane
Ühel hoobil wõrgusse.

Püüdja läeb,
Püüki näeb,
Pistab puuri mõlemad —
Küll nad turul tulusad.

„Anna mahti,
Lase lahti!“
Hüüdis waene warblane.
„Wõrgu seadsid tuwile!“

„Ühes püütud,
Ühes müütud!“
Ütles mees ja turule
Lumi viis ja warblase.

Asuja ja karu.

Ütsford elas asuja
Metsas laias, suures.
Elas seltsimehena
Karu tema juures.

Waga karu kangena
Nitas puid tal kanda,
Püüdis suure hoolega
Mehel' abi anda.

Ütsford wana asuja
Magust unda maitfes.
Karu kange hoolega
Temalt kärbseid kaitfes.

Wiimaks tuli tubli parm,
Mehe werd ta tahtis.
Sääl siis lõppis karu arm —
Wihas mõtles, wahtis.

Wöttis kiwi, millega
Parmu julgust suruks:
Lappis parmu, aga ka
Mehe pää löi puruks.

Rebane ja mütt.

Rebane kord küsis mütilt:
„Miks nii kitsab augud teed?
Kartust pole sinul tütilt,
Ja ka süa mahtwad weed.

Mütt sääl kohe kostemiseks:
„Sellepärast, kallifene,
Et ei ial külaliseks
Tuleks mulle rebane.“

Karjane ja hunt.

Seledamal heina a'al
Kõndis karjus karjamaal.
Igal pool oli elu suur,
Läita tahtis ait ja kuur.

Karjus tahtis naljata,
Sakkas waljust hüüdema:
„Appi, appi rutuste!
Hunt on tulnud karjasse!“

Heinalised hulgana
Hunti taga ajama,
Kuid sääl hüiab poisi keel:
„Hunti pole tulnud weel!“

Pettus tegi paha meelt.
Rahwas sõitles walekeelt,
Lõttas jälle heinale,
Lättis poisi üksine.

Wähe aja pärast säält

Kuuldi jälle poisfi häält:

„Appi, appi rutuste!

Hunt on tulnud karjasse!“

Aga poisfi tunti ju —

Oli üleannetu!

Ütski talle appi läind

Ega tema häda näind.

Aga hunt oli tõeste

Tulnud tema karjasse,

Oli lambaid ladunud

Ja siis ise kadunud.

Jõewaim.

Emajõe kalda päält

Kuuldi ütskord firwe häält:

Puid sääl raius sulane

Rikka peremehele.

Emajõe kalda päält

Kuuldi nukrat nutuhäält;

Nuttes kaebas sulane:

„Kirmes kuffus jõesse!“

Luli laineft ülesse

Jõewaim nii tõsine,

Kuldne kirmes käes tal,

Hüüdis häälel kõlawal:

„Loon su kirwe tagasi,
Jäta nutt nüüd wagasi.“
Mees aga hüüdis üle wee:
„Minu kirwes pole see!“

Waim sääl waus uuesti
Wette jõe põhjani,
Luli hõbefirwega
Nutjat meesta trööstima.

„Wõta kirwes, jäta nutt,
See tööle minekut!“
Mees aga hüüdis üle wee:
„Minu kirwes pole see!“

Jõewaim siis kolmandalt
Wõttis kirwe woode alt,
Lõstis raudse firwekse
Jõe põhjast pinnale.

Mees sääl hüüdma rõõmsaste:
„See on minu firweke!
Anna see mull' tagasi,
Länan elu otjani.“

Jõewaim sääl waatas weelt,
Nägi mehe õiglast meelt:
Kõik kolm kirwest kinkis ta
Muusa mehe palgaks.

Pea kuulis peremees,
Mis on sündind metsa sees:
Kõhe wõttis kirwe ta,
Lõttas metsa raiuma.

Jõekaldalt wiskas ta
Kirwe wette meelega,
Ise nutma waljuste
Kadund kirwe järele.

Luli lainelt ülesse
Jõewaim nii tõsine,
Kuldne kirwes käes tal,
Hüüdis häälel kõlamal:

„Toon sul kirwe tagasi,
Jäta nutt nüüd waga si.“
Mees aga hüüdis üle mee:
„See on minu kirwes, see!“

Waim oli waewalt petjat näind —
Kohu jõe põhja läind;
Warad alla wantas,
Mees kõik kirwed kautas.

Rebane ja kukk.

Reinuwader rebane
Luli üksford talusse:
Kukke soowis näha ta,
Soowis praadi wähe ka.

Agas kukk oli ülewel
Kõrgel küüni katusel,
Mõtleb, ütleb rebane
Kufe wastu waga ste:

„Tere, tere, kukele!
Toon sul halwa sõnume;
Ku'ull sind hiilab metsa seest —
Lenda, lenda surma eest!“

Kuff säääl kobe lendama,
Tahtis küüni pugeda,
Aga ahne rebane
Lõmpas kufe lõuasse!

Üle nurme tõttas ta
Metsa poole kufega.
Seda nägi karjane,
Risendama kiveste:

„Appi, appi, häda, huff!
Metsa wiiaki' meie kuff!“
Seda kuulis kukele,
Ütles oma rõõvlile:

„Waat', kui juhmi on karja kuff!
Kosta talle: Minu kuff!
Mis ta kurja kihutab,
Sinu õigust nihutab!“

Kobe kostis rebane:
„Minu kuff!“ kuid kukele
Pääsis lahti hammastest,
Oma surma sammastest.

Katusele lennas ta,
Hüüdis alla auuga:
„Kes ei suud wõi pidada,
Peab kahju kandema!“

Sundi filmawesti.

Sundike

Näljane

Läks ford karja piirisse;

Lolmu sees

Wana mees

Wahtis waifeste.

Lolmuga

Tahtis ta

Sundi karwa kauta:

Sundi karw

Karjas arw,

Njab hirmuma.

Karjane

Soolfaste

Wahtis, nägi hundisse.

Naeruga

Süüdis ta

Lolmu tondile:

„Pajusaks!

Lolm on paks:

Kitub filmad sedamaid,

Kas ei ta

Karba sa

Koeri koledaid?“

Kawal mees
Tolmu sees
Kostab karjapoisile:
„Silm on mul
„Nnetul
Ammu wigane.

Aga tolm
Üks, kaks, kolm:
Sundi filmad seletab?
Sest ta ka
Minulta
Sirmu peletab.”

Kalamees ja kala.

Weiße kalake
Suhtus võrgusse.
Saledaste ta
Sakkas paluma:

„Kallis kalamees!
Palun filmamees:
Jäta elu mull',
See toob kasu sull':

Minu-suurusest
Ei saa palakest,
Aga kaswan ma:
Toitu küllalta.”

Kostab kalamees:
„Mis sul mõtte sees!
Kes furd võrku läind,
See on surma näind.“

Rebane ja wiinamarjad.

Wiinamarjad magusad
Otsa otsas kõlguvad.
Luleb maias rebane,
Tahab marju endale.

Aga kallid kobarad
Liiga kõrgel kõlguvad:
Hüppab kõige väega —
Siiski weel ei ulata.

Linnud waatwad wäsekest,
Saamad naeru rebasest:
„Uhti! uhti! hüppa weel,
Oled furd ju hüppe-teel!“

Säbis kostab rebane |
Naerwa linnukoorige:
„Ei ma neid ei tahagi!
Nad on hapud pahasti.“

Mispärast hunti peksetakse.

Hunt sõi ära utekese,
Susi tappis tallekese,
Karjased kodu kaebasid,
Küttidele teatasid.

Kütid mõtsid külarahwa,
Talitasid talurahwa,
Püüdsid kinni kiriwese,
Nasid halliwati wõrku.

Dh seda häda härja suuru,
Walu walaskala suuru:
Hunt sai uisa päisa pekka,
Susi pea surnuks löödud!

Hunt siis hädas hulumaie,
Susi suuda pruukimaie:
„Pererahwas, miks pekstate?
Talurahwas, miks tapate?

Pekstate ilma põhjata,
Kolgite ülekohtuselt:
Ega susil jest pole süüdi,
Sundil waesel wastutamist,

Et ta kasuk halli karwa,
Wammus kuiwa kulu karwa:
Looja seda nenda loonud —
Jätke mu wammus waluta!”

Rülarahwas küllalt mõistis,
Talurahwas tark sai aru,
Andis walu weel waljumalt,
Kolkis hunti koledamast:

„Kasukas pole karja murdnud,
Bammus tapnud tallekese:
Hunt saab uhta ute pärast,
Eusi tappa talle pärast!“

Naine ja kana.

Ütsford elas naine wana,
Bäga wana naisefe.
Temal oli hea kana,
Munes päewas munakse.

Euli naisel möte päha:
„Iga päew üts munake —
See on liiga, liiga wäha,
Mingu kaks ford munele.“

Ja ta hakkas kana toima
Kahewõrdselt tublisti,
Aga kana hakkas roitma,
Kaswa läts — ei munendgi.

Koer ja ta wari.

Koer läks lihatükiga
Tõest üle minema.
Tões ülihäkki ta —
Lõmpjas wette lõuaga.

Oma warju nägi ta,
Mõtles koera olema:
Sellelt liha igatses —
Dmagi tal kadunes.

Põrsas.

Põrs läks naabri hoowi pääle,
Luli warsti tagasi:
Tõstis waljust hädahääle,
Raebas tõistel karesti:

„Korda pole selles õues
Mingisugust märkigi!
Wiha põtjub minu põues,
Mõtlen ta pääl tagasi.

Luud sääl pühkind wiimse nurga
Puhtaks äarest ääreni,
Wesi uhtnud iga urga,
Witte porilompigi!”

Pott ja pada.

Pada potti kahetesi
Jõe kaldal seisivad,
Perenaine neid sääl peši,
Tättis jõe äärde nad.

Pott ja pada kahetesi
Tarka aru pidama:
„Baata, kuidas wesi woolab —
Mis meil wiga ujuda?”

Wõtkem tubli teekond ette —
Kas wõi ilma otfani!“
Ja nad astusiwad wette
Nagu naabrid kunagi.

Pada potti kahetesi:
Lõiwad kofku peagi.
Pruust patta wo olas wesi,
Pott läks puruks põhjani.

Kuis nüüd pott ja pada wõiwad
Käsi käes rännata!
Endil ainult häbi tõiwad,
Kui nad käisid paarina.

Wiisk, põis ja õlekõrs.

Uhti, uhti! uhfesti
Wiisk läks Tartust Wiljandi,
Kaasas põis ja õlekõrs,
Õlekõrs kui sääse õrs.

Jääwad finni Jõesuus,
Häda tundmata ja uus:
Ei saa üle Emajõest,
Hea nõuu siin kallis tõest.

Wiisk sääl ütles targaste
Oma seltsilistele:
„Otsas häda, otsas waem:
Põis on meil kui loodud laem!

Rõrs on mastiks kõlbulik,
Mina olen laewanik.“
Põis aga vastas pörinal,
Wäga kõlaw kõri tal:

„Wiisu nõuu on imelik!
Laem ju olgu laberik!
Waatke, kui ma weeren wees —
Rohe olete te sees!

Rõrs, et ole fillaks ja —
Wõime üle marsjida.“
Rõrs nüüd heitis pikali —
Sillakene walmiski.

Wiisk nüüd sammub uhkesti,
Waatab fillalt tagasi:
„Põis, ma ütlen — fild on hea,
Mina jõuan üle pea.“

Põis weel astus sammu kaks —
Sillakene katti praks!
Jõtte kukkusiwad nad,
Uppusiwad mõlemad.

Põnnadi, põnnadi! hüppas põis,
Naeris, mis ta naerda võis,
Tõmbas ennast hinge täis —
Sa karplauhti lõhki käis!

Tamm ja kapsapää.

Üksford hakkas kapsapea —
Kapsas, uhkus pole hea —
Uhfust aama kangeste,
Hooples, ütles tammele:

„Baat, kui suur on minu pea!“ —
Kapsas, uhkus pole hea —
„Aga sinu tõruke
Väike, väeti, tühine.“

Tamm tall' kostis: „Pea, pea,
Kapsas, uhkus pole hea,
Tõrust mets saab mereni,
Sinust tuleb ainult mää!“

Sääsk ja kärblane.

Üksford tuli härg
Nurmest adraga;
Oli lõune järg,
Mil võis puhata.

Härja sarwe pääl
Seisis sääseke.
Luli wastu sääl
Lalle kärblane.

Kärbes küsima:
„Sääsk, kust tulete?“
Kostuseks sai ta:
„Meie kündsime.“

Härg ja sääsk.

Kord istus härja sarwe pääl
Üks wäike sääseke.
Ta tõstis tõstist häälta sääl
Ja ütles härjale:

„Kui sulle raske olen ma,
Kui kauaks siia jään,
Siis ütle aga hirmuta:
Ma kohe ära lään.“

Härg kostis: „Wõi siis sina ka
Läis uhkust otsani!
Wõid jääda ehk wõid lennata:
Sind nagu polegi.“

Ilmakütjad.

Karjapoisid pojulesed,
Karja waprad walitsejad
Pidasiwad pikka aru,
Katsusiwad kallist nõuu,
Kuidas ilma soojaks kütta,
Päewa palawamaks teha,
Et ei kätel külmetamist,
Lõual lödisemist poleks.

Legid tubli tulufese,
Panid põrendi põlema,
Kütüd kümned pikad päewad,
Kütüd lewadet tenamat.
Seni aga pääsis päitsekene
Kõrgemale kõndimaie:
Paistis ilma palawamaks,
Pani kasukad kaduma.

Poisid aga armamaie,
Ilmakütjad imetlema:
„Waatle, waatle, wallakesed,
Kiitke meida, kihelkonnad!
Kütšime külma minema,
Külma talwe taganema;
Legime teil' suurta soojust,
Panime palawust paisuma!“

Sunt ja rebane.

Sunt ford kuulis püsfipautu,
Heitus, jooksis, kukkus autu.
Tuleb rebane ja näeb,
Rahjurõõmus tantsma läeb.

„Süda, löö nüüd rõõmsast põksu:
Sundi-onu läinud lõksu!
Kriimfilm, kuidas käsi käib?
Wäga hästi, nagu näib.“

Rebane nii hunti pilgas,
Mugu ääres hüpas, kilgas.
Kogemata komistas — —
Seifis augus sügawas!

Wares.

Wares waakus, wares wahtis,
Wares halpust armastas:
Ennast ehitada tahtis
Sulekunes kuuljamas.

Wares mõeraid sulgi noppis,
Niidust, nurmest, metsadest,
Dma fulge sekka toppis,
Legi kuube kirivest.

Kui ta küll ju sulgi palmind,
Ennast kenaks ehitand,
Suure auu wastu walmind,
Uhkust üles tehitand:

Siis ta toredaste sammus
Teiste linde hulgasse,
Kus ta imeline wammus
Sidet tegi filmile.

Igal pool tall' auu anti,
Kiitus kõlas kõigiti,
Teiste ülemaks ta panti —
Paremat neil polnudgi.

Di, kuis see nüüd uhkeks tegi,
Uhkeks wana waresse!
Uhfus ajas meeled segi,
Ujas pea pöörile.

Sullemine uhkust taga
Sakkas ta nüüd ajama,
Mõtles: „Kui ma olen waga,
Kiitus ei wõi kajada.

Uga kui mu uhked süled
Minu lendu kannawad,
Alles siis mull' auutuled
Kõrget kiitust annawad.“

Ta kõik linnud koku ajas,
Süüdis walju häälega:
„Minu riigis, minu rajas
Larwis uhkest lennata!“

Ujas lausa lahti tiivad,
Nagu purjud laewalla,
Mõtles: „Need mind taewa wiivad,
Kuulsa linnufuninga!“

Nüüd ta tahtis taewa alla
Kotka wiisil lennata,
Aga suled olid walla,
Läksid tuulde tuisuna!

Kõik nüüd tundsid petja ära,
Keda pidid orjama,
Legid wiha pärast kära,
Läksid sulgi korjama.

Iga lind sääl omad wõttis,
Kõikis warest walusast,
Ja siis petjalt ära tõttis,
Kes sai kisku kolelast.

Petjal' pandi nimeks „waras“,
Mis siis muutus wareseks.
See on talle aga paras —
Igal petjal oma peks.

Rebane ja wähk.

Reinuwader rebane
Sõrkis jõe kaldale,
Ruhu tema ikka käis,
Kui ta oli koerust täis.

Kaldalt leidis wähja ta,
Sattas tohe hoopema:
„Waatke wähke wäikest meest,
Ei saa ära jalge eest.

Kui ma jooksen tunni a'a,
Ei ta aastas sinna saa!"
Wähk aga nägi sabakest,
Ütles julgest südamest:

"Kra hoople, sabasaks!
Teeme proovi. Bereta kaks
On siit sinna mäele,
Sinna wõidu jookseme!

Küll sa pea ära näed,
Et sa minust taha jäed.
Ole walmis! Üks, kaks, kolm!"
Läksid ju kui tuhk ja tolm.

See vähk jääb kärmeste
Hakkas reinu sabasse,
Mille põlgdes rebane
Pöörnud talle sülesse.

Reinuwader rebane
Jooksis, jõudis mäele,
Pööris ümber waatama,
Kas ei wähe näha saa.

Aga tagast selja ta
Kuulis wähe hüüdema:
"Sabasaks, ma ammu siin,
Siilgwa wõidu kodu wiin!"

Rebane ja kaaren.

Kaaren istus puus,
Lihatüff tal suus.
Seda rebane
Waatas waikseste.

„Kuis sul ilus hääl!“
Süidis petis sääl,
„Koka lahti teed:
Selkwad wood ja weed!“

Kiitus segas pää,
Petjal sellest hää:
Karen laulu löi —
Petis liha söi.

Lembit ja kärbsed.

Lembit, Cesti esimees,
Glas uhkest ilma sees:
Ülemad ja alamad
Tema sõna kuulsiwad.

Kui ta üksford lõunat söi,
Kannust kallist mõdu jõi, —
Kärbsse kari kangeste
Tikkus tema kallale.

Seda tüli ei wõind ta
Kauemine kannata,
Tüdrufut sääl käskis ta
Kange karedusega:

„Kärbsel olgu ise sööt,
Ise laud ja ise köök!
Pane sööt neil lauale
Sinna teise kambrisse.“

Piigakene pifite
Randis teise tubaja
Rohked road lauale
Ja siis lausus lahkesti:

„Liha juba praetud,
Kärbsi laud sääl kaetud,
Kõrge isand, palun ma:
Käste kärbsed istuda!“

Siirte häda.

Siired olid hirmsas hädas,
Ritiskõrmas kimbatuses:
Kass neid tahtis maha murda,
Riisukene kinni püüda.

Siired kogusid end kokku,
Hüppasivad ühte-paika,
Hakkasid aru pidama,
Konverentsi kokku seadma.

Julge panti juhatajaks,
Kiire kirjatoimetajaks,
Kange kassahoidijaks,
Abid kõigile anneti.

Esimees nüüd ette astus,
Hüüdis üle suure saali:
Tere, tere, terawabad,
Hiirekesed üle ilma!

Soowin hiirtel ilust aega,
Kassidele kadumista!
Need me sugu suisa sööwad,
Armuta alla neelawad!

Ruhu minna, kullakesed,
Põgeneda, põrmukesed?
Kas eht lääne Lätimaale,
Keisime Riia rajasse?"

Rüll nüüd küsiti sõnada,
Kirjeldati kimbatusta;
Kassi patud kanti ette,
Pandi üles protokoll.

Uga abi jäi andemata,
Tulus nõuu jäi tulemata;
Wiimaks weike wennifene
Palus sõna ja pajatas:

„Minu herrad, mis mõtlete,
Kõikwata kõnelete!
Kass ta riisub Riia rajas,
Teeb meil tüli Düüna kalbal.

Meil poleks waja kassi karta,
Kassi kurjust palju kurta,
Kui ta salaja ei sammuks,
Siljufeste meid ei hiilaks.

Raugele me kõrgaksime,
Õle ilma hüppaksime,
Tunneksime ta tulekut,
Märkaksime rõõvli mängu.]

Seft, mu armsad, ainus nõuu on,
Minus abi haura vastu:
Pangem kurjal fuljus kaela,
Kasfi kaela tellufene!

Tulgu ta siis tuustimaie,
Siirekessi hiilamaie:
Kellakõla me kuuleme,
Aegsast auku põgeneme!"

Kõne tegi wastukõla,
Arutus sai ainult kiitust:
Õlestõustes ühel häälel
Muustati arutajat.

"Kes seub kasfil kella kaela,
Kurjal fuljuse kurgu alla?"
Tuhataja nõnda nõudis.
Talle koorina kosteti:

"Meie weike wennifene,
Kasfisugu kautaja!"
See aga kostis kohmetumalt,
Wabisedes wastust andis:

"Ei, ei — ega — aga — kuidas —
Ma ei tunne kasfi tuju
Ega kasfi kawalusta —
Waatke, wana hiir seks sünnis."

Wana aga vastas waljul häälel,
Ruuluteles furjal kõnel:
„Just, et tunnen kassi tuju,
Lean kassi kawaluşi, —

Ei wõi eluga mängida,
Kuljust kassil kaela panna!
Tehku jeda teised hiired,
Kelle meri ei wäriße.”

„Ei siis muud kui heitkem loofi,
Kes meist kassil kella seub!”
Etimees nii heli tõstis,
Legi weikse waheaja.

Waheaeg aga wältab weelgi,
Pole täis täna päewani:
Hiired panid putkamaie,
Tuhka tolmu tormamaie.

Etimeesti ei wõind jääda,
Kirjutaja kindlast seista:
Kassil kell jäi katsumata,
Kuljusele kuulamata.

Saks waati.

Tümm, tümm! tühi waat,
Bankris waatab wana taat,
Külle all tal pisut põhku,
Sees weel weidi õlle õhku,
Aga kõmiseda ta
Tõuab üle metsa, maa.

Teine waat on wagusam,
Sees tal õlu magusam,
Hobul wedada ta annab,
Banker waewalt teda kannab,
Ise istub wagu si
Ega lausu mustagi.

Ei ka kuu kestnudgi
Reisimine edasi:
Tühi waat sääl tõstis tüli,
Ütles: „Suur küll sinu süli,
Aga suure süle sees
Kõik on wainne nagu wees!“

Kostis wastu õllewaat:
„Kuule, wana tühitaat!
Minus wai kib wainumeri,
Sinus kõmab tühi feri,
Minus hiilgab wilja jõud,
Sinus tühi tuulesõud.“

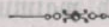
Wiljapääd.

Isa kõndis pojaga
Walmi wilja wäljalla,
Poeg sääl wahtis walmid päid,
Nägi halbu, nägi häid.

„Need, mis kõrgel seisawad,“
Ütles ta, „on terafad;
Aga need, mis loogas maas,
Reid küll tühjuse küüra a'as.“

Sia kostis: „Pojate,
Ratsju ford neid järele,
Wälift nägu ära sa
Rohe haffka uskuma.“

Poeg nüüd haffkas katsuma,
Imestades hüüdis ta:
„Tuum ei tungi tuulesse,
Restad ferkwad kõrgele!“

S u h t k a w a.

	Lht.		Lht.
Maasta lõpul	28	Ilmakiltjad	245
Ned ja tamm	67	Slutroon	136
Nednik ja mesilind	212	Slus mõrsja	11
Alna all	65	Sngel	89
Aleksander II.	111	Ssa, laps ja kaste.	217
Armukese alna all	63	Ssamaa, sinuga	39
Asuja ja karu	229	Ssamaa!	46
Cesti maa ja C. meri	13	Ssa sõnad	75
Cesti sügis	23	Sänes ja rohutirts	204
Ellerhein	68	Sõe ääres	104
Eluõhtu	88	Sõeie	103
Ena lapse hälli juures	47	Sõemaim	231
Gaff	125	Sõululaul	86
Hällilaul	46	Sõulupuu all	87
Härg ja sääst	244	Sõulu õhtuks	86
Hingamise päewal	85	Suta igatsus.	72
Häär ja konn.	224	Kaja	226
Häär ja lõwi	198	Kaks hobust	200
Häärte häda	251	Kaks sikk	223
Hommikul	83	Kaks waati	254
Hommikul, kui koitu	64	Kalamees ja kala	236
Hommiku palwe.	84	Kallikese kalmul	71
Hundi filmawesi	235	Kandle waigistus	139
Hundi wanne	210	Karjane ja hunt	230
Hunt ja rebane.	246	Karjase pühap.laul	85
Hüüb	30	Kasaka ema hällilaul	49
Hõiska!	61	Kaunid warandused	10
		Kaunim kannike	61

Kaupmees ja madrus	202	Lille unenägu	102
Kääpa jääminek	17	Linnukesele	175
Kärbeste kool	213	Lindu lilli	100
Keha ja liikmed	203	Lootus	80
Kellel kena kewade	59	Lõts	132
Kewade	82	Lõwi, eesfel ja rebane	221
Kewade igatsus	58	Lõwi ja eesfel	128
Kewade ilul	51	Lõwi päästmine	129
Kewade metjas	93	Luit, haug ja wäht	131
Kewadene õieke	101	Lume teretus	95
Kewade käes	92	M aa jagamine	118
Kewadene päike	93	Magala-laul	62
Kirwed ja puud	225	Male	120
Koer ja ta wari	240	Maru ja laine	134
Kooremardikad ja f.	216	Mäe sünnitus	133
Kõis	124	Meelisilil	218
Kui koibud laulu ajaw.	14	Mees ja surm	204
Kuldne koibukiir	26	Mees, tuwi ja warbl.	228
Kuldne päike	105	Meie meri	12
Kurb laul	24	Meletas ja mesilane	198
Kust ja tuleb, inime?	72	Metša muinasjutt	214
Küsimus ja kostus	54	Mis mind pani l.	52
Laewamehe laul	19	Misp. hunti peksetakse	238
Laine	134	Mõistujutud	196
Laine ladwal	21	Mu ainus arm	36
Lapsele	48	Mu elukäik	74
Lapse unenägu	49	Mu esimene soow	78
Laps ja lõuke	98	Mu kannel	36
Laps ja õõpil	99	Mu suurem õnn	11
Lauluisa Kreutwaldi h.	44	Ragu Salomoni koht.	79
Leinaja lind	70	Ragu tuuli tulemasša	53
Lembit ja kärbsed	250	Rahkhiir	126
Leitud lill	56	Raine ja kana	239
Lilleke ja linnuke	100	Rääri õhtul 1883	27
Lilleke, linnuke, r.	102	Räguš näitemaja	74
Lillekesele	101	Roor Tamm	193

Rõmme-roofite	69	Rebane ja wäht	249
Rüüd mina lahkun	138	Rebane ja wiinamarjad	237
Oh, kui ma oleksin	55	Rebase saba lugu	127
Oh diele!	59	Reisijad ja karu	209
Oksa raiuja	123	Ringistäit	134
Õeke ja diele	98	Roosi õie sündimine	219
Õiekene õrnakene	57	Roos ja laps	219
Õilmekelele	60	Salmid	141—190
Õite kroon	192	Sääst ja kärblane	243
Õnnefoom isamaale	4	Seitse keppi	207
Õnnis õuu	84	Seni	90
Õnnistus	34	Siil ja mütt	226
Õõpik	99	Soowid	16
Õõpik ja Taara	124	Surnuaed	89
Palwe	82	Suwelaul	94
Palwe	85	Taaralaste laul	13
Palwetund loodusēs	84	Talupoeg ja uis	124
Paras palk	121	Talwel	97
Parm ja sääst	131	Tamme all kaswaw	133
Päikse kiir	4	Tamm ja kapsapää	243
Päris kodumaa	81	Tamm ja paju	222
Pilwe pisarad	105	Tants	66
Pott ja pada	241	Tark harakas	211
Pöder	201	Tartu linn	14
Põline Tamm	191	Teretus	3
Põhja lillele	62	Terwitus	19
Põrsas	240	Tõuse!	29
Priiuse koda	22	Troost	37
Pühajärw	107	Tuju ja tuju	76
Rahumaa	88	Tuletorn	194
Rändajad	135	Tuwid, kull ja ku'll	227
Rändaja õõlaul	96	Tuwikesed	131
Rebane ja kaaren	250	Tüdruk ja kull	207
Rebane ja kull	233	Tütarlapse laul	66
Rebane ja mütt	230	Uuenägu	22

Uue aasta teretus	8
Uueks aastaks	9
Uus kowade	38
Uus laul	8
Ühenduseks	33
Ülem järw	105
Üliõpilase laul	40
Waese wanne	35
Wana aasta õhtul	96

Wanne	33
Wares	246
Wäike kowadelaul	81
Wäike puu	221
Wihma piist	134
Wiist, põis ja õlekõrs	241
Wiljapääd	255
Wõerjil	20
Wõit	43

